

NABUDÚCE: TRUMPXIT

Majú sa spojenci pripravovať
na odtrhnutie Ameriky?

**Ukrajina: bilancie a výzvy
po 25 rokoch**

**Klient poučený z internetu
mení úlohu obchodníka**

Objavujte svet s naším cestovným poistením.

Svet za hranicami sa najlepšie spoznáva bez obmedzení. Vyberte si preto cestovné poistenie s neobmedzeným krytím liečebných nákladov, skvelými non-stop asistenčnými službami a množstvom pripoistení.

Cestovné poistenie si uzatvorte:

- **v našich predajných miestach**
- **telefonicky na 0800 122 222**
- **alebo na www.allianzsp.sk**

CESTOVNÉ POISTENIE

Allianz 
Slovenská poisťovňa

GOODWILL

Magazín o ekonomike, biznise a spoločnosti

Registrované ako periodická tlač Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky pod registračným číslom EV 3451/09, ISSN 1337-9798
Vydanie (jún-) júl – august 2016

Vydáva:

Goodwill Publishing, s. r. o.

IČO: 44 635 770

Adresa redakcie:

GOODWILL, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava

tel./fax: 02/48 28 74 25 • goodwill@goodwill.eu.sk

Ing. Juraj Filin

šéfredaktor a konateľ

filin@goodwill.eu.sk • redakcia@goodwill.eu.sk

tel.: 0907 78 91 64

Mgr. Valéria Nagyová

obchodná riaditeľka

nagyova@goodwill.eu.sk • valeria.nagyova@gmail.com

tel.: 0911 80 70 10

www.goodwill.eu.sk

Rozširujú:

LK Permanent, Mediaprint-kapa Pressegrasso, a. s., Slovenská pošta, a. s., a súkromní distribútori. Časopis sa distribuuje na konferencie, do hotelov, VIP akcie. Distribúcia directmailingom – súkromný sektor, verejná správa a neziskové organizácie a inštitúcie. Časopis na stiahnutie aj na Apple iPad™



Predplatné:

Predplatné: 10 € ročne (min. 6 čísel vrátane poštovného)

Objednávky na predplatné: goodwill@goodwill.eu.sk

Grafické vyhotovenie:

Patrik Slazanský • www.slazanski.com

Tlač:

FABER, s. r. o., Bratislava

Foto na titulnej strane: TASR (k článku na stranách 6 – 7)

Autorské práva vyhradené. Rozmnožovanie, spracovanie a šírenie diela – textu, fotografií, grafov, a to v jednotlivých prípadoch alebo v celkoch – je možné len so súhlasom vydavateľa a s uvedením zdroja.

Niektoré inzeráty neprešli jazykovou úpravou. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Za správnosť textov sú zodpovední autori.

Monitoring tlače poskytuje so súhlasom vydavateľa spoločnosť Newton Media a Slovakia Online. Niektoré články sú prístupné na www.abcreklama.sk.

Toto číslo vychádza 27. 6. 2016 s poradovým číslom 3.

Kompasom podnikania má byť snaha zmeniť svet

Podnikanie pre mňa znamená vytvárať zmeny, nie iba vytvárať firmy. Tým najefektívnejším podnikateľom, ktorých som stretol, veľmi záleží na ich poslaní a určitej zmene, o ktorú sa usilujú.

Keď som začínal, zaujímalo ma to, aby sme každému dali možnosť povedať si svoje; poskytnúť ľuďom nástroje, pomocou ktorých sa môžu podeliť o to, čo ich zaujíma, a upevniť svoju komunitu. Začalo sa to v malých rozmeroch na jednej univerzite. Vtedy som si nemyslel, že z toho bude firma. Pravdupovediac, bol som viac-menej presvedčený, že raz ktosi vytvorí niečo takéto pre celý svet, no myslel som si, že to bude nejaká iná spoločnosť, ktorá už má tisíce inžinierov a je zvyknutá vytvárať niečo pre stovky miliónov ľudí po celom svete.

Napokon sa ukázalo, že nikto nič podobné nevybudoval, a tak sme akosi fungovali ďalej. Pri každom kroku na našej ceste sme počúvali: to, čo robíte, allright, možno sa to páči študentom, ale inak nikomu inému – a nezarobí to nijaké peniaze. Takže takú vec môžete robiť iba vtedy, ak vás zaujíma, ak ste pre ňu zaniatení.

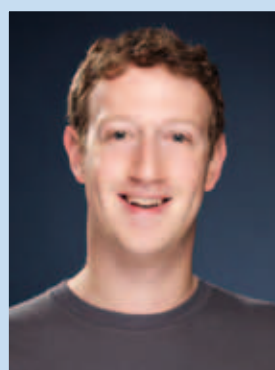
Potom to začalo rásť – a ľudia hovorili, že je to len módný výstrelok a nikdy z toho nebude dobrý biznis. Ale vy pokračujete – preto, lebo vám na tom záleží, a nie preto, že by ste chceli budovať biznis.

A potom prišiel prechod na mobily, kde si opäť mnohí mysleli, že z toho nebude udržateľný biznis. A navzdory všetkému tomuto, tí podnikatelia, ktorí budujú veci, čo pretrvávajú, pokračujú ďalej, pretože im v záse ide o zmenu, ktorú chcú ponúknuť svetu. A nerobia to len preto, aby budovali biznis.

Toto si nesiem so sebou dodnes. Žijeme vo svete s viac ako siedmimi miliardami ľudí, no až štyri miliardy z nás nie sú na internete. Rozprávame o tom, že zmeniť svet možno len pri rovnosti príležitostí – a myslím si, že bude ťažké dosiahnuť to, ak nemáte prístup k základnej infraštruktúre a technickým nástrojom, ktoré sú nevyhnutné pre takéto technické produkty.

O tom, na čom robíme dnes, uvažujem stále veľmi podobne ako v čase, keď sme začínali. Stále za mnou prichádzajú ľudia, ktorí vravia, fajn, investuješ miliardy dolárov, aby si dostal internet do miest, kde nám za to nezaplatia. Nie je to niečo, čo nám prinesie zisk ani v dlhom časovom horizonte, aj keď to bude fungovať. Ale je to práve to hlboké presvedčenie, že môžete niečo zmeniť. Snažíte sa spájať ľudí na svete. A ja naozaj verím, že ak urobíte niečo dobré a pomôžete ľuďom zlepšiť ich život, napokon sa vám nejaká časť toho dobra vráti.

Nemusíte vopred vedieť, čo to bude, ale práve toto presvedčenie pre mňa stále bolo základným princípom pri práci, ktorú sme robili. A dúfam, že niečo z tejto práce zohrá nejakú úlohu v tom, že aj vy a veľa ďalších podnikateľov naberieť odvahu a vybudujete budúce veľké spoločnosti.



Mark Zuckerberg

prezident a výkonný riaditeľ spoločnosti Facebook

(z vystúpenia na Globálnom podnikateľskom summite, Silicon Valley, jún 2016)



Ako sa pripraviť na prezidenta Trumpa

Donald Trump chce zmeniť USA a ich postoj voči svetu; členstvo v niektorých ekonomických zoskupeniach považuje za škodlivé. Pre spojencov a partnerov Ameriky bude užitočné pripraviť sa na jeho nástup do Bieleho domu – aj vtedy, keby sa nekonal.

6

Ekonomika a spoločnosť

- 6** Ako sa pripraviť na prezidenta Trumpa
- 8** Migrácia a ekonomika krajín
Rozhovor s ekonómom Pavlom Ochotníckym
- 11** 25 rokov nezávislej Ukrajiny
- 12** Reformné šance Ukrajiny
Rozhovor s Lajosom Bokrosom
- 14** Politika a biznis v Štrasburgu
- 16** Konkurencieschopnosť SR aj strednej Európy sa zvýšila
- 17** Estónsko je posadnuté úsporami a efektívnosťou
- 17** Daňové raje a Slováci

Financie

- 18** Banky v SVE sa orientujú na firmy
- 19** Dovolenka bez poistenia je hazard

Podnikanie

- 20** Nelegálna práca u dodávateľa a zodpovednosť odberateľa
- 21** Profesionálna logistika a outsourcing
- 22** V ktorom odvetví sa u nás najviac oplatí podnikáť?
Rebríček podľa ziskovosti
- 31** Zmenený obchodný priestor – a ako sa v ňom presadiť
- 49** Úspešní pracujú inak – v lepšom prostredí
Firemný office a produktivita
- 52** Ako to jedna kačička natrela všetkým hotelom na svete
Klientom v ústrety aj detailmi
- 62** Efektívna starostlivosť o textilie
- 62** Sto rokov logistiky v podaní Salesianer Miettex

Spoločenská zodpovednosť firiem

- 23** Firmy by mali hrať otvorenú hru
... najmä so svojimi zamestnancami
- 24** Odpoveď na všetky charity? Poriadok v sebe samom
Rozhovor s Adelou Banášovou

Obchod a marketing

- 26** Oslovte klientov nápadito a efektívne!
Sú vaše e-maily účinné?

Priemysel

- 28** Význam priemyslu neklesá, továrne budú „múdre“
- 29** Unikátna technológia rezania laserom
- 29** Ako vyrábať bez plytvania zdrojmi

25 rokov nezávislej Ukrajiny

Reformné šance Ukrajiny

Za 25 rokov samostatnosti náš východný sused nenašiel recept na prosperitu. Po Majdane sa vôľa k reformám posilnila.

11 12



Zmenený obchodný priestor – a ako sa v ňom presadiť

Globalizácia a internet za 10 rokov zmenili svet obchodu a nákupné správanie zákazníkov. Firms sa musia prispôbiť.

31

Informačné a komunikačné technológie

- 32** | Digitálne platformy, EÚ a regulácia
- 33** | Aké technologické trendy môžu pracovať pre vás?
- 34** | Manažéri firiem podceňujú kybernetickú bezpečnosť
- 36** | Podnikové IT riešenia uľahčujú výmenu a prístup k údajom
- 37** | Elektronická samospráva prišla na Slovensko

Energetika

- 39** | Zodpovednosť EÚ v paradigme novej energetiky a spotreby

Doprava a logistika

- 40** | SpeedChain sa predstavil aj na Slovensku

Automobily

- 42** | Užiť si Teslu na Slovensku
- 43** | Ako si urobiť z cesty k moru bezstarostnú jazdu
- 44** | Vyhliadky autopriemyslu v SVE sú optimistické
- 45** | Predstavte si nový Talisman Grandtour

Stavebníctvo a reality

- 46** | Stavebníctvo pre globálny rozvoj
- 48** | Gotthardský dobre poistený tunel
- 65** | Najväčšie lákadlo pre zlodějov? Váš opustený dom

Cestovný ruch

- 50** | Dovolenka na Slovensku: záujem je aj o all inclusive
- 51** | Sústreďenie futbalistov ako produkt cestovného ruchu

Potraviny

- 57** | Mlieko a mliečne výrobky včera a dnes
Spotreba je nedostatočná

Zdravie

- 59** | Slnecný vitamín potrebujeme
- 60** | Pozor na trombózu artérií
- 61** | Potravinové doplnky v lete: betakarotén a zelený čaj

Štýl

- 54** | Indický drahokam v britskej korune
Osudy diamantu Koh-i-Noor
- 64** | Záhradný nábytok: trendom sú kovy a exotické dreveniny
- 66** | Cesta k vnútornej slobode v obrazoch Dariny Gladišovej

Ako sa pripraviť na prezidenta Trumpa

Donald Trump chce zmeniť Ameriku a jej správanie voči svetu. Pre spojencov bude užitočné pripraviť sa na jeho nástup do Bieleho domu. Aj keby sa to nestalo, stmelenie a posilnenie im nebude na škodu.

Priatelia a spojenci Ameriky sa v úžase pozerajú na vyhliadky súboja medzi Donaldom Trumpom a Hillary Clintonovou v novembrových prezidentských voľbách. Mali by však urobiť viac, než len zalamovať rukami. Budú musieť dúfať v to najlepšie, no pripraviť sa na najhoršie.

Trump – Clintonová: ako deň a noc

Kľúčovým momentom volieb roku 2016 nie je len samotný fakt, že z hviezdy reality šou a realitného magnáta, ktorý nikdy nezastával volený úrad, sa stal republikánsky kandidát. Je ním najmä obrovský rozdiel, ktorý by Trumpovo víťazstvo znamenalo pre zvyšok sveta v porovnaní s výhrou Hillary Clintonovej.

Trumpova Amerika bude „predvídateľne nepredvídateľná“; viaceré dohody zrejme zruší.

V každých novodobých amerických prezidentských voľbách mali priatelia a spojenci Ameriky svojich súkromných favoritov. Demokratický a republikánsky kandidát však ešte nikdy predtým neboli takí odlišní. Trump a Clintonová sú ako deň a noc. Medzi Reaganom a Carterom, Clintonom a Bushom alebo hoci medzi Bushom a Gorom či Obamom a McCainom nebola neprekonateľná priepasť. Medzi Trumpom a Clintonovou už je. Hillary Clintonová stelesňuje pre zvyšok sveta kontinuitu, Donald Trump znamená dramatickú zmenu. Akú dramatickú, to zatiaľ nevieme, ale na normálny predpoklad, že kandidáti to počas primárok hrajú na skalných prívržencov, ale vo voľbách otočia kurz



sa stred, sa u Trumpa spoliehať nedá. Jeho kandidatúra je abnormálna.

Nová zahraničná politika

A preto má zmysel pripraviť sa. Trump vo svojom prejave o zahraničnej politike na pôde Centra pre národný záujem vo Washingtone 27. apríla potvrdil, že prvoradou témou jeho administratívy by bola „Amerika na prvom mieste“. Odmietol by viacstranné obchodné dohody a inštitúcie, pri ilegálnej imigrácii by zastával oveľa tvrdšiu líniu a priniesol by nový prístup k formovaniu obranných a bezpečnostných spojenectiev.

V prejave deklaroval, že chce, aby Spojené štáty boli „predvídateľne nepredvídateľné“, zároveň však dal jasne najavo, že svoj základný postoj neopustí. Spojenci budú musieť za svoju obranu platiť viac. Od Trumpovej administratívy môžu tiež očakávať tvrdé opatrenia, ak majú pri obchodnej výmene so Spojenými štátmi dlhotrvajúce veľké prebytky. Regionálne zmluvy, ako napríklad Severoamerická dohoda o voľnom obchode (NAFTA) medzi USA, Kanadou a Mexikom z roku 1994, sú podľa Trumpa „úplná katastrofa“ a zväzujú Amerike ruky. Zrejme ich teda zruší.

Ako sa teda môžu priatelia a spojenci



Obama je katastrofa, hlása Donald Trump a dáva najavo, že on sa Číňanom opiť rožkom nenechá.

pripraviť na prezidenta Trumpa? Len diskrétno, pravdaže. Autor bestselleru Umenie urobiť dohodu z roku 1987 (teda sám Donald Trump – pozn. red.) by iste súhlasil, že správna príprava je základom dobrého obchodu. Ak by Trump našiel dôkazy o takej príprave po svojom nástupe do Bieleho domu, pravdepodobne by za to svojich protivníkov obdivoval, hoci možno len tajne.

Spojenci by mali viac stáť na vlastných nohách

Sú dva druhy opatrení, ktoré môžu a musia spojenci Ameriky prijať, aby sa pripravili na to najhoršie. Prvým je posilniť sa a byť tak lepšie pripravený postaviť sa zoči-voči nátlaku. Druhým je vzájomne podprieť svoje spojenectvá pre prípad, že „Amerika na prvom mieste“ popretí staré priateľstvá a liberálny medzinárodný poriadok, ktorý panuje od štyridsiatych rokov.

Krajiny Európy a Ázie budú musieť odložiť staré spory a zlepšiť svoju spoluprácu.

Slabé Japonsko a rozhádzaných 28 štátov Európskej únie by bolo pre prezidenta Trumpa lákavým cieľom. Ak Japonsko v nasledujúcich dvanástich mesiacoch skutočne prijme liberalizačnú stratégiu posilňujúcu rast, ktorú tak často sľuboval premiér Šinzo Abe, bude mať omnoho silnejšiu pozíciu. To isté by malo platiť o európskych krajinách, ktoré sa zbavili posadnutosti fiskálnym šetrením a použili programy verejných investícií na naštartovanie rastu a zníženie nezamestnanosti. Tieto kroky, ktoré by boli potrebné v každom prípade, by mali pomôcť začať budovať silnejšie spojenectvá – možno sa ukáže, že nevyhnutné.



Budeme vás brániť, ale musíte platiť – znie Trumpov odkaz spojencom USA.



Trump ukázal, že je pripravený drviť svojich súperov a vybojovať si to, čo potrebuje.

Ak sa Trumpova administratíva bude usilovať zrušiť dohodu NAFTA, Kanada a Mexiko budú musieť navzájom spolupracovať. Ak sa rozhodne zahodiť Transpacifické partnerstvo (TPP), obchodnú dohodu s dvanástimi ázijsko-pacifickými ekonomikami, ktorú dojednala Obamova administratíva, tieto krajiny budú musieť byť pripravené v tejto alebo nejakej podobnej dohode pokračovať samy, možno pod vedením Japonska či Austrálie. Hillary Clintonová sa tiež obrátila proti TPP, ale pri nej to možno považovať za taktický ťah; v prípade Trumpa nič také zaručiť nemožno.

Podobný príbeh platí aj pre Európu. Aby sa členovia EÚ a NATO vyhli Trumpovmu sekírovaniu v oblasti obchodu či bezpečnosti, musia byť pripravení držať spolu. Môže to znamenať aj byť pripravení minúť viac na svoju obranu, čo je Trumpovou – nie nerozumnou

– požiadavkou. Bude to tiež znamenať byť natoľko jednotní, aby ich americký kovboj neodrovnal jedného po druhom.

Zabudnúť na staré spory zoči-voči Trumpovi

Napriek tomu sa švy európskej solidarity prinajmenšom strapkajú pre migračnú krízu a ekonomické následky finančnej krízy z roku 2008. Ázia nie je práve preslávená svojou solidaritou. Možno až extrémne závisí od amerického vplyvu, ktorý vyvažuje súperenie v regióne. Napríklad Japonsko má

Donald Trump prizná rešpekt partnerom, ktorí sa dobre pripravujú na „deal“.

s krajinami juhovýchodnej Ázie úzke väzby, no formálne bezpečnostné spojenectvá už nie. Japonsko i jeho najbližší sused Južná Kórea majú dlhoročné bezpečnostné zmluvy s USA, ale k sebe navzájom sa správajú nepriateľsky. Vzhľadom na možnosť obchodných alebo menových vojen a odvolanie dlhotrvajúcich bezpečnostných spojenectiev počas najbližších deviatich až dvanástich mesiacov je čas uprednostniť regionálnu solidaritu pred starými nepriateľstvami a fragmentáciou. Priatelia a spojenci Ameriky sa musia začať pripravovať na jej menej priateľskú tvár.

Bill Emmott, bývalý vedúci redaktor
The Economist
© Project Syndicate
Foto: TASR

Migrácia a ekonomika krajín

Ak majú prísť noví ľudia, tak radšej takí, ktorých potrebuje trh práce

Slovensko je pre kvalifikovaných migrantov pomerne atraktívne, no jeho celková absorpčná schopnosť je slabá. Myslí si to profesor Pavol Ochotnický z Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave.

• **Aké sú vo všeobecnosti ekonomické vplyvy migrácie?**

Sú to tri zásadné vplyvy. Prvým je vplyv na trh práce. Migranti v minulých rokoch spravidla cieľavedome vyhľadávali pracovné pozície, ktoré boli v daných krajinách voľné. Aj občania zo Slovenska vyhľadávali voľné pracovné pozície v oblasti remeselných prác, v oblasti verejného sektora. Chodili pracovať do Nemecka, Írska, Anglicka, Rakúska, ale aj študovať v rámci európskeho priestoru a následne pracovať. Veľa týchto migrantov malo vyššiu kvalifikáciu, ako bolo potrebné, ale vyplňali konkrétnu medzeru na trhu práce.

• **Boli teda prínosom pre cieľovú krajinu?**

V súlade s teóriou pôsobili migranti v cieľovej krajine proti rastu mzdovej hladiny, čo podporovalo rast dopytu po práci. Malo to, samozrejme, efekt pre danú ekonomiku aj pre celú Európsku úniu, keďže migrácia pružne reagovala na potreby národných trhov práce a zlepšovala ich funkčnosť. Podstatné je, že zväčša išlo o legálnych migrantov.

Len rozumne regulovaná migrácia bude mať pre Európu ekonomický zmysel.

Približne od roku 2000 do roku 2013 prírastky nových pracovných síl v krajinách Európy, ale aj v Kanade a USA z veľkej časti zabezpečili práve migranti. Pritom v Kanade a USA podľa OECD migranti obsadzovali vo väčšej



Pavol Ochotnický je vedúci Katedry financií NHF EU

miere vyššie kvalifikované miesta. Zo zvýšenia počtu takýchto miest tam zabezpečili 31 %, respektíve 21 %, pričom v Európe len 14 %.

• **Uvedené prírastky pracovnej sily zrejme pomáhajú ekonomickému rastu.**

Obsadené voľné pracovné miesta vytvárajú novú produkciu, takže druhým vplyvom migrácie je, logicky, hospodársky rast. Štúdie z Veľkej Británie z posledných rokov ukazujú, že migranti z Afriky či ázijských krajín prichádzajú spravidla s rodinami. Z dôvodu viery alebo tradícií ich manželky väčšinou nebývajú zamestnané. Títo migranti síce zvyšovali HDP krajiny, ale ukazovateľ HDP na obyvateľa rástol pomalšie, lebo o produkciu sa muselo podeliť viac obyvateľov.

• **A tretí vplyv migrácie?**

Ide o kľúčový fiskálny vplyv. Skúmali ho vo viacerých krajinách – v Európe napríklad v Rakúsku, Nemecku, vo Veľkej Británii, v Holandsku. Z nich len v Holandsku sa prejavil ako negatívny. Inak štúdie skôr naznačujú, že z hľadiska verejných rozpočtov

nedochádza ani k príjmom, ani k stratám – čiže fiskálny efekt sa ukazuje skôr ako neutrálny. Samozrejme, závisí to od toho, aká je štruktúra migrantov.

• **Ako vnímate aktuálnu migračnú vlnu, ktorá sa začala v predminulom roku? Môže znamenať aj ona nejaký ekonomický prínos?**

Vlna migrácie, ktorá sa valila do Európy v rokoch 2014 – 2015 a pokračuje ďalej, sa zásadne líši od migrácie v minulosti. Ide najmä o ľudí bez víz či oficiálnych pracovných povolení, teda o ilegálnu migráciu.

O schopnosti prijať migrantov rozhodujú ekonomická sila štátu, stav verejných financií a trhu práce.

Z hľadiska štruktúry v nej majú veľké zastúpenie mladí ľudia, väčšinou vo veku do 36 rokov. Je tu teda predpoklad, že by sa mohli uplatniť na trhu práce. Nevieme však, akú majú títo ľudia kvalifikačnú a vzdelanostnú úroveň a pracovné návyky. Odborník z nemeckého inštitútu IFO Ludger Woessmann hovorí, že toto je kľúčový problém, pretože nevieme, ako ich integrovať na trh práce, aké vzdelávacie a ďalšie integračné opatrenia prijať. Nejde tu teda len o jazykovú bariéru. Preto efekty zo súčasnej migrácie môžu byť pomerne otáznave aj do budúcnosti. A určite nebudú také pozitívne ako z predchádzajúcich migračných epizód.

• **Môže sa táto vlna prejavíť na rozpočtoch negatívne?**

Dnes nevieme, koľkí migranti úspešne prejdú azylovým konaním, koľkí budú reálne ochotní a schopní pracovať, nevieme celkom, v akých pozíciách, a či trh práce takýchto ľudí potrebuje. Preto bude určite trvať dlhšie, kým budú títo ľudia schopní zapojiť sa do pracovného procesu.

V prvej fáze treba vynaložiť väčšie verejné výdavky, aby vôbec boli umiestniteľní na trhu práce. Ide o výdavky spojené s pobytom

v azylových zariadeniach, náklady na overenie kvalifikácie a vzdelania, na jazykovú prípravu či rekvalifikácie. Ale tiež o náklady spojené s vysťahovaním nelegálnych migrantov, ktorým nebude priznaný azyl. Spočiatku budú zaťažené aj sociálne systémy krajín, voči čomu sa už napríklad Veľká Británia bráni návrhom reformy systému sociálnych dávok.

• **V štúdií, ktorú ste uverejnili, skúmate, koľko migrantov sú jednotlivé krajiny schopné prijať – aká je ich absorpčná kapacita. Čo ju ovplyvňuje?**

Kľúčovými parametrami sú ekonomická sila danej krajiny, stav verejných financií a situácia na trhu práce – teda či existujú nové a voľné pracovné miesta alebo, naopak, či má ekonomika svoje vlastné štrukturálne problémy.

Cieľovými destináciami pre migrantov sú v súčasnosti najmä Nemecko a Švédsko. Nemecko má síce vyšší dlh, ako stanovujú maastrichtské kritériá, ale už pomerne skoro po hospodárskej kríze v roku 2009 malo nízke rozpočtové deficity a teraz hospodári s prebytkom. To znamená, že jeho ekonomika je z hľadiska verejných financií relatívne v dobrej kondícii. Nemecko má dobrý hospodársky rast a nízku mieru nezamestnanosti. V tejto situácii je ekonomika pripravená investovať a schopná absorbovať novú ponuku práce.

Absorpčná kapacita Slovenska je 2 až 5 migrantov na 1 000 obyvateľov, teda zlomok napr. Švédska.

Švédska ekonomika je tiež v dobrej kondícii, miera nezamestnanosti je však vyššia. Počet voľných pracovných miest sa v posledných rokoch pohyboval medzi 100-tisíc a 140-tisíc. Švédska ministerka zahraničných vecí vyslovila názor, že 190-tisíc utečencov je horná hranica, za ktorou už môže dôjsť k narušeniu sociálneho systému.

Situácia v Rakúsku je zasa horšia z hľadiska vyššieho dlhu. Aj preto Rakúsko uvažuje o svojej absorpčnej schopnosti maximálne do výšky 37 500 migrantov.

• **Aká je z tohto pohľadu pozícia našej krajiny?**

Špecifická. Slovensko má vyššiu mieru nezamestnanosti a miera voľných pracovných miest je nižšia, zhruba na úrovni 0,9 %. To



znamená, že nezamestnaným osobám sa ponúka relatívne menší počet voľných pracovných miest. Slovensko má navyše problém zamestnať dlhodobo nezamestnaných ľudí. Jeho kapacita alebo schopnosť absorbovať ďalšiu ponuku práce je teda oveľa nižšia ako vo vysoko rozvinutých krajinách.

• **Koľko by teda Slovensko mohlo prijať migrantov?**

Ako východisko môžeme použiť príklad Švédska, ktorého ekonomickú absorpčnú kapacitu možno vyčíslí na cca 19 migrantov na tisíc obyvateľov. Pre našu ekonomiku by takéto číslo bolo skôr utópiou – znamenalo by totiž absorbovať prílev viac ako stotisíc migrantov. Pre Slovensko s približne trikrát nižšou ekonomickou výkonnosťou ako Švédsko, pri vyššej zadlženosti a pri výraznejších štrukturálnych problémoch na trhu práce sa ako horný strop javí absorbovanie dvoch až piatich migrantov na tisíc obyvateľov v priebehu

najbližších rokov. Jeho prekročenie by už mohlo ohroziť tak fiskálnu pozíciu Slovenska, ako aj zhoršiť situáciu na trhu práce.

Bez koordinácie prílevu migrantov nastáva súťaž štátov o talenty a politika „vyberania čerešní“.

Koľkí migranti v súčasnosti prejavia záujem o azyl na Slovensku, úspešne prejdú azylovým konaním, aká by mohla byť ich vzdelanostná štruktúra či možná integrácia na trhu práce a aké môže mať z toho Slovensko ekonomické efekty? Zatiaľ môžeme stále hovoriť len o nepodložených scenároch a hypotézach.

• **V štúdií upozorňujete na problém tzv. „sherry picking“ politiky. Čo to znamená?**





V efektoch migrácie vzniká potenciálna asymetria, keď niektoré krajiny z nej môžu mať pozitívne ekonomické efekty a iné zasa ekonomické záťaže. Ak má mať migrácia do Európy ekonomický zmysel pre všetky krajiny, je nevyhnutné ju regulovať prirodzeným spôsobom a v súlade s platným právnym poriadkom.

• **Ale migranti by mohli prispieť k rastu spotreby, vyššiemu výberu daní či zlepšeniu demografického vývoja, nie?**

S rodinami súčasných migrantov prichádza veľa detí. Z toho by mohli plynúť budúce pozitívne efekty – ak deti prijímajú kultúru, pravidlá

danej krajiny a začlenia sa do spoločnosti. Hypoteticky by to mohlo byť riešenie demografického problému. Ako však ukazujú skúsenosti z doterajšieho rozširovania EÚ, pre jej súdržnosť a ekonomiku je lepšie, ak sú si krajiny a obyvatelia najmä hodnotovo, právnym poriadkom a spoločensko-ekonomickým systémom k sebe bližšie.

Už aj v minulosti na Slovensko legálne prichádzali občania ČR, Rumunska, Ukrajiny, Poľska, Nemecka, Maďarska a ďalších krajín. Až do roku 2014 sem prichádzalo viac takýchto migrantov, ako odtiaľto odchádzalo. To signalizuje skôr atraktivitu, než neatraktivitu Slovenska pre život. Ale tento potenciál postupne slabne.

Demografický problém bude určite potrebné do budúcnosti riešiť a to propagačnou politikou alebo i migráciou. Napríklad – podľa vzoru iných krajín – aj podporou návratu úspešných občanov naspäť na Slovensko.

Pripravila TA
Foto: EU, FMC

Nepriaznivý demografický vývoj migrácia asi nevyrieši; budú potrebné aj iné opatrenia.

To znamená, že by sa mali stretnúť záujmy migrantov s kapacitnými možnosťami krajín, ale najmä s potrebami ich trhu práce. Inak bude migrácia objektom práve politiky „sherry picking“, teda „vyberania čerešní“, a súťaže národných ekonomík, firiem. Ne-regulovaná a ilegálna migrácia je aj zdrojom nelegálnej práce, ďalších ilegálnych ekonomických aktivít a obchodovania s migráciou.

Ako pristupovať k migrantom

Aké opatrenia by mali prijať štáty, aby bola migrácia pre ich ekonomiku v dlhodobom horizonte prínosom? Podľa Pavla Ochotnického najmä tieto:

1. Zabrániť pokračovaniu nelegálnej migrácie a vyhostiť tých migrantov, ktorí nepožiadali o azyl alebo im bolo zastavené azylové konanie (napríklad pre opustenie azylových táborov).
2. Čo najskôr zistiť, ktorí zo žiadateľov o azyl sú naozaj utečencami – teda ktorí prišli do Európy, pretože sa boja o život z dôvodu rasového, náboženského či iného násillia, resp. prenasledovania.
3. Zmapovať, ako dlho plánujú utečenci v krajinách EÚ zostať. Sú možno skupiny, ktoré sa po skončení konfliktu rady a dobrovoľne vrátia do svojej rodnej krajiny.
4. Podrobnejšie zistiť kvalifikačnú štruktúru migrantov. Až potom totiž možno hovoriť o budúcich ekonomických efektoch a integračných politikách.
5. Následne nechať na trh práce danej krajiny, aby ponúkol potenciálne pracovné miesta pre tých, ktorí prejdú azylovým konaním. Pre krajinu môže byť ziskom, ak sa na jej trhu práce umiestnia ľudia, ktorých potrebuje.

Šéf EHSV varuje pred technologickou nerovnosťou

Členské štáty EÚ musia zaviesť také právne predpisy, aby z nových technológií neprofitovali len veľké nadnárodné spoločnosti, ale aj občania, zamestnanci a menšie podniky. Presvedčený je o tom predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV) Georges Dassis, ktorý v júni navštívil Bratislavu.

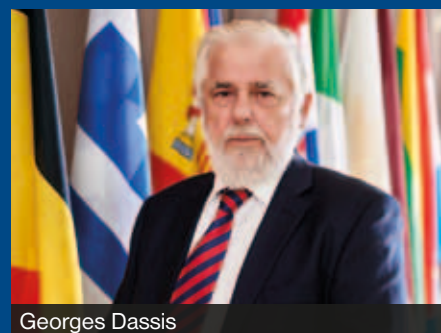
Na konferencii o vplyve technologických zmien na systém sociálneho zabezpečenia a pracovné právo G. Dassis skonštatoval, že tento vplyv má viacero tvárí. „Tým, že máme nové technológie, zvyšuje sa aj produktivita práce. Preto si musíme položiť otázku, kto má z tohto zvýšenia profit,“ zdôraznil šéf

vplyvného orgánu EÚ. „Keď sa pozrieme na nové technológie, často vidíme, že sú do praxe zavádzané bez pravidiel a legislatívnych ustanovení. Mohlo by to znamenať, že pokrytie sociálneho zabezpečenia pracovníkov nie je dostatočné,“ upozornil.

Postavil sa pritom aj na obranu malého podnikania. „Nové technológie by nemali prinášať profit len nadnárodným spoločnostiam, ale aj malým a stredným podnikom, lebo tie často nemajú dosť peňazí na to, aby mohli tieto nové technológie získať. Európska komisia musí podporovať malé a stredné podniky,“ dodal predseda EHSV.

Podľa neho je v tejto oblasti potrebná regulácia. „Je jasné, že v budúcnosti zavádzanie nových technológií zmení formu zamestnanosti a pracovného trhu. Budú profesie, ktoré

vzniknú vďaka novým technológiám, a budú profesie, ktoré kvôli nim zaniknú. Môže to spôsobiť, že obsah práce a zamestnanosť sa znížia. Preto je dôležité nové prerozdelenie obsahu práce aj z hľadiska zamestnanosti,“ povedal G. Dassis. Podľa neho by sa mal napríklad skrátiť pracovný čas v EÚ. **TA**



Georges Dassis

25 rokov nezávislej Ukrajiny

Ukrajinský ľud oslávi 24. augusta 25. výročie Dňa nezávislosti. Politickú deklaráciu z toho dňa potvrdilo 1. decembra 1991 všeľudové hlasovanie.

Pri pohľade späť na tých 25 rokov môžeme povedať, že Ukrajina sa skonštituovala ako demokratický štát, ako krajina s otvorenou trhovou ekonomikou. Už v prvých rokoch deklarovala zahraničnopolitický kurz smerom k európskej a euroatlantickej integrácii, ktorý sa dodnes nezmenil. Je však smutné, že ostatného dva a pol roka je nútená hájiť svoju nezávislosť a územnú celistvosť so zbraňou v ruke.

Rozsiahla prestavba štátu

Dnes je Ukrajina v zložitej, no nie beznádejnej situácii. Národ aktívne požaduje vnútorné reformy v štáte, pričom demonštruje vysokú úroveň vlasteneckého uvedomenia. Po víťazstve Revolúcie dôstojnosti v zime 2013 – 2014 sa v krajine vykonal rozsiahly reštart všetkých zložiek moci – uskutočnili sa prezidentské, potom parlamentné i miestne voľby, prišla výmena vlády a následne aj zmeny v súdnictve. Oficiálne autority Ukrajiny – prezident, vláda, Najvyššia rada – si jednotne ako prioritnú úlohu stanovili boj proti korupcii a „deoffshorizáciu“ ekonomiky. Vláda Ukrajiny zaviedla významné reformy v hospodárskej sfére, a to v prvom rade na trhu s energiami. Podarilo sa diverzifikovať zdroje a trasy dodávok energonosičov. V roku 2015 sa zvýšil reverz plynu zo Slovenska z 8 až na 15 miliárd kubických metrov ročne. Pridali sa ďalšie toky vrátane poľského a maďarského. V kontexte ostatných reforiem stoja za zmenku prijatie zákona o verejnom obstarávaní, riešenie

otázok tvorby rozpočtov územných samospráv v rámci zdokonalenia mechanizmu finančnej decentralizácie, pokračovanie reformy polície, vytvorenie Úradu účinnej regulácie (BRDO), prijatie zákona o štátnej službe, rozbeh Národného protikorupčného úradu a ďalšie. Len v rokoch 2015 a 2016 bolo prijatých viac ako 350 normatívno-právnych aktov, ktoré položili základy pre ďalšie reformy.

Reformné témy blízkej budúcnosti

Pred ukrajinskou vládou stoja ďalšie úlohy: realizácia decentralizácie moci, daňová reforma, regulácia správy štátneho majetku, posilnenie energetickej nezávislosti a zabezpečenie energetickej efektívnosti, vyrovnávanie technických prekážok v obchode, zdokonalenie systému verejného obstarávania, ochrana duševného vlastníctva, ochrana spotrebiteľských práv, pozemková reforma, rozsiahla a transparentná privatizácia štátneho majetku a ďalšie.

Osobitná pozornosť sa venuje programu rozvoja malých a stredných podnikov, zlepšeniu mechanizmov verejno-súkromného partnerstva a vytváraniu priaznivého investičného prostredia.

Od 1. januára 2016 funguje rozsiahla zóna voľného obchodu medzi Ukrajinou a Európskou úniou. Nehľadiac na niektoré problémy, uplatňovanie noriem Asociačnej dohody bolo hodnotené Európskou komisiou pozitívne. To nám umožnilo nastoliť otázku ďalšej liberalizácie obchodných podmienok.

Slovensko – priateľ i pomocník

Medzi Ukrajinou a Slovenskom prebieha stály, intenzívny a dôverný dvojstranný politický dialóg na medzištátnej, medzivládnej i medzirezortnej úrovni. Spolu s radom opatrení predovšetkým v rámci Vyšehradskej skupiny vytvára priaznivé prostredie pre rozšírenie bilaterálnej

spolupráce v obchodnej i hospodárskej sfére, ktorej prioritami sú energetika a doprava.

Slovensko podstatne napomáha k zavedeniu energetickej efektívnosti na Ukrajinu. Úspešne sa zrealizoval projekt tzv. „malého reverzu“, čiže dodávky európskeho plynu na Ukrajinu cez územie Slovenska plynovodom Vojany – Užhorod. Slovenská vláda poskytuje Ukrajine praktické konzultácie pri reformovaní ekonomiky, čo je v tejto etape vývoja veľmi dôležité a pomáha predísť chybám. Ale v prvom rade je tu podpora Slovenska pre nezávislosť a územnú celistvosť Ukrajiny. Vidíme v Slovensku spoľahlivého, predvídateľného partnera, ktorého eurointegrovaná podpora našej krajiny bola a je dôsledná a bezvýhradná. A to si na Ukrajine vysoko ceníme.

Napredovanie vzťahov EÚ – Ukrajina

Vkladáme veľké nádeje do predsedníctva Slovenska v Rade EÚ a veríme, že počas neho sa téma Ukrajiny posunie v európskej agende vyššie. V prvom rade ide o bezvízový režim medzi Ukrajinou a EÚ. Máme tiež záujem na ďalšej liberalizácii vzájomného obchodu. Ukrajina očakáva, že Slovensko si zachová svoj súčasný postoj k ruskému projektu Severný prúd 2, ktorý nie je v záujme našich krajín a v konečnom dôsledku povedie k vyšším cenám na európskom spotovom trhu s plynom. Pre Ukrajinu je kriticky dôležité, aby restriktívne opatrenia EÚ voči Rusku boli zachované až do úplného uskutočnenia dohôd z Minska a deokupácie ukrajinského územia, osobitne Krymskej autonómnej republiky. Ukrajina sa úprimne teší zo všetkých úspechov Slovenska. Želáme vláde SR úspešné predsedníctvo v Rade EÚ a priateľskému slovenskému národu mier a prosperitu.

Oksana Kytsun,
chargé d'affaires Ukrajiny v SR
Foto: Pixabay

Revolučné udalosti spred 2,5 roka odštartovali v krajine veľké zmeny.



Reformné šance Ukrajiny

Slovenská cesta by pre ňu bola riešením, tvrdí Lajos Bokros

Meno bývalého maďarského ministra financií L. Bokrosa je spojené s tvrdou reformou v jeho krajine v 90. rokoch. Neskôr bol europoslancom, učí na vysokej škole. Nedávno vystúpil v Bratislave na seminári o Ukrajine.

• **Ako vnímate reformné a integračné úsilie Ukrajiny?**

Z ekonomického hľadiska je objektívne nevyhnutné, aby sa Ukrajina ďalej otvárala, liberalizovala, aby eliminovala dotácie. Veľmi dôležitý je tiež voľný vstup na trh pre malé a stredné podniky. Podporovať by sa mala hospodárska súťaž; protimonopolná regulácia má veľký význam pre znovunastolenie rozmanitosti a konkurencieschopnosti ukrajinskej ekonomiky.

Na druhej strane, je dôležité znížiť závislosť od Ruska, najmä v oblasti energetiky. Teší ma, že Slovensko, Maďarsko a Poľsko ponúkli reverzné dodávky plynu na Ukrajinu.

Ukrajina musí tiež zlepšiť kvalitu svojej infraštruktúry a pracovnej sily. Tu môžeme hovoriť o reforme vzdelávania; mnoho krajín jej vie pomôcť svojimi skúsenosťami, pokiaľ ide o odborné alebo univerzitné vzdelávanie. Na zvýšenie ekonomickej konkurencieschopnosti navyše potrebuje nezávislé súdnictvo.

• **V čom vidíte hlavné prekážky a riziká?**

Najväčšia bariéra pochádza zvnútra krajiny – je ňou nedostatok vôle a rozhodnosti zo strany ukrajinských politikov zrealizovať tieto reformy. Oranžová revolúcia v roku 2004 a revolúcia na Majdane v roku 2014 viedli k veľmi veľkým nádejam, ale v skutočnosti sa udialo veľmi málo. Aj nové demokratické vlády sa totiž donekonečna hádali a nedokázali prelomiť začarovaný kruh záujmov a vlády oligarchov.

Otázka teraz znie, či Porošenkova administratíva a nová vláda skutočne dokážu spojiť záujmy ukrajinských elít a konečne presvedčiť ukrajinský ľud, že na to, aby krajina prežila, sa musia tieto nepopulárne reformy



Lajos Bokros

a úsporné opatrenia uskutočniť. Aby Ukrajina začala opäť rásť.

• **Zastávate názor, že EÚ by mala povýšiť Ukrajinu na kandidátsku krajinu. Iní odborníci sa však domnievajú, že by si to mala zaslúžiť práve zavedením reforiem...**

Hoci to nemožno celkom porovnávať – nie som si istý, či si to niektoré z krajín juhovýchodnej Európy, ako Bosna a Hercegovina alebo Macedónsko, zaslúžia viac než Ukrajina. EÚ jasne deklarovala, že všetky krajiny juhovýchodnej Európy sa jedného dňa stanú jej členmi, takže sú kandidátskymi krajinami. Únia rokuje dokonca aj s Kosovom.

Najväčšou bariérou napredovania je slabé odhodlanie politikov realizovať reformy.

Ukrajina nie je horšia ako tieto krajiny. Myslím si, že ponuka atraktívnej historickej možnosti do budúcnosti pravdepodobne posilní demokratické sily na Ukrajine. Uspokojí to aj tých, ktorí majú pocit, že Ukrajina je obeťou historického boja medzi Východom a Západom. Ukrajinskí občania zároveň pochopia, že budúcnosť krajiny je v EÚ, a nie s Ruskom.

• **Ale ani oni v tom nie sú zajedno.**

Je pravda, že ukrajinská spoločnosť je hlboko rozdelená. Je však v životnom záujme

samotnej EÚ ponúknuť Ukrajine takúto perspektivu. Som veľkým zástancom ďalšieho rozširovania Únie, a to aj za cenu dvojrychlостnej Európy – vzhľadom na euro.

• **Ak sa perspektíva členstva ponúkne Ukrajine príliš skoro, nestratí motiváciu?**

Prečo by mala? Niektoré reformy už uskutočnila a je otázkou, do akej miery tieto reformy musia byť zrealizované predtým, ako sa jej ponúkne členstvo v EÚ. Veď niektoré krajiny Únie zvrátili mnohé z prijatých reforiem a sú stále jej členmi. Členstvo v EÚ nie je zárukou, že reformy pretrvávajú. Preto nemôžeme od Ukrajiny očakávať, že najskôr uskutoční všetky reformy a potom zvážime jej prijatie.

Možno pred 10 alebo 15 rokmi existovala ilúzia, ako rýchlo sa môžu demokracia a trhová ekonomika zaviesť vo všetkých týchto krajinách. No dokonca aj v rámci EÚ máme politické ústupky, zvraty, degeneráciu demokratických inštitúcií či pokusy populistických politikov zničiť vládu zákona.

• **V akom smere môžu byť krajiny V4 pre Ukrajinu príkladom?**

Za zaujímavý prípad považujem Slovensko, pretože pred rokom 1998 nerealizovalo takmer žiadne významné reformy. Po roku 1998 zrazu dve vlády Mikuláša Dzurindu zrýchlili integračný proces a hoci Slovensko vynechali z prvého kola rozšírenia NATO, podarilo sa mu dostať do EÚ spolu s ďalšími krajinami V4. V tomto šesťročnom období rokov 1998 až 2004 sa teda Slovensku podarilo nielen uskutočniť všetky reformy, ale dokonca sa rýchlo predralo vpred. Dnes je ako jediné z V4 súčasťou eurozóny.

To dokazuje, že je tu príležitosť a historická možnosť implementovať všetky reformy. A keď ľudia pocítia, že prinášajú pozitívne výsledky, tie reformy pretrvávajú a nikto ich už nezvráti. Je to pre Ukrajinu veľmi dobrý príklad. Hoci Ukrajina je dosť odlišná, pretože je veľká a oveľa viac vnútorne rozdelená ako krajiny V4 – preto ju radšej porovnávam s Poľskom ako so Slovenskom. Ak však hovoríme o prijímaní hlbokých štrukturálnych reforiem, Slovensko je dobrým príkladom.

• **V čom je teda vzorom pre Ukrajinu Poľsko?**

Poľsko je rovnako veľké, historicky bolo s Ukrajinou viac späté, zažilo obrovský ekonomický pokles po tom, čo bolo v roku 1981 vyhlásené stanné právo. Potom bolo Poľsko prvou krajinou strednej a východnej Európy, ktorá začala so štrukturálnymi reformami, a teraz je popredným príkladom produktivity a konkurencieschopnosti v mnohých oblastiach. Státisíce Ukrajincov dokonca pracujú v Poľsku a vidia obrovský rozdiel medzi životným štandardom oboch krajín a historickými možnosťami.

• Aká je úloha EÚ v reformnom procese Ukrajiny?

Únia nemôže a nemala by predpisovať čokoľvek ktorejkoľvek krajine. Je len moderátorom, ale aj tak môže zohrať veľmi dôležitú úlohu v mnohých veciach. Nehovorím o peniazoch, pretože keď sa politici stávajú závislými od zahraničnej pomoci, strácajú ochotu prijímať reformy.

Ako som povedal, EÚ môže Ukrajine ponúknuť perspektívu členstva a udeliť jej status kandidátskej krajiny. To v praxi neznamena nič, pretože také Turecko má tento status už dlho a stále je od členstva veľmi ďaleko. Pre Ukrajincov je však dôležité vidieť, že EÚ sa zaujíma o ich západnú orientáciu.

• Reformy, ak majú byť účinné, zahŕňajú nepopulárne opatrenia – zvyšovanie daní či škrtý vo výdavkoch. Nehrozili by na Ukrajine protesty? Ako to majú politici komunikovať?

Najlepší spôsob, ktorý sa osvedčil aj mne, je byť na sto percent čestný a úprimný. Hovoríť o tom a vysvetľovať veľmi jasne, že je to v záujme národa. Je to lepšie, ako povedať, že „robíme to preto, lebo to od nás chce Medzinárodný menový fond, EÚ, NATO“ a podobne. Nie. Štrukturálne reformy, ktoré posilnia trhovú ekonomiku a povedú k rastu a konkurencieschopnosti, sú v záujme ukrajinského národa. Kým toto národ nepochopí a nebude chcieť prijať, nebudú žiadne reformy. Napokon, v demokratickej spoločnosti rozhoduje ľud.



Za 25 rokov samostatnosti Ukrajina nenašla recept na prosperitu.

A ako som povedal, reformy je vždy možné zvrátiť – čo sa na Ukrajine už niekoľkokrát stalo. Politici však teraz môžu povedať – pozrite, keďže sme zvrátili reformy mnohokrát

Ukrajine treba dať štatút kandidátskej krajiny EÚ; zaslúži si to a jej občanov to povzbudí.

za posledných 25 rokov, zaostali sme veľmi výrazne za Poľskom. Môžu im to názorne ukázať – poľský hrubý domáci produkt je päťkrát väčší ako ukrajinský, Poliáci majú takmer západnú životnú úroveň; viac než dva milióny Poliakov pracuje v západnej Európe a môže voľne cestovať. Nie je to lákavé? Toto zlepšenie životnej úrovne sa však nedostaví bez reforiem. Čiže úlohou pre ukrajinské politické špičky je vysvetľovať vnútorné väzby medzi reformami a výsledkami. Žiadne reformy – chudoba, reformy – rozvoj.

• Zmeňme na chvíľu tému. Ako hodnotíte ekonomickú situáciu v EÚ?

Nerád hovorím o EÚ z ekonomického hľadiska ako o jednotnom území, pretože rozdiely medzi krajinami sú obrovské. Sú krajiny,

ktorým sa darí celkom dobre, povedal by som, až mimoriadne dobre, a potom sú štáty ako Grécko, ktoré sa zdá byť v pasci.

Z pohľadu ekonomiky, rastu a konkurencieschopnosti môžeme pozorovať rozdelenie na sever a juh. Samozrejme, aj severné krajiny majú problémy. Nemecko, Holandsko, Švédsko, Poľsko – viacero krajín má množstvo problémov, ale celkovo sú na tom dobre, vrátane Slovenska. Eurozóna sa vyvíja pomerne dobre, úrokové sadzby sú záporné, takže je veľmi jednoduché investovať, refinancovať verejný dlh. Jednoznačne potrebujeme viac investícií a pracovných miest, ale ak pretrvávajú konkurencieschopnosť a rast produktivity, eurozóna prežije. V tomto som veľký optimista.

• Čo si myslíte o reformných požiadavkách Británie, ktoré viedli až k referendu?

V skutočnosti nežiadali tak veľa. Premiér David Cameron dosiahol len kozmetické zmeny; vlastne išlo o politický trik. Potom však nemal inú možnosť, ako povoliť referendum, pretože hrozilo štiepenie konzervatívnej strany. Cameron si teda povedal – dobre, umožnime, aby „para išla von“, a referendum vyhlásil ako krok pre zachovanie konzervatívnej strany. Pokiaľ ide o vplyv na EÚ, nikdy som sa neobával, že by dôsledkom Brexitu mal byť jej rozpad.

• A napokon, ako vnímate aktuálny ekonomický vývoj u vás v Maďarsku?

Pripomínam, že som opozičný politik a stal som sa ním preto, lebo sa mi nepáčilo, čo som videl. Maďarsko zaostáva za ostatnými krajinami V4, pretože súčasná vláda Viktora Orbána realizuje iracionálnu, neprofesionálnu hospodársku politiku, ktorá poškodila konkurencieschopnosť maďarskej ekonomiky. V dôsledku toho nemáme rast, nové pracovné miesta, chýbajú nám investície. Táto hospodárska politika do veľkej miery zničila dôveru súkromného sektora, domácich aj zahraničných investorov.

Pripravila: TA
Foto: EP, SXC

Ukrajina vs. Poľsko: rozdielne príbehy

	Počet obyv. 1991 (mil.)	Počet obyv. 2015 (mil.)	HDP (mld. USD)	HDP/PP/ obyv.* (USD)	Obchod s EÚ (%)**	Verejný dlh (% HDP)	PZI*** (mld. USD)	Inflácia (%)	Rast HDP (%)
Poľsko	38,3	38,5	474,8	26 455	75	39,9	248,2	- 0,87	3,9
Ukrajina	52,1	44,4	90,5	7 519	26	137	54,4	48,5	- 9,9

Pozn.: Ak nie je uvedené ináč, údaje sú za rok 2015. Údaje za infláciu a rast HDP sú v medzioročnom porovnaní.

*HDP vzhľadom na kúpnu silu na obyvateľa

**Podiel z celkového zahraničného obchodu krajiny

***Suma priamych zahraničných investícií v danej krajine v roku 2013

Zdroj: INEKO/ Lajos Bokros

Politika a biznis v Štrasburgu

Postavenie Európskeho parlamentu v systéme EÚ je dnes oveľa silnejšie ako v minulosti. Pre predsednícku krajinu z toho vyplýva povinnosť viesť intenzívny politický dialóg aj na jeho pôde.

Zasadenie Európskeho parlamentu v Štrasburgu, to nie je len tak. Mesto sa naň statočne pripravuje. Deň pred jeho otvorením sa, akoby zázrakom, zmenia v hoteloch, reštauráciách, baroch ceny; oproti pôvodným sa zvýšia až o päťdesiat percent. Po skončení zasadnutia sa vrátia opäť do normálu, aby sa pri najbližšom zasadnutí znovu zdvihli na úroveň katedrály Notre-Dame, ktorá meria 142 metrov.

Labyrint a Babylon ako byrokracia sama

Tento nádherný chrám z červeného pieskovca začali stavať v 11. storočí a dokončili (až na jednu vežu) v 15. storočí. V rokoch 1625 až 1847 bol dokonca najvyššou stavbou na svete. A tejto pompéznej katedrále dnes svojou mohutnosťou a spleťnosťou konkuruje stavba budovy parlamentu.

**Občana stojí rozpočet EÚ
244 € ročne; prostriedky
idú napr. na vedu,
vzdelávanie či malé
podnikanie.**

Hlavnú budovu Európskeho parlamentu v Štrasburgu prezývajú aj Babylonská veža. V kuloároch sa rozšírilo, že vraj sa jej autori – architekti štúdia Architecture – nechali inšpirovať známym obrazom Pietra Brueghela staršieho z roku 1563, ktorý visí v Umelecko-historickom múzeu vo Viedni. Toto tvrdenie je nepotvrdené a údaje ho v oficiálnych kruhoch neradi počujú. No kto má oči a pozná obraz aj stavbu, musí priznať, že istá podoba tu je. Aj návštevník, ktorý má celkom dobrý orientačný zmysel, sa v tom obrovskom labyrinte budov, chodieb, výťahov, schodísk



a rokovacích sál ľahko stratí. Zlé jazyky hovoria, že architekti, keď tento areál projektovali, ho naschvál urobili bludiskom, aby ho tak na výstrahu prirovnali k európskej byrokracii. Ak naozaj mali takýto zámer, tak sa im to na sto percent podarilo.

B. Zala: sťahovanie EP nám neprekáža



Napriek všetkým nástrahám sme sa stretli s viacerými našimi poslancami. Boris Zala pri pohárikú whisky na otázku, či niekedy zrušia pravidelné sťahovanie z Bruselu do Štrasburgu, s úsmevom poznamenal: „Európskych daňovníkov to stojí len 240 miliónov eur ročne, čo je pri celkovom rozpočte úplne zanedbateľná suma. Ročný rozpočet Európskej únie sa rovná približne jednému percentu jej národného bohatstva, čo je asi 244 eur na občana EÚ. Tieto finančné prostriedky sa používajú na zlepšenie každodenného života ľudí. Pre študentov to môže byť vo forme príležitostí na štúdium v zahraničí. Pre malé podniky to môže znamenať ľahší prístup na väčšie trhy a spravodlivé podnikateľské prostredie, pre výskumníkov väčšie možnosti rozvíjať svoje myšlienky. A pre ľudí, ktorí hľadajú zamestnanie, to môžu byť nové možnosti na odbornú prípravu.“

Sťahovanie europarlamentu je podľa B. Zalu vždy dobre logisticky zvládnuté, takže Francúzsko dokáže odrážať argumenty za zmenu tohto systému. „Ľudia si všeobecne myslia,

aké to musí byť náročné sťahovať sa raz mesačne z Bruselu do Štrasburgu. No to sa mýlia. Všetko je veľmi sofistikované. Obidve mestá spája špeciálny vlak, do ktorého sa naložia pripravené kontajnery so všetkým, čo potrebujeme na prácu. Ten potom ide z jednej podzemnej stanice, ktorá je pod budovou parlamentu v Bruseli, do stanice pod budovou parlamentu v Štrasburgu a naopak,“ vysvetľuje.

**Na trati Štrasburg –
Brusel vypravujú každý
mesiac kontajnerový vlak
Európskeho parlamentu.**

„Samozrejme, je to však aj otázka politickej prestíže a v neposlednom rade aj financií. Veď keď sa prejdete po meste, vidíte, že prekypuje bohatstvom. Veľa obyvateľov Štrasburgu zo služieb poslancom a ich úradníkom – čo je približne sedemtisíc slušne zarábajúcich ľudí – silno profituje. Je to veľký ekonomický prínos, ktorého sa Francúzi nikdy nevzdajú.“

E. Kukan: ako obhájiť existenciu europoslancov



S Eduardom Kukanom, týmto bardom slovenskej zahraničnej politiky, sme si sadli na kávu po jeho vystúpení v rozprave o problematike

imigrácie. „Viete, najskôr som do tejto inštitúcie nechcel ísť,“ zamýšľal sa tento vždy elegantný a noblesný muž. „Zvonku sa mi zdala, ako možno viacerým pozorovateľom, ťažká a ťarbavá. No nakoniec som veľmi rád, že som sa sem rozhodol kandidovať. Po zvolení som mal možnosť sa prihlásiť do takých výborov, do akých som chcel, a tak sa tu môžem plne realizovať. Som členom zahraničného výboru a výboru pre ľudské práva, pričom sa špecializujem na Balkán. Môžem povedať, že práca v týchto výboroch je na vysokej úrovni,“ konštatoval.

Azda každý europoslanec sa občas stretáva s otázkami typu: na čo je nám dobrý Európsky parlament; za čo vás tam vlastne platia? Eduard Kukan to pozná tiež. „Keď som bol pred voľbami do Európskeho parlamentu na východe, opýtala sa ma jedna zdravotná sestra, čo konkrétne pre ňu robím ja, respektíve, čo som už v Európskom parlamente urobil. Pozrel som sa na ňu a rozmýšľal som, ako na jej na otázku čo najlepšie odpoviem. Viete, pracovné výsledky európskych poslancov, začal som opatrne, sa na prvý pohľad ťažko dajú charakterizovať. ‚No tak mi povedzte niečo konkrétne,‘ skočila mi do reči. ‚Lebo slov tu na východe máme dosť, ale skutkov málo.‘ Tak som odpovedal: V Európskej únii reprezentujem Slovensko, a teda aj vás. Podľa toho, ako sa to mne a mojim kolegom darí, posudzujú všetkých Slovákov – čo zasa môže ovplyvniť napríklad investície či turistický ruch – aj tu na východe.“

Všetci slovenskí europoslanci sa raz mesačne stretnú na pracovnom obede, čo je v EP unikum.

Eduard Kukan sestričku z východného Slovenska podľa svojich slov nepresvedčil – ale mnohých iných voličov zrejme áno. Počas nášho rozhovoru sa, akosi samozrejme, pri nás pristavovali jeho kolegovia z iných krajín a prehodili s ním slovo-dve. Bolo vidno, že si ho vážia a uznávajú ho.

Výnimkou nie sú ani ostatní slovenskí europoslanci, ktorí, aj napriek politickým rozdielom, navzájom dobre komunikujú. „My trináсти slovenskí europoslanci sa raz mesačne stretávame na obede, kde hovoríme o tom, čo by sme mali spoločne presadzovať, aby bola väčšia šanca, že to v pléne prejde. Takto sa schádzame bez rozdielu politických zafarbení ako jediní zo štátov zastúpených v Európskom parlamente,“ priblížil E. Kukan.



R. Sulík: prijímajú sa riešenia proti zdravému rozumu



Ďalšou výraznou slovenskou osobnosťou v Európskom parlamente je Richard Sulík. Po predchádzajúcom blúdení parlamentom nás k nemu na dohodnuté stretnutie radšej zaviedla jeho asistentka. Keďže v pléne bola predtým reč o migrácii, neodolali sme, aby sme sa na túto jeho obľúbenú tému neopýtali.

„Na otázku mám vyhranený názor: treba postaviť ploty všade tam, kde by mohli migranti prechádzať do Európskej únie,“ začal hneď zostra tento enfant terrible nemeckých televíznych utečeneckých diskusií. „Ideálne riešenie by bolo, keby sme zriadili záchytné tábory v tých krajinách, odkiaľ k nám prichádzajú, a tam by sa riešili ich žiadosti o azyl do tej-ktorej krajiny.“

Čo však ďalej? Európa sa ťažko môže zbaviť zodpovednosti za riešenie tohto problému. „Namiesto do Turecka treba dať peniaze krajinám, odkiaľ migranti pochádzajú – aby pre nich mohli pripraviť lepšie podmienky v ich domovine. Tak, aby neutekali k nám,“ argumentuje R. Sulík. „Ak migráciu nezvládame, tak sa časom dostanú k moci rozliční lepenovci, kotlebovci či jobbikovci a potom už môže byť neskoro. Samozrejme, nie som radikálne za to, aby sme neprijímali žiadnych migrantov. Na základe modrých kariet by sme si mali vyberať vysokovzdelených ľudí, ktorí nám čoraz viac chýbajú. Pravda, tieto modré karty nesmie udeľovať Európska komisia – ako sa možno chystá – ale každý štát samostatne podľa svojich potrieb a uvážení.“ U európskej byrokracie však zatiaľ majú väčšiu podporu odlišné postupy. „Od Talianov vyšiel návrh, aby Európska komisia vydala

imigrantské dlhopisy. Z ich výnosov by sa potom mali financovať utečenecké tábory. No podľa mňa, ako som už povedal, najlepšie riešenie je zavrieť hranice a hotovo. Veď tak to robí napríklad Austrália či Američania s múrom na mexickej hranici – a to už nehovorím o múre cez celú krajinu v Izraeli. Aký to má význam, keď lode pri brehoch Líbye vyťahujú stroskotancov a potom ich privezú do Európy? Tým len povzbudzujú tých ďalších, aby sa pokúsili o to isté,“ hnevá sa Richard Sulík.

Brexit by mal podľa R. Sulíka šéfom EÚ jasne ukázať, že niekde robia chybu.

Pri našej návšteve Štrasburgu tam rezonovala aj téma Brexitu, hoci výsledok britského referenda bol ešte vo hviezdach. Richard Sulík však túto udalosť považoval za určitý lakmusový papier. „Možno by bolo lepšie, keby sa v referende obyvatelia Veľkej Británie vyjadrili za odchod, lebo inakšie by si šéfovia v Európskej únii mohli myslieť, že všetko robia dobre – čo by však veru dobre nebolo,“ povedal. Príkladom takéhoto tzv. „dobrého“ vedenia je podľa europoslancu aj grécky dlh. „Od začiatku predsa bolo jasné, že ho Gréci nemôžu splatiť. Ale štáty eurozóny len dávali a dávali do eurovalu peniaze. Tie my bezpochyby nikdy neuvidíme. Francúzi a Nemci si zachraňovali svoje banky – ale nám predsa mohlo byť jedno, kde skončia ich peniaze. Teraz na to doplatíme. Za približne dve miliardy, ktoré nás Grécko nakoniec vyjde, sme si mohli dokončiť diaľnicu do Košíc.“

Lubo Olach
Foto: EP

Konkurencieschopnosť SR aj strednej Európy sa zvýšila

V hodnotení IMD stratili USA prvenstvo a na čelo sa vrátil Hongkong

V kvalite podnikateľského prostredia patrí Slovensko k skokanom roka.

Východoeurópske krajiny postupne dobiehajú Západ, hoci výzvou ostáva napríklad boj proti korupcii.

Podľa prestížnej Svetovej ročenky konkurencieschopnosti sa Slovensko umiestnilo na 40. mieste spomedzi 61. hodnotených krajín. Medziročne postúpilo o šesť priečok. Rebríček, ktorý už od roku 1989 zverejňuje švajčiarsky Inštitút pre rozvoj manažmentu (Institute for Management Development – IMD), hodnotí kvalitu podnikateľského prostredia. IMD analyzuje a porovnáva viac ako 340 rôznych kritérií v štyroch hlavných



Hongkong – staronový líder v konkurencieschopnosti.

Na Slovensku sa zlepšila ekonomika, ako aj efektivita verejnej správy; nie však stav školstva.

kategoriách: ekonomický rozvoj, efektivita vlády, efektivita podnikov a infraštruktúra. Z dvoch tretín sa opiera o „tvrdé dáta“ od medzinárodných organizácií ako Svetová banka, Medzinárodný menový fond alebo Eurostat a národných partnerských inštitúcií, ale využíva tiež údaje získané z dotazníkov. Do aktuálneho prieskumu sa zapojilo viac ako 5 400 vrcholových manažérov.

Zlepšenie v troch kategóriách

Slovensku pomohli najmä výrazné zlepšenie vývoja ekonomiky, vyššia efektivita vlády (verejnej správy) a podnikov; v oblasti infraštruktúry však stagnuje. V rámci ekonomického vývoja sa zlepšili zamestnanosť a ceny. Efektivita vlády sa prejavila v lepšom fiskálnom hospodárení a lepších verejných financiách, štát sa však zhoršil v medzinárodnom obchode a v investíciách. „V čiastkovom indexe produktivity podnikov sme sa mierne prepadli, ale celkovo táto oblasť rástla. Jedinou oblasťou, kde sme nerástli, je

tak infraštruktúra, kam patria školstvo a vzdelávanie, ale aj technológie,“ uviedol analytik Nadácie F. A. Hayeka Martin Lindák. Práve hodnotenie technológií a webov však prinieslo v oblasti infraštruktúry lepšie výsledky. Napriek vyššej pozícii Slovenska je v našom podnikateľskom prostredí stále čo zlepšovať. „Najväčšími výzvami Slovenska do budúcnosti sú stále vysoká miera daní a odvodového zaťaženia, vysoká úroveň regionálnych disparít, ktorá spôsobuje ekonomické a sociálne rozdiely, sociálne problémy, rastúca nespokojnosť v zdravotníctve a školstve a pretrvávajúca korupcia a klientelizmus,“ uviedol analytik nadácie Martin Reguli. Boj proti korupcii by podľa výsledkov prieskumu malo zlepšiť aj Česko alebo Bulharsko.

Východná Európa na vzostupe

Slovensko v rebríčku postúpilo po rokoch stagnácie. „Táto 40. priečka je pre Slovensko najlepšia od krízového roku 2009, avšak ešte stále sme nedosiahli tie najlepšie priečky, keď sme boli napríklad v roku 2007 na 30. mieste,“ dodal M. Lindák. Spomedzi krajín Vyšeohradskej štvorky sme sa umiestnili na treťom mieste. Najvyššie bola hodnotená Česká republika, ktorá v porovnaní s minulým rokom stúpila o dve priečky na 27. miesto a stala sa tak najviac konkurencieschopnou ekonomikou východnej Európy. Poľsko na 33. mieste obhájilo svoju minuloročnú pozíciu. Za Slovenskom skončilo iba Maďarsko,

ktoré sa zlepšilo o dve miesta a obsadilo 46. priečku. V rámci strednej Európy sa najvyššie umiestnilo Rakúsko. Medziročne takisto stúpilo o dve miesta na 24. pozíciu. Okrem Slovenska si polepšili aj ďalšie postkomunistické krajiny. Lotyšsko a Slovinsko zhodne

Konkurencieschopnosť ekonomík v roku 2016

Poradie	Krajina	Index
1	Hongkong (2)	100,00
2	Švajčiarsko (4)	98,02
3	USA (1)	97,88
4	Singapur (3)	97,65
5	Švédsko (9)	92,35
6	Dánsko (8)	91,76
7	Írsko (16)	91,54
8	Holandsko (15)	91,32
9	Nórsko (7)	90,05
10	Kanada (5)	90,05
24	Rakúsko (26)	80,16
27	Česko (29)	76,14
33	Poľsko (33)	71,30
40	Slovensko (46)	65,89
46	Maďarsko (48)	62,65

Pozn.: v zátvorke je poradie krajiny za predchádzajúci rok.
Zdroj: IMD World Competitiveness Yearbook 2016

stúpili o šesť priečok, Bulharsko o päť. Podľa riaditeľa Svetového centra konkurencieschopnosti IMD Artura Brisa nemusí byť postúp východoeurópskych ekonomík do top 20 príliš vzdialený.

Prečo Hongkong predstihol Ameriku

Na čele rebríčka nastala po troch rokoch zmena. Spojené štáty klesli až na tretiu priečku, keď ich okrem vedúceho Hongkongu predstihlo aj Švajčiarsko. Ekonomika USA je stále najsilnejšia, ale to samo osebe už na udržanie vedúcej pozície nestačí. „Spoločným znakom krajín v prvej dvadsiatke je dôraz na reguláciu priateľskú k podnikaniu, hmotnú a nehmotnú infraštruktúru a inkluzívne inštitúcie,“ povedal profesor Bris.

Ekonomiky SVE sa podľa A. Brisa z IMD môžu čoskoro dostať do top 20.

Za vzostupom Hongkongu je podľa neho trvalá snaha o priaznivé podnikateľské prostredie. Nízke a jednoduché dane podporujú inovácie a tok kapitálu neobmedzujú žiadne reštriktívne opatrenia. Pre zahraničných investorov je navyše bránou do Číny a firmám umožňuje vstup na svetové kapitálové trhy.



Krajiny strednej Európy sa čoskoro možno zaradiť k najlepším.

Na štvrtej priečke sa umiestnil Singapur, no zdá sa, že pazúry ázijských tigrov sa otupujú. Taiwan, Malajzia, Južná Kórea a Indonézia zaznamenali výrazný pokles. Postavenie v top 25 si udržala Čína. Medziročne najviac klesol Kazachstan, ktorý sa prepadol až o 13 miest. Podobne sa (ne)darilo aj štátom Latinskej Ameriky. S výnimkou Čile sa všetky umiestnili v poslednej tretine. Argentína ako jediná medziročne stúpila. Rebríček už tradične uzatvára Venezuela. Írsko si medziročne polepšilo až o deväť

priečok a stalo sa skokanom roku. Darilo sa aj Holandsku, ktoré stúplo o sedem pozícií. „Hlavným motorom všeobecného zlepšenia naprieč Európou je efektívnosť verejného sektora, ktorý sa teraz naozaj zotavuje po finančnej kríze,“ komentoval ich úspech A. Bris. Z vyspelých krajín sa, naopak, najviac prepadla Kanada. V predchádzajúcom hodnotení bola piata, tento rok uzatvára prvú desiatku.

MB/TA

Foto: Pixabay, Sejm RP

Estónsko je posadnuté úsporami a efektívnosťou

Najmenší pobaltský štát je dlhodobo viditeľným príkladom úspornej, ekonomicky liberálnej a propodnikateľskej politiky. Investori tam môžu začať podnikáť veľmi ľahko; firmu možno založiť za 15 minút.

Tvrdí sa, že v Estónsku niet daňových poradcov, a to pre dva dôvody. Jedným je jednoduchý daňový systém s rovnou 20-percentnou sadzbou dane z príjmu plus piatimi odvodmi.



Okrem toho, digitálna identifikačná karta zbavuje ľudí nevyhnutnosti chodiť na úrady. S pomocou nej možno poslať údaje online a daňový formulár sa automaticky vyplní. Tento systém využíva takmer 600 000 z 1,3 milióna obyvateľov Estónska. Môžu sa cezeň dostať aj k svojmu bankovému kontu a zdravotným záznamom.

Štátny aparát spotrebuje len 10,3 % verejných výdavkov, čo je najmenší podiel v EÚ. Zároveň však štát vynakladá na vzdelávanie 15,4 % rozpočtu, čo je v EÚ špičkový údaj. Cez štátny rozpočet sa prerozdeľuje 38,8 % HDP krajiny; európsky priemer je o 10 bodov vyšší.

Takmer za dogmu sa v Estónsku pokladá vyrovnaný rozpočet. Verejný dlh vlni klesol pod 10 % HDP. Aj v tom sú Estónci najlepší v Únii. Vláda razí tézu: „Dlhý vyvolávajú závislosť“. Odvrátenou stranou úspechu, ktorý sa týka najmä hlavného mesta, je horšia situácia vidieka a slabo integrovanej ruskej menšiny.

TA

Daňové raje a Slováci

Počet slovenských firiem v daňových rajoch mierne rastie, a to aj napriek kauze Panama

Papers. Do popredia sa dostávajú nové destinácie. Ukázala to analýza spoločnosti Bismode Slovensko za prvý kvartál 2016, ktorú zverejnili v júni.

V daňových rajoch v marci sídlilo už 4 719 slovenských spoločností – o 18 viac ako v decembri 2015. „Do top trojice štátov, kam smerovali slovenské firmy, sa tentoraz zaradili Lichtenštajnsko, Lotyšsko a Spojené arabské emiráty,“ priblížil konzultant Milan Seliak. Tieto krajiny sa vyznačujú vysokou (v SAE až absolútnou) anonymitou vlastníctva a bankových služieb. Do úzadia sa dostal Cyprus, ktorý „poklesol“ o 15 spoločností, a aj obľúbené Holandsko si pripísalo len 5 firiem zo SR.

Podľa analýzy to naznačuje zmenu preferencií. „V biznise v daňových rajoch môže nastúpiť turbulentné obdobie. Firmy budú hľadať nové destinácie a iné štruktúry, aby si zachovali výhody, ktoré raje poskytujú,“ myslí si M. Seliak.

Kým v SR počet firiem hľadajúcich offshore rástol, v Českej republike, naopak, v prvých troch mesiacoch klesol. V marci v daňových rajoch sídlilo 13 346 českých firiem, o 73 menej ako v decembri.

TA

Veľmi dostupné bývanie zatiaľ bez rizík

Na Slovensku hypotekárna ani realitná bublina nehrozí, a to aj napriek tomu, že domácnosti sa v bankách enormne zadlžujú. Tvrdí to viceguvernér Národnej banky Slovenska Ján Tóth. „Bývanie je najdostupnejšie za posledných 10 rokov. Svojím spôsobom sú ceny nehnuteľností voči príjmom obyvateľstva v relatívnom pomere najlacnejšie. Z tohto hľadiska si nemyslíme, že sme niekde v cenovej bubline alebo na začiatku bubliny,“ povedal na nedávnom seminári o realitnom trhu.

Pod rekordný rast úverovania sa podpísali nízke úroky, konkurencia medzi bankami aj nová legislatíva, ktorá limituje poplatok za predčasné splatenie úveru na 1 %. Rizikom by však mohli byť parametre poskytovaných úverov. „Viaceré parametre úverov sú nastavené tak, že klientovi už nebude mať banka kam ustupovať. To znamená, že ak si vezme úver na 30 rokov v súčasných dobrých podmienkach, príde prvý problém a on príde do banky, aby mu pomohla, nebude mu mať ako pomôcť,“ upozornil odborník z NBS Marek Ličák. Na druhej strane, slovenské banky sú kapitálovo silnejšie ako pred finančnou krízou. **TA**

Stavebné sporenie v ČR sa adaptuje na digitalizáciu

Českomoravská stavebná sporiteľňa, ktorá je najväčšia v ČR a druhá najväčšia v Európe, implementovala nový IT systém. „Liška chce byť modernou finančnou inštitúciou, ktorá dokáže flexibilne reagovať na potreby klientov a vie im ponúknuť kvalitnú poradenskú sieť, ako aj poskytnúť služby i v online prostredí,“ povedala členka predstavenstva ČMSS zodpovedná za IT Věra Koubová (pozn.: „liška“ je prezývka tejto inštitúcie podľa jej maskota). „Nový IT systém bude základným kameňom nielen lepších znalostí klienta, ale umožní nám tiež v budúcnosti posunúť sa smerom k ešte väčšej digitalizácii a modernizácii,“ dodala. Program generácie obmeny IT systémov banky pozostával z viacerých projektov. Obsahoval implementáciu core banking a core sales systému, vybudovanie Operation Data Store (ODS), implementáciu CRM a vytvorenie systému pre reporting a customizáciu integračnej ESB platformy. Jeho súčasťou bola kompletná migrácia dát z 22-ročnej histórie ČMSS. Dodávateľom nového systému je spoločnosť Asseco, ktorá predtým rovnaký systém implementovala aj v ďalších troch stavebných sporiteľniach v Česku. **SV**

Banky v SVE sa orientujú na firmy

Firemné úvery budú aj naďalej ťažiskom činnosti bánk v regióne strednej a východnej Európy (SVE) a očakáva sa ich mierne oživenie. To je jedno z kľúčových zistení novej štúdie od finančnej skupiny UniCredit. Úvery zároveň zostávajú hlavným zdrojom firemného financovania, hoci existuje aj potenciál na zvýšenie významu dlhových cenných papierov. „V minulých rokoch sme zaznamenali zvyšujúci sa podiel financovania dlhovými cennými papiermi v krajinách ako Česká republika, Poľsko či Slovensko. Ich podiel však zostáva vo väčšine krajín nízky,“ povedal Carlo Vivaldi, riaditeľ divízie UniCreditu pre SVE. Obchodné príležitosti v korporátnom bankovníctve by mohli znamenať rastúci export a čerpanie eurofondov. Vývoz predstavuje vo väčšine krajín SVE významnú časť HDP prevyšujúcu európsky aj svetový priemer. V rokoch 2016 až 2017 by mal ďalej zdravo rásť. V oblasti eurofondov banky firmám poskytujú poradenské služby, spolufinancovanie a finančné sprostredkovanie. V programovom



období 2014 – 2020 je len pre šesť krajín – Bulharsko, ČR, Chorvátsko, Maďarsko, Rumunsko a Slovensko – vyčlenených 117 miliárd eur. Z nich pätina, 23 miliárd eur, je určená na financovanie súkromného sektora. Skupina UniCredit je dlhodobým strategickým investorom v SVE. Od roku 2007 tu investovala do organického rastu podnikania 13 miliárd eur. **ZD**

Cestovné poistenie prispôsobené potrebám



Podľa štatistiky poistných udalostí klientov Wüstenrot poisťovne, a. s., v rokoch 2014 – 2015 v oblasti cestovného poistenia patrili medzi najčastejšie príčiny poistného plnenia choroby (viac ako 54 %) a úrazy (15 %). Najčastejšie diagnózy pri chorobách boli kašeľ/horúčka/prechladnutie, gastroenterologické

ťažkosti a alergické reakcie. Najčastejšími destináciami s nahlásenými poistnými udalosťami boli Česká republika, Chorvátsko a Bulharsko.

K dovolenke by automaticky malo patriť cestovné poistenie, inak môže aj ľahké ochorenie alebo úraz stať dovolenkára nemalo peňazí. Toto poistenie dnes možno uzavrieť veľmi flexibilne – adekvátne destinácii, charakteru pobytu, aj potenciálnym rizikám. Wüstenrot ponúka aj samostatné poistenie krytia nákladov na zásah Horskej služby a tiež rozšírené možnosti poistného krytia typu: šport, rodina, vyšší vek, pracovná cesta či riziková pracovná cesta. **IK**

Priemerný Slovák má v banke vyše 7 000 €

Slovenskí občania majú v bankách uložených asi 30 miliárd eur. Takmer toľko totiž hlásili údaje Národnej banky Slovenska z konca apríla a vtedy to predstavovalo 7 256 eur na každého dospelého obyvateľa. Predstavuje to medziročný nárast o 9 %. Dve pätiny týchto peňazí „ležali“ na bežných účtoch (12,1 miliardy eur) a približne rovnaká suma (12,2 miliardy eur) na termínovaných

vkladoch. Podľa údajov Poštovej banky jej klienti siahali najčastejšie po termínovaných vkladoch s 24-mesačnou viazanosťou, na druhom mieste boli termínované vklady s 12-mesačnou viazanosťou. Menej obľúbené sú u nás cenné papiere. Do akcií investovali cez banky len asi 2 % slovenských domácností a do podielových fondov niečo vyše 1 %. **TA**

Dovolenka bez poistenia je hazard

Aj v minulom roku sa veľa slovenských dovolenkárov presvedčilo, že cena ich cestovného poistenia bola len nepatrným zlomkom výdavkov na ošetrovanie v zahraničí.

Napríklad pre cesty do Európy sa môže klient komplexne poistiť od 1,7 eura na osobu a deň. Finančné náklady spojené s následkami úrazov či ochorení sa pritom dokážu vyšplhať na desiatky tisíc eur.

Nehody a úrazy číhajú všade

„Minulý rok sme napríklad evidovali autonehodu na dovolenke v Spojených štátoch, pri ktorej klientka utrpela vážne poranenie hlavy a následne dostala krvácanie do mozgu. Účet za hospitalizáciu a liečbu bol 145-tisíc eur,“ bilancuje Katarína Janáková z Allianz – Slovenskej poisťovne.

„Ďalšieho klienta počas dovolenky na Kube postihlo neurologické ochorenie. Za hospitalizáciu, špeciálne vyšetrenia, poskytnuté ošetrovanie a prevoz na Slovensko sme za neho uhradili 120-tisíc eur,“ dopĺňa. Vyskytlo sa aj niekoľko menej obvyklých poistných udalostí. „Počas horelezeckého výstupu v nepálskych Himalájach si klient natiahol achilovku. Za prevoz vrtuľníkom a ošetrovanie sme v tomto prípade uhradili sumu takmer 15-tisíc eur. Rovnakú sumu sme uhradili za klienta, ktorý utrpel smrteľnú dopravnú nehodu v Libérii,“ dodáva K. Janáková.

Dovedna podľa nej vlni zaznamenala Allianz – SP 12 101 poistných udalostí v cestovnom

poistení, čo bol vyše 16-percentný medzročný nárast. Celková výška vyplatených škôd z cestovného poistenia dosiahla 3,85 milióna eur. Medzi najčastejšie „dovolenkové“ poistné udalosti pritom patria žalúdočné a tráviace problémy, chrípka, angína, alergická reakcia na slnko, ako aj menšie či stredne závažné úrazy a zranenia.

V počte poistných udalostí viedlo Turecko

V počte poistných udalostí z poistenia liečebných nákladov aj v minulom roku suverénne viedlo Turecko, kde ich bolo zaznamenaných spolu 1 191 s plnením vyše 647-tisíc eur. Nasledoval Egypt so 610 prípadmi a škodami v sume takmer 154-tisíc eur. Bolo to najmä pre vysoký počet návštevníkov zo Slovenska v týchto krajinách; v prípade Egypta však aj pre zvýšený výskyt žalúdočných a črevných ochorení. Úraz či ochorenie sa môže prihodiť aj v odľahlejšom kúte sveta. „V minulom roku sme zaznamenali napríklad zápal uší počas svadobnej cesty na Maldivách, zápal horných dýchacích ciest vo Východnom Timore a horúčku denge klienta v Indonézii,“ bilancuje Jozef Hrdý, riaditeľ odboru likvidácie poistných udalostí v Allianz – SP.

Poistite sa dobre

Pri ceste do zahraničia odborníci odporúčajú uzavrieť komplexné cestovné poistenie. To znamená poistenie liečebných nákladov, úrazu, batožiny, zodpovednosti za škodu a doplnkových asistenčných služieb. A to aj v prípade cesty do krajín, kde platí európsky preukaz zdravotného poistenia (EPZP).

„Komerčné cestovné poistenie zahŕňa aj ošetrovanie v súkromnom zdravotníckom zariadení, kým EPZP kryje výlučne zdravotnú starostlivosť



u lekára napojeného na verejný systém zdravotného poistenia – a to len v rozsahu služieb poskytovaných z verejného zdravotného poistenia v danej krajine,“ zdôrazňuje K. Janáková. V mnohých letoviskách pritom verejné zdravotnícke zariadenia nie sú; v niektorých členských krajinách sa aj v nich vyžadujú rôzne poplatky a spoluúčasti.

LM

Kde mali Slováci najviac problémov

	destinácia	počet PU
1	Turecko	1 191
2	Egypt	610
3	Bulharsko	424
4	Chorvátsko	363
5	Nemecko	248
6	Taliansko	202
7	USA	195
8	Rakúsko	148
9	Španielsko	143
10	Írsko	139

Pozn.: Krajiny s najväčším počtom poistných udalostí v cestovnom poistení týkajúcich sa klientov Allianz – SP (PU = poistné udalosti).

Detektor poisťovacích podvodov

Digitalizácia a rozvoj technológií ovplyvnili rôznymi spôsobmi aj boj s poistnými podvodmi. V rámci odhaľovania podozrení pri poistných udalostiach využíva Allianz – SP špeciálny softvér na analýzu hlasu. Ten dokáže rozlíšiť hlasový stres vyvolaný vedome nepravdivými odpoveďami v telefonickom rozhovore k poistnej udalosti. Technológia, ktorú vyvinuli v Izraeli, tak výrazne pomáha pri odhaľovaní podozrivých prípadov. Týka sa to

najmä pokusov o navýšenie vzniknutej škody, čo je najčastejší prípad spôsobu páchania podvodu v privátnom poistení majetku.

Poisťovňa nedávno zriadila nové webcentrum na nahlasovanie škôd pre všetky poistné udalosti. „Digitálny proces hlásenia škody je navrhnutý tak, aby z malého rozsahu údajov a minimálneho zafarbenia klienta vyťažil maximálny možný výsledok. Po ukončení online formulára klient vždy dostáva okamžitú spätnú väzbu,“ vysvetlil Jozef Hrdý z Allianz – SP.

HK



Nelegálna práca u dodávateľa a zodpovednosť odberateľa

Odberateľa služieb je možné postihnúť pre nelegálne konanie dodávateľa

Od 18. júna 2016 si každý podnikateľ musí dať pozor na dodržanie zákazu prijať službu alebo prácu od dodávateľa, ktorý ich poskytuje prostredníctvom fyzickej osoby, ktorú dodávateľ nelegálne zamestnáva.

Uvedený zákaz vyplýva zo záväzku Slovenskej republiky účinne bojovať proti nelegálnemu zamestnávaniu. Povinnosť podnikateľov aktívne sledovať postavenie pracovníkov svojich dodávateľov vyplýva zo zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Nelegálne zamestnávanie deformuje trh, spôsobuje vznik nútených živností a zvýhodňuje podniky, ktoré využívajú uvedený spôsob pracovných síl.

Čo je nelegálna práca

Nelegálnou prácou sa rozumie závislá práca, ktorú vykonáva fyzická osoba pre právnickú osobu (napr. spoločnosť s ručením obmedzeným) alebo fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom (napr. živnostníkom) a nemá s ňou uzatvorenú pracovnú zmluvu. Nelegálnou

Odberateľ má povinnosť zaplatiť pokutu za dodávateľa, ak ju ten neuhradil.

prácou je tiež práca alebo služba vykonávaná štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý nemá splnené podmienky na zamestnávanie. Závislú prácu definuje Zákonník práce a myslí sa ňou taká práca, ktorá je vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom.



Otázniky nad outsourcingom

Podnikatelia bežne pre optimalizovanie výdavkov spojených so zamestnávaním fyzických osôb využívajú formu outsourcingu. Outsourcingom sa myslí odovzdanie vnútorných podnikových aktivít, nesúvisiacich s hlavnou činnosťou podniku, na externý subjekt.

V praxi je čoraz častejšie, že v záujme zníženia výdavkov súvisiacich so zamestnávaním

fyzických osôb prenesú podniky aj aktivity, ktoré sú hlavným predmetom podnikania, na externých dodávateľov – najmä živnostníkov. Ide napríklad o prípady stavebných firiem, ktoré nemajú žiadnych zamestnancov

Firmy prenášajú aj aktivity core biznisu na externých dodávateľov, najmä živnostníkov.

a všetko pre nich vykonávajú živnostníci. Na trhu existuje veľký počet spoločností, ktoré nemajú žiadnych zamestnancov v hlavnej oblasti ich činnosti a namiesto toho odoberajú prácu od množstva živnostníkov.

Prenesenie zodpovednosti na odberateľa

Od 1. 1. 2016 je v platnosti novela zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, v zmysle ktorej sa preniesla časť zodpovednosti za nelegálne zamestnávanie z dodávateľa práce alebo služby, ktorý sa dopúšťa nelegálneho zamestnávania, na odberateľa služby alebo prác. Zodpovednosť odberateľa od 1. 1. 2016 spočíva v povinnosti zaplatiť pokutu za nelegálne zamestnávanie za dodávateľa, ak ju neuhradil dodávateľ.



Uvedená povinnosť zaplatiť za dodávateľa pokutu platí len v prípade, ak odberateľ alebo jeho štatutárny orgán či vedúci zamestnanec o nelegálnom zamestnávaní vedel.

Subjektívna stránka v podobe vedomosti odberateľa o nelegálnom zamestnávaní je veľmi ťažko preukázateľná a týka sa len prenosu povinnosti zaplatiť pokutu za dodávateľa,

Podnikatelia by mali od dodávateľov žiadať údaje o zmluvách ich pracovníkov.

ktorý sa dopustil nelegálneho zamestnávania. V tomto článku spracovaný zákaz prijať službu alebo prácu od dodávateľa, ktorý sa dopúšťa nelegálneho zamestnávania, predstavuje značné rozšírenie povinnosti odberateľa služby. Odberateľ, ktorý prijme prácu alebo službu od dodávateľa, ktorý sa nelegálneho zamestnávania dopustil, sa navyše

sám dopustil porušenia zákona o nelegálnom zamestnávaní. Odberateľ bez ohľadu na to, či vedel alebo nevedel o nelegálnom zamestnávaní, sa dopustil porušenia zákazu prijať službu alebo prácu od dodávateľa, ktorý sa dopúšťa nelegálneho zamestnávania. Inšpektorát práce je povinný v prípade zistenia nelegálneho zamestnávania uložiť pokutu nielen dodávateľovi, ale aj odberateľovi.

Čo má odberateľ urobiť

Podniky a podnikatelia, ktorí odoberajú služby od externých dodávateľov, by si od nich vo vlastnom záujme mali vyžiadať osobné údaje týkajúce sa pracovníkov, ktorí služby alebo prácu osobne vykonávajú. K požiadavke na poskytnutie osobných údajov o pracovníkoch by sa mala pripojiť aj požiadavka o predloženie pracovnej zmluvy a overenie skutočnosti, či je osoba riadne prihlásená ako zamestnanec. Odberateľ by si mal navyše overiť totožnosť osoby, ktorá reálne osobne prácu vykonáva.

Pozitívny prínos zákona o nelegálnej práci

a nelegálnom zamestnávaní spočíva o. i. v zmiernení rastúceho množstva tzv. nútených živností. Rovnako podnikateľom, ktorí sú odberateľmi služieb a prác, prináša táto úprava právo vyžiadať od dodávateľa informácie týkajúce sa konkrétnej osoby, ktorá práce alebo služby vykonáva. Odberatelia služieb týmto postupom nadobudnú lepší prehľad o osobe vykonávajúcej dodávanú prácu alebo službu. Pokiaľ sa odberatelia budú vyhýbať dodávateľom, ktorí sa dopúšťajú nelegálneho zamestnávania, nehrozí im žiadna sankcia a, naopak, dôjde k vyčisteniu trhu od množstva podnikov využívajúcich nelegálne zamestnávanie najmä cez nútené živnosti.

JUDr. Katarína Bystrická

Právne centrum, s. r. o.

Obrázky: Pixabay

Profesionálna logistika a outsourcing

V odvetviach, kde treba pokrývať nárazové nárasty výkonov, je aktuálne využiť služby personálnych agentúr a zmluvných dopravcov.

Firmy, ktoré sa snažia o plynulý chod svojho biznisu, prípadne sa chcú zväčšovať a expandovať, sa – celkom prirodzene – zaoberajú skvalitňovaním prepravy. Ak sú preprava a logistika jadrom ich podnikania, dôraz na kvalitu sa kladie ešte viac. V takom prípade možno riešiť optimalizáciu logistiky aj outsourcingom.

Fungovanie logistiky v zasielateľskej firme

Vezmime si príklad firmy, ktorá zabezpečuje štandardnú vnútroštátnu i medzinárodnú prepravu zahŕňajúcu vyzdvíhovanie a doručovanie balíkov. Zákazník si želá mať svoj objednaný balík doručený čo najrýchlejšie; preto správne nastavenej a fungujúcej logistike treba venovať špeciálnu pozornosť.

„Balík u nás zvyčajne prejde viacerými rukami – či už reálne alebo fiktívne – a ďalej prostredníctvom prepracovanej dopravnej siete až ku konečnému príjemcovi,“

vysvetľuje Andrej Hozlár, manažér zasielateľskej firmy. „Po prevzatí objednávky od zákazníka príde kuriér vyzdvihnúť balíky, manipulant depa zvozu ich spracuje a počas nočnej distribúcie ich prepravíme až do depa doručenia. Následne prichádza najkomplikovanejšia a zároveň najdôležitejšia časť celého procesu, a to – doručenie zásielky kuriérom konečnému príjemcovi.“

Outsourcing ako vhodný nástroj optimalizácie

Outsourcing sa využíva najmä tam, kde je nevyhnutná flexibilita a pokrytie nárazových nárastov výkonov. Vtedy prídu zasielateľským spoločnostiam vhod služby personálnych agentúr, prostredníctvom ktorých si môžu zabezpečiť brigádnikov na pomocné skladové práce.

„Outsourcing využívame najmä v oblasti prepravy balíkov, či už na zabezpečenie prepravy medzi jednotlivými depami alebo finálneho doručenia balíkov príjemcom,“ vysvetľuje A. Hozlár. „Kuriéri sú zamestnancami našich zmluvných dopravcov. Napriek tomu, že nie sú našimi zamestnancami, musia, samozrejme, spĺňať všetky firemné štandardy – od nosenia schválených uniforiem cez jazdenie na brandovaných vozidlách až po vyznávanie firemnej filozofie, kde je zákazník stredobodom pozornosti,“ dopĺňa.

Nové služby v logistike

Internetový predaj v Európe stále rastie, a tým rastú i požiadavky na ešte rýchlejšie a spoľahlivejšie doručovanie balíkov. Investície do nových služieb, ktorých cieľom je uľahčiť súkromnému príjemcovi odosielanie a prijímanie zásielok, sú nevyhnutnosťou. Rastúcou službou je napríklad zavádzanie sietí výdajných a podajných miest zasielateľských spoločností – najlepšie celoplošné a bez osobitného poplatku.

Zefektívňovanie logistiky vo firme

Zefektívnenie a optimalizácia logistických procesov si vyžaduje aj investície do technického vybavenia. Lepšiu vyťaženosť vozidiel a kuriérov možno napríklad dosiahnuť kalkulovaním optimálnych trás rozvozov pomocou aplikácií pracujúcich s GPS súradnicami z kuriérskych skenerov.

„Pre náš biznis, ktorý často býva nárazový a sezónny, je však využívanie personálnych agentúr a zmluvných dopravcov na doručovanie zásielok nevyhnutnosťou. Vďaka nim vieme nárazovo vykryť napríklad aj pozície s potrebou menšieho pracovného úväzku, konkrétne manipulačných pracovníkov. Outsourcing v oblasti ľudských zdrojov však nevyužívame na pozície, pre ktoré je potrebná odbornosť, skúsenosti a kvalifikovanosť,“ hovorí A. Hozlár.

JŠ



V ktorom odvetví sa u nás najviac oplatí podnikat'?

Rebríček ziskovosti jednotlivých odvetví na Slovensku vedú neprekvapivo farmaceutický priemysel a IT.

Portál IndexPodnikatela.sk vypracoval zoznam, ktorý ukazuje ziskovosť odvetví. Analytici spracovali údaje viac ako 110 000 subjektov, ktoré v danom čase odovzdali účtovné závierky.

„Na jednotlivé odvetvia sme sa pozreli z hľadiska rentability tržieb a výnosov,“ vysvetľuje zakladateľ portálu Branislav Vaculčiak. „Tento ukazovateľ vyjadruje, koľko zisku vyprodukuje 1 euro tržieb a výnosov. V našej analýze sme do vzorca pre výpočet rentability tržieb a výnosov dosadili výšku čistého zisku a dali sme ju do pomeru s tržbami a výnosmi. Takýmto spôsobom sme vypočítali rentabilitu pre každú firmu. Následne sme firmy podľa SK NACE zaradili do odvetví, v ktorých podnikajú, a vypočítali strednú hodnotu rentability tržieb a výnosov.“

Porovnanie podľa ROS

Ide o ukazovateľ ROS (return on sales) a v rebríčku sa uvádza pre každé odvetvie jeho medián. Vzhľadom na hodnotu mediánu má 50 % podnikov v danom odvetví vyššiu rentabilitu tržieb a výnosov a 50 % má túto hodnotu nižšiu.

Okrem tržieb zahrnuli analytici do výpočtu aj výnosy, a to najmä z toho dôvodu, že pre firmy pôsobiace napríklad vo finančnej oblasti predstavujú značnú časť príjmu a tiež sa podieľajú na tvorbe zisku. Zároveň je predpoklad minimálneho vplyvu predajov majetku na výnosy v celkovom sledovaní odvetví.

V analýze sa objavujú firmy rôznych veľkostí, pričom analytici vylúčili subjekty pôsobiace v odvetviach, ktoré sú v prevažnej miere závislé od štátu – ako sú zdravotníctvo, vzdelávanie či výskum a vývoj.

Medián ziskovosti: jeden cent na euro

„Najvyššiu rentabilitu tržieb a výnosov dosahujú stredné hodnoty farmaceutického priemyslu,“ približuje B. Vaculčiak. „Jedno euro tržieb a výnosov vyprodukuje vo

farmaceutickom priemysle približne 9 centov čistého zisku. Na druhom mieste sa umiestnili informačné technológie, kde 1 euro tržieb a výnosov vyprodukuje takmer 7 centov zisku. Prvú trojku uzatvára projektovanie a inžinierske činnosti s hodnotou približne 6 centov zisku na 1 euro.“

Na chvoste rebríčka sa nachádzajú poľnohárstvo, odvetvie zábavy a rekreácie

a ubytovanie/stravovanie. V týchto odvetviach až 50 % podnikov nevyprodukuje žiadny zisk.

Medián rentability tržieb a výnosov všetkých komerčných firiem je na úrovni 1,28 %, čo znamená, že 1 euro tržieb a výnosov vyprodukuje len niečo viac ako 1 cent čistého zisku (v grafe je zvýraznený červenou farbou). JŠ

Obrázky: PBV

Rentabilita odvetví v SR (ROS v %)



Pozn.: Stredné hodnoty rentability vzhľadom na tržby a výnosy jednotlivých odvetví v roku 2015 – v percentách (= centy/1 euro). Zdroj: IndexPodnikatela.sk

Firmy by mali hrať otvorenú hru

... najmä so svojimi zamestnancami

CEE CSR Summit, ktorý v máji usporiadala Nadácia Pontis, pritiahol do Bratislavy viac ako 200 expertov na zodpovedný biznis.

Ide o najväčšie a najstaršie podujatie o zodpovednom podnikaní v strednej a vo východnej Európe. Konferencia tento rok oslávila svoj 14. ročník a privítala účastníkov z 15 krajín sveta.

Bratislavský CEE CSR Summit je najväčšie a najstaršie podujatie o CSR v strednej a vo východnej Európe.

V rámci hlavných prednášok sa rečníci venovali investíciám do udržateľných inovácií, Open Book Managementu, CSR reportingu, behaviorálnemu dizajnu.

Všetci zamestnanci sú dôležití

Každý zamestnanec v organizácii je dôležitý pre vybudovanie úspešného biznisu. Myslí si to Ari Weinzwieg, majiteľ Zingerman's, jednej z najúspešnejších malých firiem v Amerike. „Biznis je ako šport. Ak nenaučíte všetkých základné pravidlá a princípy, bude to vyzeráť, ako keby



Ari Weinzwieg

na ihrisku pobehovali trojročné deti,“ vysvetlil na konferencii. Ako však zabezpečiť, aby váš podnik fungoval ako ucelený ekosystém? Podľa Ariho je jasnou voľbou Open Book Management. Tento koncept je založený na myšlienke, že všetci zamestnanci, či už upratovačka, sekretárka alebo CEO, sú zapojení do riadenia organizácie. Pretože ako tvrdí Ari: „Ak ľudia

pracujú v organizácii, kde nemajú prístup k informáciám, nemôžu robiť správne rozhodnutia.“ Prečo je však práve tento model takým mocným nástrojom?

Otvorené a transparentné riadenie

Jedným z dôležitých znakov Open Book Managementu je pravidlo, že všetci zamestnanci by mali mať informácie o finančnej stránke podniku. Ari: „Veľa pracovníkov si myslí, že ich biznis zarába veľké peniaze. V rovnakom momente však často riaditeľ spoločnosti sedí zúfalý v kúpeľni a rozmýšľa, z čoho zaplatiť účty. Je to, ako keď futbalový tréner vie, že prehráivate, ale zvyšok tímu si myslí, že vediete o dva góly. Takto to proste nemôže fungovať.“

Ari Weinzwieg: Biznis je ako šport – ak má fungovať, všetci zainteresovaní musia poznať pravidlá.

Účastníci summitu zasadli aj za obľúbené diskusné stoly v rámci CSR Cafeterie, kde sa venovali lokálnym témam, ako napr. elektromobilita a udržateľné mestá, ženy v biznise, reporting, firemná kultúra či zamestnávanie ľudí bez domova. CSR Cafeteria otvorila 12 aktuálnych tém, pričom diskusiu v rámci každého z okrúhlych stolov viedol expert zo Slovenska či zahraničia.

Tatiana Čaplová, Nadácia Pontis

Foto: Nadácia Pontis



CEE CSR Summit sa konal v Starej tržnici v Bratislave.

Ružový pochod proti rakovine prsníka

V júni sa v Bratislave uskutočnil už 8. ročník AVON Pochodu proti rakovine prsníka, na ktorom tisíce účastníkov vyjadrili podporu ženám a rodinám trpiacim týmto ochorením. Obľúbené charitatívne podujatie bolo opäť nabité pozitívnou energiou, úsmevmi a dobrou náladou. Svojou účasťou ho podporili nielen odvážne bojovníčky, ktoré zvíťazili nad rakovinou, ale tiež tváre projektu – Adela Straková, Maroš Kramár, Alena Heribanová, Hana Rapantová, Zlatica Puškárová, Nora Beňáková, Karin Habšudová a Beáta

Dubasová. Viac ako 5-tisíc pochodujúcich si oblieklo symbolické ružové tričko, kúpou ktorého prispeli na aktivity spojené s touto problematikou. Emotívnym momentom bol tradične „akt spolupatričnosti“, keď dav ľudí vypustil ružové balóny.

V rámci pochodu odovzdala spoločnosť AVON symbolický šek na 34-tisíc € občianskemu združeniu Zdravá žena. Prostriedky sa použijú na prednášky a preventívne programy v oblasti prevencie a diagnostiky nádorových ochorení prsníka. Podujatie sa konalo pod záštitou prezidenta SR.

EK



Odpoved' na všetky charity? Poriadok v sebe samom

Ocenenia OTO sa jej pomaly nezmestia na policu. Akcie, na ktorých bude moderovať, si môže vyberať. Napriek tomu si naša najznámejšia moderátorka Adela Banášová za mnohé nepýta honorár. Ak sú totiž na dobrú vec, berie to ako svoj príspevok.

• **Za moderovanie datalanského Stretnutia fanúšikov dobrých nápadov ste odmietli honorár s odôvodnením, že ostatní do svojich projektov dávajú entuziazmus, čas a možno aj peniaze a vy ste vlastne na príjemnom stretnutí. Často sa takto rozhodujete?**

Už som to párkrát urobila. Viem mať dobrý pocit zo zarobených peňazí, ale rovnako aj zlý. Sú situácie, keď sa energia vymieňa inak

Účasť na charite? Dáva mi prehľad o živote; vedieť, aké sú problémy, čo treba robiť.

alebo mi to zrazu len pocitovo nesedí, aby som si pýtala honorár. Viem, že si peniaze zarobím inde, že o ne núdzu mať nebudem. Tak radšej odídem – ako aj v prípade spomínaného stretnutia – s pocitom, že Datalan môže môj honorár venovať ďalším dobrým nápadom. Samozrejme, viem si aj vypýtať honorár. Učím sa mať k peniazom zdravý vzťah :-)

• **Podporujete rôzne charitatívne projekty. Je to z presvedčenia alebo je dôvodom to, že vás oslovili ako mediálne známu osobu?**

Je to väčšinou tak, že ma niekto osloví, ale to je môj spôsob, ako na seba viažem kontakty. Vyplýva to z mojej profesie, situácie. Je to legitímny spôsob. Oslovujú ma často. Stane sa mi, že do mesiaca robím aj polovicu akcií takéhoto charakteru. Orientujem sa tak



relatívne v rôznych oblastiach. Ale nejde vždy o veľké eventy. Raz je to takáto diskusia, inokedy otvorenie ekoučebne alebo beseda v domove seniorov.

• **Bol aj nejaký zlom, prečo ste sa rozhodli charitu podporovať?**

V takejto veci nenastáva zlom. Myslím si, že je to pre každého prirodzené. Treba byť len k sebe úprimný, či to robíme pre hladkanie svojho ega, či preto, aby nás ľudia mali akože radi, alebo sa z niečoho vykupujeme. Niekde na podvedomej úrovni to robím určite z kombinácie všetkého, ale na vedomej úrovni je to pre mňa prehľad o živote. Vedieť, ako ľudia žijú, aké sú problémy, čo treba robiť.

Vďaka takým dobročinnostiam viem, aké to majú na Slovensku stále ťažké rodinné farmáre, ako je to u nás s vysušaním pôdy a s vodou, že zvierat je stále len vec, že detské onkologické ochorenia sú relatívne dobre liečiteľné, že vzniká čoraz viac vzdelávacích centier na Slovensku, ktoré pomáhajú najsť ľuďom aj ich duchovnú podstatu, že EKOtopfilm je najstarší festival o ekológii na Slovensku, že Košický útulok nepotrebuje až tak granuly, lebo môžu skôr škodiť ako pomáhať, že vďaka zelenej škole máme čoraz viac ekouvedomelých detí, že OLOmpiáda učí deti separovať odpad, že starí ľudia sa chcú rovnako smiať ako my, že detské domovy, to nie je posielanie plyšákov, že veľké percento detí v domovoch je na psychofarmakách – a mohla by som pokračovať donekonečna.

• **Sledujete aj ďalší vývoj aktivít, ktoré podporujete?**

Niektoré veci viac, iné menej. Skôr sa učím prijať ich a dívať sa na ne ako na súčasť dokonalého diania. Lebo keď budeme rôznym problémom vysielat našu ľútosť a pečiatkovanie, „aké je to hrozné“, posilňujeme tým ich „hroznosť“.

• **Je aj niečo, čo by ste nepodporili?**

Nie so všetkými charitami som vnútorne úplne stotožnená, ale často rešpektujem, že niektoré témy sú citlivé a môj pohľad na vec

Väčšina biznisu z podstaty nie je humánna a vykorisťuje zdroje, avšak veľa vecí sa mení aj vo firmách.

by mohol ostať nepochopený. Napríklad si nemyslím, že by sme mali proti akejkoľvek chorobe bojovať, ale že je dobré najprv ju prijať a potom chcieť pochopiť, čo nám hovorí. Na aký náš deštruktívny postoj poukazuje. Okrem toho, boj nás len vyčerpáva a posilňuje protivníka. Bojujeme, bojujeme, ale chorôb neubúda. To však nemožno v istých prípadoch verejne hovoriť.

Prípadne si ani nemyslím, že deti nebudú brať drogy, keď uvidia vo filme zomierajúceho

feťáka. Deti berú drogy nie preto, lebo nevedia, čo spôsobujú, ale preto, lebo sú nešťastné. Na niečo upozorňujú, predovšetkým rodičov. V mnohých charitách ako keby sa obchádzal koreň veci a oškrabkával len povrch. Ale rešpektujem iné pohľady na vec a z akejsi solidarity ich podporím aj v tej verzii, ktorá mne úplne nerezonuje, lebo asi to má aj takto pre niekoho veľký význam.

• **Ako sa dnes pozeráte na firemnú filantropiu, podporu rôznych projektov v oblasti vzdelávania, zdravotníctva či životného prostredia, ktorým chýbajú prostriedky?**

Opäť ide, podľa mňa, o zámer. Ak je zámer úprimný, je to skvelé. Ak ide firme o zlepšenie kreditu a o výhru ankety Najcharitatívnejšia firma roka, tak sa im včas ukáže, aký to malo „význam“.

• **Do akej miery je teda podľa vás firemná filantropia potrebná napr. na suplovanie pomoci zo strany štátu a do akej na to, aby priniesla viac humanizmu v biznise?**

Väčšina biznisu nemôže byť od základu humaná, lebo cieľom biznisu je neustály rast, a ten zanecháva všelijaké stopy. Ak by sa raz nejaký biznismen rozhodol, že už má dosť, tak jeho firma asi skrachuje.

Ako kľúčový vnímam návrat k prírode; investovala by som do zážitkovej a enviro výchovy.

Celý princíp biznisu je tiež do veľkej miery postavený na drancovaní prírody a často aj ľudskej energie. Tváriť sa potom, že nám ide aj o „dobré veci“, je trochu máťúce. Ale veľa vecí sa mení a všimám si, že aj mnohé firmy menia svoje celkové nastavenie. Napríklad na podujatí Datalanu som mala z celej veci dobrý pocit. Páči sa mi aj, že ide robiť ekorodinný deň. Takže tá „moc“ sa dá využiť aj pozitívne.

• **Aj bežní ľudia dnes majú možnosť podporovať rôzne mimovládne združenia či dvoma percentami podporiť tretí sektor. Buduje to solidárnejšiu spoločnosť?**

Filantropia by sa nemala obmedzovať v prvom rade na to, že spolucitím len s vozíčkarom, ale že viem spolucítiť aj s alkoholikom v jarku. Ani on asi neprežíva „time of his life“



S Thomasom Puskailerom pri moderovaní súťaže OLOmpiáda

a my nemôžeme súdiť, prečo to tak je. Mali by sme spolucítiť s obeťou nehody, ale aj s tým, kto ju spôsobil. Môžeme podporiť Ligu proti rakovine, ale nemali by sme „rakovinu“ šíriť žltovými komentármi na Facebooku.

Keď každý z nás okúsi trochu viac pokory k faktu, že nemôžeme my posudzovať, kto je zlý a kto dobrý, kto obeť a kto vinník, skrátka, že každý prechádza nejakou potrebnou skúsenosťou, tak nebudeme musieť tvoriť toľko charity. Filantrop je ten, čo má rád ľudí... a nielen tých, ktorých združuje nejaké ózetko. Potom môžem zo srdca podporovať aj takú, aj onakú nadáciu. Ale až, obrazne povedané, keď sa naučím mať rád aj svokru. Samozrejme, to je môj názor a každý to má inak.

• **Vnímate filantropiu aj ako módný trend? Čoraz viac pribúda úspešných a majetných ľudí najmä v zahraničí, ktorí sa rozhodli venovať časť svojho majetku, ba aj celý, po smrti na charitu.**

To je, ako keď sa hovorí, že bio je módný trend. Ale jeť prirodzené veci nie je móda,

je to prirodzené. Rovnako si myslím, že je prirodzené aj vnímať ľudstvo ako celok a nie ako spleť jednotlivcov. Zrejme daní miliardári niečo také vnímajú tiež alebo majú nejaký úplne iný dôvod. No vždy sa skôr či neskôr

Podpora charity môže byť aj hladkanie svojho ega, snaha o popularitu či vykupovanie sa z niečoho.

ukáže zámer, ktorý sme do veci vložili. To nikoho neoklame. V konečnom dôsledku nech sú radšej takéto módné trendy, než kupovať si každý deň novú kabelku.

• **Takže keby ste boli v ich koži, ako by ste sa rozhodli vy?**

Ja vnímam ako kľúčovú odpoveď na všetky charity návrat k prírode. Veľmi sme sa od cudzili od jej pravdy a nahovárame si, že tie malé lži, v ktorých žijeme, sú vlastne osožný pokrok. Netvrdím, že by sme sa mali vrátiť do jaskýň, ale investovala by som do environmentálnej výchovy, do zážitkového školstva, do projektov, ktoré by nás zas trochu späť zakorenili.

No na to, aby sme mohli vnímať prírodu, musíme vedieť vnímať seba samých – a to je prvý krok. Ten nevyrieši žiadna charita, to si musí začať načítavať každý sám. Život nás však učí veľmi cielene – na to sa môžeme spoliehať.

Pripravila: ID
Foto: TASR

Moderátorka s espiritom

Adela Banášová (1980, Bratislava) patrí k tým moderátorom, ktorí posunuli hranice moderovania k bezprostrednosti a prirodzenosti. Vyštudovala na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbor kulturológia. Mediálnu kariéru odštartovala v roku 1999 vo Fun rádiu. Na televíznych obrazovkách sa najskôr objavila v relácii Sedem, s. r. o., prelomom však bolo moderovanie troch sérií programu Slovensko hľadá SuperStar v TV Markíza. Divácky veľmi úspešným projektom, ktorý moderovala a dokonca v ňom aj tancovala, bol Let's Dance. V súčasnosti ju možno vidieť v programoch Chart Show, Milujem Slovensko a má aj vlastné relácie – Trochu inak v SND a Spojky v rozhlase RTVS.

Pozn. rozhovor je prevzatý z časopisu Datalan News. Adela Banášová ho poskytla v rámci Stretnutia fanúšikov dobrých nápadov, ktoré moderovala. Stretnutie zorganizovala spoločnosť DATALAN, ktorá aj touto formou – podporou inšpiratívnych a inovatívnych projektov – oslávila svoje tohtoročné 25. výročie.

Oslovte klientov nápadito a efektívne!

Váš obchodný e-mail otvorí len niekoľko percent adresátov. Ako zvýšiť ich počet a dosiahnuť lepšiu odozvu?

Direkt mail patrí v časoch internetu nesporne k najobľúbenejším nástrojom marketingovej komunikácie. Je to lákavé – žiadne náklady, jednoduché rozposielanie, bezprácné zisky... Znie to až príliš jednoducho?

Spamy znižujú dôveru

Keby ľudia posielali iba to, čo je vhodné, tomu, kto s tým súhlasí a má o daný produkt záujem, zbierali by asi marketingoví manažéri zlaté ovocie. No ako to už býva, mailové schránky zahŕňajú nezmyselným spamom naučili čitateľov maximálnej opatrnosti. Nemáme čas čítať hlúposti, veľmi rýchlo sme si vypestovali šiesty zmysel na triedenie pošty... Neznamená to, že by bol spôsob oslovenia priamym marketingom mŕtvý; úspešné zvládnutie podobnej kampane si však vyžaduje oveľa viac pozornosti, lepší nápad a dostatočnú starostlivosť odosielateľa.

Ujasnite si ciele

Aj keď je internetová pošta zadarmo či vyžaduje len zanedbateľné náklady, neznamená to, že vaši zákazníci potrebujú a chcú o vás vedieť úplne všetko. Kým vôbec začnú vaše maily dostávať, mali by ste mať ich súhlas a oni by mali vedieť, čo od vás môžu očakávať.

Nesnažte sa premeniť každý kontakt na okamžitý predaj; doprajte adresátom čas na spoznávanie.

Nesnažte sa každý získaný kontakt premeniť na okamžitý predaj, doprajte adresátom trochu spoznávania a budovania vzájomnej dôvery. Čím precíznejšie roztriedite svoju databázu, tým jasnejšie a užitočnejšie poslanstvo môžete jednotlivým cieľovým skupinám



poslať. Čo znamená, že aj ich odozva bude vyššia a kvalitnejšia. Automatizované mailinové systémy to dnes už zvládajú skutočne dobre, treba si však dať námahu pri ich prvotnom nastavení a vytvorení správnych textov.

Čo presvedčí čitateľa, aby otvoril e-mail?

Keď svojich adresátov privyknete na praktické a zmysluplné informácie, otvoria vaše e-maily zo zvyku. Podobne, ako otvárajú poštu od priateľov a známych, pretože vedia, že sa nemusia ničoho obávať. Kým sa tak stane, potrebujete nájsť spôsob, ako ich o hodnote vašich slov presvedčiť. A tu je obvykle kľúčom k úspechu **dobře premyslený titulok**, resp. v tomto prípade predmet mailu. Marketing nie je matematika, pracuje s ľudskou psychikou a možností je vždy viacero. Zistiť, ktorá funguje najlepšie, je potom vecou dobrého testovania. Pozrime sa spolu na niektoré možnosti.

Legendárny reklamný textár Gary Bencivenga sformuloval pravidlo, že záujem čitateľov vyvolá titulok, ktorý v sebe zahŕňa dva nerozlučné prvky. Tým prvým sú výhody produktu alebo služby, tým druhým prebudenie zvedavosti. Je v tom železná logika, ktorú tento marketingový

guru podložil desiatkami mimoriadne úspešných kampaní.

Dôležité pritom je, aby sa v titulku vyskytli oba prvky. Pretože ľudia radi otvoria niečo, o čom si myslia, že im prinesie úžitok. Ale ak niečo nepošteklí ich zvedavosť, správa pravdepodobne zapadne v záplave iných mailov. Odložia si čítanie na neskôr – čo je obvykle čas, ktorý nikdy nenastane.

Túžbu kliknúť vyvolá titulok, ktorý avizuje výhody produktu a zároveň prebudí zvedavosť.

Ako by mohol vyzeráť titulok, ktorý naplní tieto kritériá? Napríklad takto:

3 tajné tipy dermatológa, ako omladiť pleť po štyridsiatke

Kde: „ako zlepšiť stav pokožky“ = praktický úžitok a „aké tajné zbrane používajú na to profesionáli“ = prvok, ktorý vyvoláva zvedavosť.



Keď sa zahľibíte do výsledkov svojich prieskumov, zamyslite sa nad rozhovormi so zákazníkmi, prehľadáte výsledky vyhľadávania kľúčových slov, máte dobrú šancu, že objavíte problém, ktorý vašich potenciálnych zákazníkov trápi. Naň ponúknite riešenie takým spôsobom, ktorý dokáže čitateľom, že dobre viete, o čom hovoríte. Takto obvykle získate prvú časť titulku – spomínaný praktický efekt. Väčšina marketingových manažérov však zostane v tomto štádiu a ďalej už nič nehľadá. Ak však chcete dostať lepšie výsledky ako priemer, zamyslite sa, čo by posilnilo titulok o prvok vyvolanej zvedavosti.

Čo ľudí zaujme?

S troškou skúseností a hľadania zvládnete aj túto úlohu. A možností je opäť niekoľko.

- Pozrite sa do aktuálnych bulvárnych deníkov a zistíte, čo práve rezonuje vo verejnej mienke. Dá sa to nejako spojiť s vašou ponukou a prirodzene nadviazať na vaše benefity?
- Upozornite na niečo nezvyčajné, čo je

v rozpore so zaužívaným všeobecným názorom.

- Zapôsobte na emócie – ľudia často reagujú na veci, ktoré im zamestnávajú podvedomie, oveľa silnejšie než na predložené fakty.

Čím lepšie roztriedite svoju databázu, tým jasnejšie posolstvo pošlete cieľovej skupine.

- Oprite sa o mienkotvorcov a expertov; každý sa rád učí od najlepších.
- Použite čísla, výsledky prieskumov, zaujímavé a prekvapujúce prirovnania.

Keď teda budete najbližšie pripravovať svoju direkt mailovú kampaň, nesnažte sa to robiť príliš formálne. Píšete predsa ľuďom, od ktorých očakávate dôveru a ústretovosť. Zamyslite sa nad tým, či ste rovnaký model nepoužili v predchádzajúcej korešpondencii

– aby všetky vaše titulky nezneli ako melódie z verkleika. Premýšľajte, s kým práve komunikujete, a vyzdvihnite to, čo je pre konkrétnu cieľovú skupinu špecifické. A zmierte sa s tým, že niektorý titulok (i celý text) sa vám vydará viac, niektorý menej. Študujte svoje najväčšie úspechy a snažte sa z nich čerpať inšpiráciu pre budúcnosť.

Jana Škutková

www.marketingovo.sk

Ilustračné obrázky: Pixabay



Nový šéf sekcie CR na MDVRR



Nový generálnym riaditeľom sekcie cestovného ruchu Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR je od júna MUDr. František Stano. Do r. 2015 pôsobil ako predseda predstavenstva

Bratislavskej organizácie cestovného ruchu – Bratislava Tourist Board (BTB), predtým ako generálny riaditeľ Slovenskej agentúry pre cestovný ruch. Vtedy koordinoval akcie na prezentáciu Slovenska napr. počas MS v hokeji v roku 2011, počas medzinárodnej vinárskej súťaže Concours Mondial de Bruxelles 2013 a letných olympijských hier v Londýne 2012.

F. Stano nastúpil do funkcie po Ing. Ivane Magátovej, ktorá prevzala vedenie odboru medzinárodnej spolupráce a manažmentu značky destinácie. JF



V. Machalík je hovorcom MPRV SR

Novým hovorcom Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MPRV) SR je od júna Vladimír

Machalík. Predtým bol od roku 2006 komunikačným manažérom a hovorcom automobilky Volkswagen Slovakia.

V. Machalík vyštudoval žurnalistiku na Univerzite Komenského, študoval ďalej PR a komunikáciu vo V. Británii (tiež na London School of Economics) a v Berlíne. Pracoval v denníku Pravda, TASR a na generálnom riaditeľstve pre podnikanie a priemysel Európskej komisie v Bruseli. TA

Zmeny v predstavenstvách Wüstenrotu



Novým členom predstavenstiev Wüstenrot poisťovne, a. s., a Wüstenrot stavebnej sporiteľne, a. s., sa 1. júna 2016 stal Mag. Christian Sollinger, CIIA. Predtým pracoval tri roky v rakúskej pobočke

tejto finančnej skupiny ako vedúci odboru Treasury a investičný manažment skupiny Wüstenrot. Nahradil vo funkcii na Slovensku Rainera Hagera, ktorý prijal ponuku v centrálne rakúskeho Wüstenrotu v Salzburgu. VN

Eximbanka má nové vedenie

Novým generálnym riaditeľom Eximbanky je Dušan Keketi. Vo funkcii nahradil Igora Lichnovského, ktorého vláda v júni odvolala.



Zmeny sa udiali aj na postoch námestníkov generálneho riaditeľa Eximbanky. Z funkcie odišli Pavel Mockovič a Rudolf Sihlovec; nahradili ich Stanislava Imrichová a František Stach. Tretím námestníkom

GR sa stal Tomáš Ševčík.

V rade Eximbanky Miroslava Oberta nahradil Rudolf Sihlovec. Z dozornej rady odišli Vazil Hudák a Ján Majling a novými členmi sa stali Igor Lichnovský a Michal Kozáčík. LA

Nový člen predstavenstva UniCredit CZ/SK



Novým členom predstavenstva UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia je Giovanni Guidi. Zároveň naďalej ostáva aj na pozícii riaditeľa divízie retailového a privátneho bankovníctva. V skupine

UniCredit pracuje od roku 2012, kde pôsobil na riadiacich pozíciách v niekoľkých krajinách Európy. Podieľal sa na reorganizácii skupiny a tiež napríklad na stratégiách získavania a udržiavania klientov s vyššími príjmami a na rozvoji osobného bankovníctva. ZD

Význam priemyslu neklesá, továrne budú „múdre“

Nastáva éra inteligentnej výroby s vyšším zapojením zákazníka

Už niekoľko rokov nás sprevádza slovné spojenie Priemysel 4.0. Výrobná prax ukazuje jeho ďalšie nové možnosti a aspekty.

Priemyselnú výrobu v období 4.0 charakterizujú vysoká individualizácia produktov a flexibilná výroba. K tomu pristupuje – slovami nemeckého ministerstva pre vzdelávanie a výskum – „komplexná integrácia zákazníkov a obchodných partnerov do procesov tvorby hodnôt“. Spojenie výroby so sofistikovanými službami potom vedie k tzv. hybridným produktom.

Názory z fóra výrobcov

Zaujímavé pohľady na nové paradigmy predstavilo nedávne Svetové fórum výrobcov (World Manufacturing Forum) v Barcelone. Podľa ľudí z praxe sa pozornosť presúva od masovej výroby k zákazníkovi a ochrane prostredia. Vyrábať fyzické predmety dnes znamená ďaleko presiahnuť hmatateľný svet skrutiek, fréz a zamastených rúk.

„Solutions-driven“ prístup realizujú pracovníci schopní spojiť technické predstavy firmy a klienta.

Kladie to aj nové nároky na zamestnancov. Zúčastňovať sa na výrobných procesoch si vyžaduje profesionálny rozhľad, zahŕňajúci spektrum znalostí od strojárstva po počítačové a kognitívne vedy. Potvrdil to aj výkonný viceprezident spoločnosti Siemens pre výskum a technológie Norbert Gaus. Prístup zameraný na riešenia (solutions-driven) viac ako na produkt, ktorý si osvojilo už mnoho firiem, si podľa neho vyžaduje ľudí schopných integrovať technické predstavy zákazníkov a zároveň všetkých zložiek firmy.

Prenos poznatkov a obehová ekonomika

Z hľadiska stratégií, najmä tých inovačných, sa kladie dôraz na učenie – ktoré by malo byť



štandardnou systémovou súčasťou firemnej kultúry. Malé a stredné podniky obvykle nemajú dost prostriedkov na to, aby samy „vynachádzali koleso“ – na pomoc im preto prichádzajú aj rôzne podporné nástroje (napr. od EÚ), umožňujúce transferovať a zdieľať poznatky. Tie by mali pretvárať, kombinovať s vlastnými nápadmi a aplikovať vo svojich podmienkach.

Fórum v Barcelone sa nevyhlo ani často pertraktovanej téme ekologickej udržateľnosti. Martin R. Stuchtey zo spoločnosti McKinsey vidí jej najlepšie naplnenie v obehovej (cirkulárnej) ekonomike, ktorá je v opozícii

k súčasnému modelu vyjadrenému jednosmerným reťazcom „vezmi-spracuj-použij-vaj-zahod“. Nejde pritom len o spoločenskú zodpovednosť, ale aj o výhody pre biznis: ak výrobné spoločnosti prevezmú zodpovednosť za celý životný cyklus a služby súvisiace s ich produktmi, môžu získať doživotných zákazníkov. A to by pre ne mohlo byť lákavé.

Čoraz inteligentnejšie výrobné procesy

Priemysel 4.0 prináša vyšší stupeň automatizácie procesov v závodoch. Cestou k úspechu je vývoj inteligentných a autonómnych



kontrolno-rozhodovacích procesov pre riadenie a optimalizáciu. Objavujú sa pojmy ako „inteligentná továreň“, ktorá využíva „inteligentné“ výrobné systémy a technológie. Distribuované výrobné centrá môžu fungovať v rámci prepojených sietí. V jazyku IT ide o „integráciu adaptívnych kyberneticko-fyzikálnych systémov“ vo výrobe. Inteligentná výroba potom zahŕňa aj témy ako výrobná logistika presahujúca jeden závod či interakcia človek-stroj.

Ak sa výrobcovia postarajú o celý životný cyklus svojich produktov, môžu získať zákazníka natrvalo.

Príklady napredovania Priemyslu 4.0 poskytla aprílová dvojvýstava Wire/Tube v nemeckom Düsseldorfe. Hostila výrobcov drôtov, vedení, rúr a ďalších podobných produktov, čiže dodávateľov „hardvéru“ pre ostatné odvetvia priemyslu a infraštruktúru.

Predstavili sa napríklad železiarne Dillinger Hüttenwerke (Sársko) – najväčší európsky výrobca hrubých plechov s ročnou produkciou 1,8 milióna ton. Aplikáciou prediktívneho modelu spracovania dát pre ich kľúčovú technológiu – konvertor BOF (Basic Oxygen



Furnace) – zvýšili v podniku výťažnosť suroviny a súčasne znížili spotrebu energie, potrebu pracovných síl a opotrebovanie zariadení. Model riadenia s prvkami umelej inteligencie sleduje cez senzory 126 dynamicky sa meniacich procesných veličín a podľa nich riadi taviaci proces. Ročné úspory sú na úrovni pol milióna eur.

Procesy sa testujú vo virtuálnom svete

Podnikov ako dillingenská huť, ktorým prechod na úroveň 4.0 môže priniesť impulz v kvalite a ekonomike, je v Európe mnoho. Dnes môžu svoje procesy na účely testovania a návrhu veľmi realisticky simulovať v počítači.

Ako vysvetlil Hubertus Schauerte zo spoločnosti SMS Siemag AG Düsseldorf, pri testovaní zariadení sa reálny fyzický svet nahrádza „virtuálnym fyzickým svetom“. Dynamické správanie regulačných slučiek, kompletné funkčné súvislosti a procesy sa reprodukovujú v modeloch, ktoré – implementované v serverovom klastri – vedia realizovať simuláciu v reálnom čase. Takáto sieť komponentov s heterogénnou štruktúrou sa podľa H. Schauerteho veľmi približuje internetu vecí a dobre ilustruje základné princípy koncepcie Priemyslu 4.0.

JF

Foto: SMS Group, Messe Düsseldorf

(Spracované z podkladov Messe Düsseldorf a World Manufacturing Forum)

Unikátna technológia rezania laserom

Rekordne rýchle rezanie ultratvrdých materiálov, univerzálnosť a úsporná prevádzka. To sú prednosti technológie, ktorú predstavila Biatec Laser Technology, s. r. o. Zariadenie BLT F3 (Fiber 3 verzia) malo svetovú premiéru na májovom veľtrhu Lamiera 2016 v talianskej Bologni. Aplikuje najnovšie poznatky z výskumu v oblasti laserových technológií a vzniklo v kooperácii s partnermi zo

Švajčiarska, z Nemecka a Česka.

BLT F3 pracuje podľa výrobcu až s 30-násobne vyššou rýchlosťou oproti bežne používaným elektro-erozívnym zariadeniam, tzv. drôtovým rezačkám. Najtvrdšie priemyselne používané materiály ako polykrystalický diamant (PCD), kubický nitrid bóru (CBN) a tvrdokovy dokáže rezať rýchlosťou 60 mm za minútu (pri hrúbke 1,6 mm).

Výrobca získal za BLT F3 aj ocenenie „Strojárske výrobné roka“ v rámci tohtoročného Medzinárodného strojárskeho veľtrhu v Nitre. Podľa generálneho riaditeľa Biatec Group Bohumila Neštráka to potvrdzuje, že aj slovenský výskum a vývoj prináša nové myšlienky, ktoré vytvárajú pridanú hodnotu a zvyšujú medzinárodnú konkurencieschopnosť.

TK

Ako vyrábať bez plytvania zdrojmi

Jednou z tém jesenného Medzinárodného veľtrhu plastov a kaučuku K 2016 v Düsseldorfe je redukcia odpadu a šetrenie energie vo výrobe. Výrobcovia spracovateľských zariadení, predovšetkým vstrekovacích strojov a lisov, extrúderov a vyfukovacích strojov, narádajú stále nové možnosti znižovania

spotreby zdrojov. Približujú sa k fyzikálnym hraniciam a znižujú množstvo energie, ktorá sa stráca pri tavení granulátu. Tam, kde je veľká spotreba technologicky nevyhnutná, vyvinuli napríklad rôzne rekuperačné komponenty. V nových prevádzkach sú zariadenia na rekuperáciu tepla a energie štandardom; v mnohých existujúcich sa etablojú dodatočne.

Výrobcovia strojov zistili, že materiálková efektívnosť a disponibilita majú často väčší vplyv na hospodárnosť ako o niekoľko percent nižšia spotreba energie. Preto zavádzajú praktické riešenia ako rýchlopínacie systémy, rýchlovýmenné systémy, adaptérové a identifikačné riešenia.

Cieľom mnohých výrobcov je bezodpadová výroba. Využívajú preto systémy na extrúziu produkcie bez odrezkov, minimalizujú toleranciu hrúbky fólií či profilov a eliminujú nepodarkovosť.

Ďalším smerom sú ľahké konštrukcie a kompozity na báze plastov a vlákien. Nespočetné kombinácie špeciálnych technologických postupov, predovšetkým v oblasti reakčnej a vstrekovacej techniky, otvárajú mnoho ciest napríklad smerom k vývoju ľahkých komponentov vhodných na sériovú výrobu.

LP





Pozorovacie drony z Maďarska

Maďarské ministerstvo obrany vo svojej rezortnej firme Hm Ei Zrt. vyvíja dva typy bezpilotných lietadiel. Jedným z nich je vyhľadávací a sledovací dron Nemere XR-01, ktorý je pomocou svojich kamier a prístrojov schopný identifikovať, pozorovať a sledovať osoby a vozidlá z výšky 200 – 300 metrov. Takéto bezpilotné lietadlá majú využitie pri poskytovaní služieb verejných a bezpečnostných zložiek, napríklad pri prírodných katastrofách, strážení hraníc, policajných či colných aktivitách. Sú využiteľné aj v civilnom a komerčnom sektore – pri dozore a ochrane objektov, činnostiach pre meteorológiu, kartografiu a pod.

Dron s hmotnosťou medzi 5 a 7 kg a rozpätím 2,3 m lieta rýchlosťou v rozmedzí 50 – 100 km/h a má dostup 1 000 m. Jeho vrtuľu poháňa elektromotor; maximálny čas letu sú dve hodiny. **JF**

Odlahčená pištoľ z Dubnice

Samonabíjacia pištoľ ZVS P20 kalibru 9 mm Luger je jedným z novších produktov tradičnej zbrojnej výroby na Slovensku, ktorej počiatky sa datujú od roku 1937 a ktorá využíva dnešné pokročilé technológie. Jej výrobca, ZVS Dubnica nad Váhom (člen skupiny MSM), ju vystavil na tohtoročnom medzinárodnom veľtrhu obrannej techniky IDEB v Bratislave.

Základom konštrukcie pištole je polymérový rám, ktorý výrazne znižuje celkovú hmotnosť zbrane na užívateľsky príjemnú hodnotu – 780 g s prázdny zásobníkom. Výrobca uvádza ako jej charakteristické pozitívne rysy vysokú presnosť streľby, spoľahlivosť aj v sťažených klimatických podmienkach a pri použití rôznych typov nábojov a dlhú životnosť. Zdôrazňuje tiež ergonómiu rámu. Medzi prednosti zbrane patrí aj viacprvkový systém bezpečnosti.

Ovodeným modelom s predĺženou hlavňou (210 mm oproti 190 mm) je ZVS P21. Výrobca ponúka aj verziu P20 Exclusive s neobvyklou svetlou povrchovou úpravou záveru (na foto). **PF**



Slovenský simulátor pre poľské letectvo

Slovenská spoločnosť Virtual Reality Media, a. s. (VRM), spoločne s poľským partnerom, firmou Kenbit, koncom júna oficiálne odovzdala do používania letecký simulátor FMS MiG-29M (Full Mission Simulator) na 23. základni taktického letectva v Minsku Mazowieckom pri Varšave. Simulátor určený na výcvik pilotov stíhacieho lietadla typu MiG-29 reprezentuje modernú technológiu, ktorá patrí k svetovej špičke. Zároveň ide o dlhšom čase o prvú veľkú kooperáciu Slovenska a Poľska v obrannom priemysle, ktorá bola dotiahnutá až do úspešnej realizácie. Na odovzdaní simulátora poľskému zákazníkovi sa zúčastnili aj veľvyslanec SR vo Varšave Dušan Krištofík, pridelenec obrany plk. Jaroslav Baláž a obchodný radca veľvyslanectva Vladislav Chlípala.

Podľa predsedu predstavenstva VRM Júliusa Berítha je simulátor výnimočný svojou



modulárnou koncepciou. Tá umožní v nasledujúcich rokoch dodatočne vybaviť softvér a hardvér simulátora budúcimi najnovšími technológiami v oblasti IT. V rámci servisu simulátora sa tak bude priebežne zabezpečovať najmodernejšia úroveň výcviku leteckého personálu vzdušných síl zákazníka.

VRM

Nový Aligator je väčší a výkonnejší



Ľahké obrnené vozidlo slovenskej produkcie Aligator prichádza v podobe svojej už tretej generácie. Aligator 4x4 Master II predstavili na veľtrhu IDEB 2016 v Bratislave.

Nový Aligator má 12 ton; narástol o viac ako 1 m do dĺžky na 5,5 m, jeho prepravná kapacita sa zvýšila zo 4 na 9 až 10 osôb a nosnosť zo 750 kg na takmer 3,2 tony. Dosahuje rýchlosť 130 km/h, v mimoriadnych situáciách na ceste až 145 km/h. „Tieto zmeny

odzrkadľujú trendy vo svete, kde rastie záujem o väčšie a výkonnejšie vozidlá, ktoré dokážu prepraviť viac ľudí i techniky,“ vysvetlil Igor Junas, generálny riaditeľ spoločnosti Kerametal, s. r. o., ktorá zastrešila vývoj aj výrobu vozidla.

Vozidlo je výsledkom slovenského vývoja, ktorý financoval Kerametal. Do projektu sa zapojilo vyše 20 firiem domáceho obranného priemyslu. Na základe požiadaviek bol Aligator zostavený zo sériových i novovyvinutých komponentov od slovenských i zahraničných dodávateľov. Získal tak napríklad americký motor Cummins a prevodovku Allison, nemeckú elektroniku a podvozok sa realizoval v spolupráci s českým dodávateľom. Motor s objemom 6,7 l dosahuje výkon 185 kW/2 500 ot. a krútiaci moment 925 Nm/1 500 ot. **TK**

Predstavili Gripen E

Spoločnosť SAAB v máji uviedla novú generáciu lietadla Gripen JAS 39 s označením E (dvojmiestna verzia je označená písmenom F). Od doterajšej verzie C/D sa líši najmä výkonnejším prúdovým motorom General Electric F414G, ktorý sa používa napr. aj v stíhačkách F/A-18 Super Hornet. Vďaka nemu vzrastie maximálna štartovacia hmotnosť lietadla z predošlých 14 000 kg na 16 500 kg a aj maximálna rýchlosť až na

Mach 2 so schopnosťou tzv. supercruise – letieť nadzvukovou rýchlosťou aj dlhší čas. Zvýši sa aj bojový rádius lietadla – z doterajších 800 km na 1 300 km.

Gripen E ponúkne aj lepšie hardvérové elektronické vybavenie, napríklad radar AESA (Active Electronically Scanned Array), elektrooptický systém IRST (Infrared Search and Track) a ďalšie nové vychytávky v oblasti senzorov a prenosu dát. **JF**

Zmenený obchodný priestor – a ako sa v ňom presadiť

Globalizácia a internet zmenili svetový obchod. Za posledných 10 rokov sa nákupné správanie zákazníkov významne zmenilo.

Je štatisticky dokázané, že pri nákupnom rozhodnutí dnes majú váhu približne 60 % informácie, ktoré si kupujúci získa z vonkajších zdrojov ešte pred prvým kontaktom s obchodníkom. Kupujúci dnes pozná potenciálneho dodávateľa a jeho produkty často lepšie než jeho vlastní obchodní agenti. Dobrý príklad pre čitateľa je nákup automobilu. Konfiguratory dostupné na webových stránkach automobiliek vám umožnia nakonfigurovať si všetky parametre automobilu doma – pred návštevou dealera; viete presne, aké vozidlo s akými parametrami ste si vybrali, a vaša prípadná návšteva je už len diskusia o cene a termíne dodávky.

V tejto situácii je mimoriadne dôležité, aby naše podnikateľské subjekty prispôbili svoje správanie v obchode a marketingu a investovali svoj čas a peniaze do vhodných opatrení a procesov.

Ďalšie faktory komplikovanosti

Ak náhodou pôsobíte v oblasti B2B, kde to druhé B je štátna organizácia, vidíte ďalší, nie veľmi pozitívny trend posledných rokov, pod ktorý sa podpísali mnohé korupčné aféry v európskych krajinách. Dodávatelia z privátneho sektoru sú vnímaní ako potenciálna korupčná hrozba. V mnohých prípadoch za obmedzila alebo úplne zastavila komunikácia štátnych zákazníkov s privátnym podnikateľským sektorom.

Komunikácia štátnych zákazníkov s privátnym podnikateľským sektorom je nezmyselne priškrtená.

Vznikajú paradoxné situácie, kedy napríklad v oblasti obranného priemyslu sa v zahraničnom obchode nemôžete spoľahnúť na pomoc štátu a každý váš úspech je doma okamžite po-
dozrivý („komu koľko kto zaplatil?“).

Na zahraničných trhoch však vidíme britského



Július Berith

premiéra alebo amerického prezidenta angažovať sa vo veci podpory domáceho súkromného priemyslu. A pokiaľ ide o veľké štátne zákazky, často je tam situácia podobná.

Ako napriek tomu fungovať aj doma, aj v zahraničí

Veľmi významnú úlohu v tomto novom obchodnom svete hrá branding – budovanie značky, ovplyvňovanie trhu cez sociálne siete a lokálne médiá.

Pri kontraktach so štátnym sektorom je potrebné zostať apolitickým, budovať svoje „imperium“ pomaly, spoločne so svojim dobrým menom a kvalitnými službami. Aj politici a štátni

úradníci by si však mali byť vedomí faktu, že ekonomický úspech krajiny je spojený s úspechom výrobcov a exportérov, ktorí v nej pôsobia a platia dane.

Príklad za mnohé – VRM

Virtual Reality Media, a. s., Trenčín (VRM) patrí svojou veľkosťou medzi menšie stredné podniky. Vzhľadom na produkty – letecké simulátory – je slovenský trh príliš malý na to, aby mohla firma prežiť lokálne. Už v roku 2000 jej vedenie pochopilo, že firma sa musí stať globálnym hráčom a vstúpiť na svetový trh. Pre úspech v zahraničí je však súčasne potrebné, aby firma bola úspešná aj doma. Keďže sa svojimi výrobkami významne orientuje na štátny sektor, potrebuje úspešné projekty.

VRM, a. s., je úspešný exportér s mnohými oceneniami.

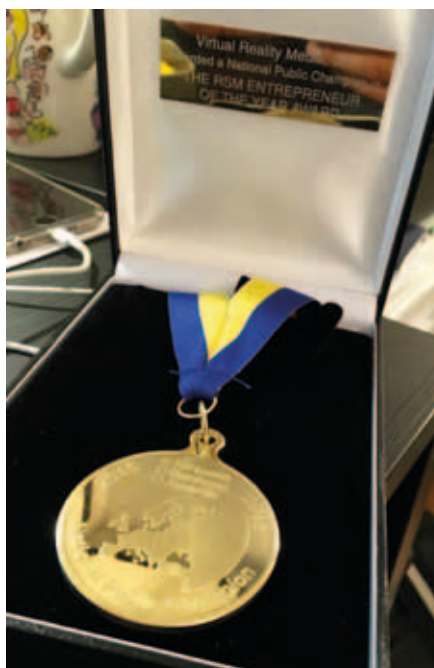
Spoločnosť VRM si plní svoje záväzky voči orgánom finančnej a daňovej správy. V minulom roku získala certifikát „sociálne zodpovedný podnik“, ktorý jej udelilo Národné informačné centrum SR. Centrum podrobilo analýze viac ako 228-tisíc subjektov, pričom VRM patrí do skupiny len 8,9 % podnikov, ktoré vyhovelí kritériám.

Úspech v európskej súťaži firiem

Spomínané trendy ostatnej dekády sa VRM snaží sledovať a implementovať do aktivít svojho predaja. V posledných 5 rokoch sa firma zapojila aj do viacerých súťaží podnikov a získala niekoľko zaujímavých ocenení, ako Najlepší podnikateľ roka 2011 v kategórii inovácií v rámci súťaže EY, Diamanty Slovenského biznisu 2013 a 2014, ocenenia Superbands za roky 2015, 2016...

V piatok 17. júna 2016 na galavečere v hoteli Marriott v talianskom Miláne získala VRM zlatú medailu ako národný šampión – National Public Champion of the RSM Entrepreneur of the Year (Podnikateľ roka) v prestížnej medzinárodnej súťaži European Business Awards 2015/2016.

Július Berith
predseda predstavenstva Virtual Reality Media, a. s.



Digitálne platformy, EÚ a regulácia

Jarná konferencia ITAPA 2016 priniesla okrem iných európskych tém aj diskusiu o fungovaní a regulácii digitálnych platforiem.

Vyhľadávače, porovnávače, sociálne siete, elektronické trhoviská, platformy na distribúciu aplikácií, platobných systémov či komunikačných služieb dnes predstavujú významnú ekonomickú silu. Tempo ich vývoja nemá obdobu v žiadnom inom hospodárskom odvetví. Európa však za svetom významne zaostala. Kým trhová kapitalizácia firiem, prevádzkujúcich platformy, predstavuje v Severnej Amerike vyše 3 000 miliárd dolárov, v Európe je to asi 17-krát menej.

Prínosy v globálnom prostredí

Tieto platformy, na jednej strane, prinášajú európskym firmám príležitosť uplatniť sa v globálnom meradle – predávajú a nakupujú cez Amazon či eBay po celom svete, získavajú zákazníkov cez Google či Facebook, využívajú množstvo aplikácií a komunikačných služieb na zefektívnenie svojich aktivít.

V biznise platforiem EÚ za USA ďaleko zaostáva – v objeme kapitalizácie brandže pomerom 1 : 17.

Vo svojom príspevku na konferencii to napr. zhrnul Martin Bailey, riaditeľ sekcie Európskej komisie pre jednotný digitálny trh: „Digitálne platformy rozhodne prinášajú veľké benefity ľuďom, biznisu i spoločnosti. Napríklad čas ušetrený vďaka vyhľadávacím predstavuje takmer 140 miliónov eur ročne len pre EÚ. Náklady firiem spojené s náborom zamestnancov môžu klesnúť až o 75 percent. Platformy sú magnetom pre inovácie a ťahúňom do odvetví budúcnosti, ako sú virtuálna realita, autonómne vozidlá, internet vecí či umelá inteligencia.“

Záporné stránky platforiem

Na druhej strane, zákazníci aj firmy čelia obavám zo straty bezpečnosti a spoľahlivosti



(napríklad zdieľané služby ako Uber či Airbnb negarantujú zákaznickú ochranu), zo zneužitia údajov (prílišné zdieľanie osobných dát napr. na sociálnych sieťach zvyšuje riziko ich úniku), z úmyselnej manipulácie a cenzúry (vyhľadávače a newsfeedy v sociálnych sieťach dokážu veľmi ovplyvniť poskytovanú informáciu) a podobne.

Väčší hospodárski hráči sa obávajú aj možného vytesnenia z biznisu budúcnosti a straty kontroly nad dátami. Napr. zavedenie ázijských či amerických operačných systémov a platforiem do smart áut môže degradovať európske automobilky na úroveň „výrobcov plechov“, pričom všetky dáta sa budú nachádzať mimo starého kontinentu.

Úlohy aj pre slovenské predsedníctvo

Pre spomenuté negatívne stránky digitálnych platforiem viaceré členské štáty EÚ

presadzujú ich prísnejšiu reguláciu. Patria medzi ne napr. Nemecko a Francúzsko, ktoré akcentujú najmä potrebu ochrany spotrebiteľa a podnikateľov. Iné krajiny, napr. Dánsko, zaujímajú liberálnejší postoj. Podobne aj predstavitelia európskeho priemyslu, ktorí upozorňujú, že brandža je už v súčasnosti poškodzovaná väčšou reguláciou a tiež rozdrobenosťou trhu. Akékoľvek znevýhodnenie online podnikania v Európe hodnotia ako „odstrihnutie od budúcnosti“.

S nástupom IoT a komputelizácie áut by sa mohli stať z automobiliek v EÚ len „výrobcovia plechov“.

Podľa Pavla Bojňanského z Ministerstva financií SR bude hlavnou úlohou Slovenska počas jeho predsedníctva EÚ zosúladiť tieto snahy, dosiahnuť medzi členskými štátmi konsenzus a priniesť riešenie, ktoré umožní čo najväčší hospodársky rast v digitálnom svete a zároveň ochráni európskych spotrebiteľov pred rizikami.

MA

Foto: Pixabay; ITAPA/ Andrej Kližan



Aké technologické trendy môžu pracovať pre vás?

Výber najzaujímavejších riešení, ktoré sa predstavili na konferencii Datalan IT Forum 2016.

„Moderné technológie sa nám často prihovárajú vo futuristických článkoch o tom, ako bude svet vyzerať o päť, desať či sto rokov. Ľudia si pritom niekedy neuvedomujú, že budúcnosť už prišla,“ povedal nedávno predseda predstavenstva spoločnosti Datalan Michal Klačan. Túto „budúcnosť“ reprezentovalo viacero produktov predstavených na tohtoročnom stretnutí IT a biznisovej komunity.

Expertný search nástroj

Firemný „google“ dokáže rýchlo vyhľadať relevantné informácie, a to aj na základe nepresných dopytov. Rozumie reči a významu slov aj v slovenčine. Sám sa učí a zdokonaľuje vo vyhľadávaní, ktoré sa realizuje kombináciou štatistických a sémantických technológií. Dokáže vyhľadať a prepojiť informácie z rôznych firemných zdrojov.

Prepis ľudského hlasu

Nástroje na automatický prepis hovoru a rýchle vyhľadávanie informácií vo videonahrávkach. Technológia rozpoznávania reči umožňuje automaticky spracovať veľké množstvo zvukových nahrávok z konferenčných systémov, call-centier, ako aj zvukovej stopy videonahrávok. Na výsledný textový zápis možno následne aplikovať techniky spracovania textu, ktoré umožnia dohľadanie informácií, prehľadávanie či navigáciu v rozsiahlych nahrávkach.

Inteligentná správa dokumentov

Vyťažovanie a obohacovanie dát na rýchle spracovanie objednávok a faktúr. Nástroje na princípe umelej inteligencie dokážu „prečítať“ a vyťažiť neštruktúrované dáta z dokumentov, priradiť k nim správne údaje a doplniť ďalšie súvisiace informácie z iných systémov a registrov.

Vybavenie poistenia bez papierovania

„Ďakujeme, vaše poistenie je vybavené.“ Jeden mobil, dve fotky a pár sekúnd. To je všetko, čo potrebujete na ohlásenie menšej škodovej udalosti z havarijného poistenia. Autori systému veria, že cesta k službám by mala byť pre ľudí rýchla a úplne jednoduchá.



Measurement webu a trendy v UX

Zákazník vs. webový dizajnér – ako efektívne odhaliť problémy na našich weboch? Meranie a analýza pohybu návštevníkov na webovej stránke. Ako zistiť, v ktorej jej časti sa zdržali návštevníci, a možno aj lepšie porozumieť, prečo napr. nedokončili registráciu? Sledovanie sekvencie pohľadov návštevníka stránky môže priniesť neočakávané zistenia a ponaučenia pre vývojárov. Umožňuje to laboratórium používateľského zážitku (user experience – UX) a interakcie na FIIT STU.

Interaktívne výklady obchodov

Inteligentné technológie rozpoznávajú postavu, konfekčnú veľkosť či vek okoloidúcich a odporúčajú im tovar na mieru. Sú citlivé na emocionálne stavy ľudí, na základe čoho dokážu odhadnúť, či sa zákazníkom prezentovaný produkt páči. 75 % všetkých nákupných rozhodnutí padne priamo na mieste predaja – v obchode. Sofistikovaná technológia Lurity možno ukončí éru statických figurín vo výkladoch.

3D okuliare a nositeľné technológie

Kam kráča svet virtuálnej reality? Čo priniesú 3D okuliare do nášho života? „Vitajte v CERN-e. O chvíľu vstúpime do podzemia a pozrieme sa, ako funguje urýchľovač“ – to je jedna z ponúk prístroja na 3D realitu Samsung Gear VR. Je to viac práca a štúdium alebo zábava?

Mobilné aplikácie v cloud

Vývoj, správa a dostupnosť cloudových aplikácií bez veľkých investícií. Praktické využitie konceptov infraštruktúra ako služba (IaaS)

a platforma ako služba (PaaS) je dostupné aj v prostredí slovenských a českých firiem napríklad vďaka produktom IBM SoftLayer a BlueMix.

Networking v cloud

Na manažment sietí pre 100 firemných pobočiek postačí jeden človek, ktorý ani nemusí byť technologický guru. Zákazníkom, pre ktorých je dôležitá úplne jednoduchá implementácia a prevádzka, je určená cloudová technológia Meraki. Pritom nemusia robiť kompromisy v škálovateľnosti a robustnosti „enterprise“ vlastností systému.

Bezpečnostné IQ vašich systémov

Aké „IQ“ majú vaše informačné systémy z pohľadu bezpečnosti? Nástroje security intelligence majú za cieľ proaktívne predvídať bezpečnostné incidenty. Je to stále podceňovaná otázka, ktorá by však mala zaujímať nielen ľudí z IT, ale najmä vedenie spoločnosti.

API manažment a mikroslužby

Nahrádza tzv. mikroslužby robustné systémy? API manažment (API: application programming interfaces) považujú za ďalšiu veľkú technologickú vec na najbližšie roky. Vytvoriť systém na správu firemných dát bola len nedávno otázka mesiacov; vyžadovalo si to investície nielen do softvéru, ale aj do IT infraštruktúry. Vďaka API manažmentu dnes možno riešenie postaviť z hotových mikroslužieb dostupných v bezpečnom a škálovateľnom prostredí cez internet.

SB

Foto: Samsung

Manažéri firiem podceňujú kybernetickú bezpečnosť

... ale ich IT úseky im často nevysvetlia riziká a nehlásia udalosti

Vedenie firmy a jej bezpečnostné oddelenie často vidia otázku ochrany úplne odlišne. Ak sa túto priepasť nepodarí preklenúť, firmy sa budú len ťažko brániť pred útokmi na citlivé dáta.

Kybernetická bezpečnosť je jednou z najväčších výziev, ktorým musia firmy čeliť. Počet útokov rastie a ich následky sú čoraz vážnejšie. Nejde len o stratu duševného vlastníctva, konkurenčnej výhody alebo údajov o zákazníkoch; únik dát môže vážne oslabiť značku či poškodiť reputáciu celej spoločnosti. Aktuálne výskumy však ukazujú, že vedenie firiem ochranu pred nimi podceňuje.

Manažéri IT bezpečnosti o hrozbách vedia

Podľa štúdie Kyberpriepasť (The Cyber-chasm: How the Disconnect between the C-suite and Security Endangers the Enterprise), ktorú pre spoločnosť VMware vypracovala výskumná skupina The Economist Intelligence Unit, až 31 % oslovených vedúcich pracovníkov bezpečnosti očakáva, že ich spoločnosť sa počas najbližších

Len 5 % členov topmanažmentov považuje kybernetickú bezpečnosť za prioritu firmy.

deväťdesiatich dní stane obeťou závažného kybernetického útoku. Že sa tak stane v priebehu jedného roka, sa domnieva 40 % z nich. Podobné zistenia priniesol aj marcový výskum agentúry Vanson Bourne medzi IT manažermi s rozhodovacou právomocou a administratívnymi pracovníkmi zo západnej Európy, Afriky a Blízkeho východu



(EMEA). Útok v priebehu deväťdesiatich dní očakáva až 37 % opýtaných.

Predstavitelia vrcholového vedenia spoločností (C-suite) však túto hrozbu nepovažujú až za takú naliehavú. Štúdia uvádza, že útok v priebehu deväťdesiatich dní očakáva len čosi viac ako 10 % z nich a v priebehu roka ho predpokladá necelá štvrtina. Práve neodhadnutie miery rizika kybernetických útokov spôsobuje, že výkonní, finanční a prevádzkoví riaditelia neprikladajú ochrane pred nimi potrebný význam. Za hlavnú prioritu celej spoločnosti ju označilo len päť percent respondentov z tohto rangu. Kybernetická bezpečnosť podľa nich firmy zaťažuje, brzdí inovácie a obmedzuje konkurencieschopnosť.

Viac ako polovica oslovených členov vrcholového vedenia si myslí, že snaha o predchádzanie útokom zaberá manažmentu priveľa času, a 46 % tvrdí, že sa ňou znižuje efektivita zamestnancov. „Každý dobrý výkonný riaditeľ sa snaží firme zarobiť viac

peňazí, predchádzanie stratám je stále vnímané ako nutné zlo,“ uvádza riaditeľ Future Crimes Institute Marc Goodman.

Manažment o hrozbách nevie

Príčinou vlažného postoja vedenia spoločností ku kybernetickej bezpečnosti môže byť aj nedostatočná informovanosť o hrozbách a chýbajúci celkový prehľad o bezpečnostnej situácii vo firme. Až štvrtina IT manažérov v prieskume agentúry Vanson Bourne

Štvrtina európskych IT manažérov neinformuje vedenie svojej firmy o kybernetických útokoch.

uviedla, že o porušení ochrany dát vedenie neinformuje. Zároveň si však až 30 % IT manažérov a takmer štvrtina kancelárskych pracovníkov myslí, že za vážnejšie úniky dát

Rizikové správanie zamestnancov

Firmy niekedy prehliadajú nebezpečenstvo, ktoré predstavujú nedbalí či nedostatočne trénovaní zamestnanci. Manažéri IT o ňom však vedia; v prieskume agentúry Vanson Bourne ho dokonca dali na prvé miesto. Za najväčšiu potenciálnu hrozbu ich označilo až 45 % z nich. Zrejme oprávnené; podľa prieskumu používa takmer štvrtina zamestnancov na prístup k firemným dátam svoje súkromné mobilné zariadenia a takmer každý piaty by bol ochotný riskovať porušenie firemných bezpečnostných pravidiel v snahe odvieť efektívnu prácu.

„Napriek tomu nie je riešením zákaz prístupu a zastrašenie zamestnancov. Šikovné firmy im namiesto zákazu otvárajú cestu – umožňujú im upraviť procesy a zmeniť prevádzkové modely,“ tvrdí Joe Baguley z VMware.

by mal niesť zodpovednosť výkonný riaditeľ (CEO).

Snaha o ochranu všetkých dát je nepraktická, kľúčové je teda určenie bezpečnostných priorit. „Väčšina inštitúcií nemá prehľad o tom, ktoré informačné aktíva má chrániť a s akou prioritou,“ píše sa v štúdií Riziko a zodpovednosť v hyperprepojenom svete, ktorú vydalo Svetové ekonomické fórum v spolupráci s agentúrou McKinsey & Company. V otázke priorit sa vrcholový manažment a bezpečnostní profesionáli takisto rozchádzajú.

Predstavitelia vedenia vnímajú podľa štúdie Kyberpriepasť ochranu strategicky. Dôraz kladú na následky úniku dát, hlavne na ochranu značky a dobrého mena spoločnosti. Bezpečnostní pracovníci uprednostňujú taktický prístup a zameriavajú sa hlavne na regulované dáta, údaje o zákazníkoch a aplikácie. Tento prístup často neberie do úvahy záujmy firmy ako celku, v praxi tak hrozí, že najcennejšie firemné aktíva nebudú dostatočne chránené. Ak si bezpečnostní profesionáli neosvoja holistický pohľad na firmu, môže sa stať, že ich návrhy vedenie neschválí alebo sa nimi firma v praxi nebude riadiť.

Barbari za bránami

Viac ako tretina IT manažérov označila v prieskume agentúry Vanson Bourne i v štúdií Kyberpriepasť za najväčšie riziko pre firemné zabezpečenie fakt, že vývoj je rýchlejší v oblasti hrozieb ako v oblasti ochrany proti nim. Nastupujú nové zdroje



nebezpečenstva, hlavne cloudová architektúra a neštandardné zariadenia (BYOD), ktoré môžu slúžiť útočníkom na vstup do siete. Klasické spôsoby ochrany ako antivírusové programy, firewally alebo detekcia narušenia dnes nedokážu zabrániť únikom dát.

Asi 1/3 IT manažérov očakáva, že firma bude v horizonte 90 dní terčom vážneho kybernetického útoku.

„Pokrokové firmy sú si vedomé toho, že reaktívny prístup k bezpečnosti už nie je schopný ochrániť aplikácie a dáta,“ hovorí technický riaditeľ VMware pre región EMEA Joe Baguley. Na každú metódu ochrany dokážu hackeri vytvoriť ešte nebezpečnejšiu a sofistikovanejšiu protizbraň. Aj podľa M. Goodmana je tradičný bezpečnostný

model zastaraný. „Nový model nečaká na barbarov pred bránami, lebo vie, že bránu už prekonal. Pre riaditeľov informačnej bezpečnosti je prvoradé nájsť ich a dostať ich preč zo siete. Je to o náprave a odolnosti, pretože zlí chlapci sú už dávno tu,“ dodáva.

Zjednotiť pohľady a ciele

Názorovú priepasť treba preklenúť čo najskôr. Manažmenty musia pochopiť, aké zraniteľné sú firmy v dnešnom svete, a naplno si uvedomiť význam ochrany. „Kybernetická bezpečnosť by nemala byť vnímaná ako niečo, čo stojí peniaze. Pomáha osvojovať si nové technológie, ktoré podporujú rast firmy tým, že zákazníkom prinášajú nové produkty a služby,“ približuje M. Goodman. Bezpečnostné opatrenia sa zas musia prispôbiť potrebám a strategickým zámerom firmy; dnes sú však ťažkopádne a čoraz neefektívnejšie. „Pre podnikanie sú príliš veľkým bremenom. Bezpečnosť sa často stáva miestom, kde sa zasekne každý inovatívny podnikateľský nápad,“ tvrdí.

Do kybernetickej bezpečnosti je potrebné zapojiť nielen všetkých zamestnancov firmy, ale aj dodávateľov a zákazníkov. Firmy by mali svoje IT systémy podriadiť takému softvérovému definovanému prístupu, ktorý uplatní bezpečnosť ako architektúru v rámci celej infraštruktúry. „Tým získajú firmy dostatočnú flexibilitu na to, aby zabezpečili svoje dáta a uspeli v ére digitalizácie,“ uzatvára J. Baguley.

MB/TS

Ilustračné obrázky: Pixabay

Sieťové videorekordéry „všetko v jednom“

Axis predstavil produktový rad sieťových videorekordérov typu „všetko v jednom“ Axis S20. Majú predinštalovaný plnohodnotný softvér na správu videa Axis Camera Station 5, zvládajú ukladanie rozsiahlych záznamov a nechýba im ani riadené napájanie cez dátovú sieť Power over Ethernet (PoE).

Rekordéry sú nakonfigurované tak, že fungujú ihneď po vybalení a navyše sú vybavené konfigurovacím tlačidlom, po stlačení ktorého automaticky vyhľadajú všetky zariadenia

Axis v danom systéme. Zariadenie podporuje rozlíšenie 4K Ultra HD. Nový rad ponúka ucelený systém na videodohľad, ktorý zvládne až 24 kanálov – stačí pripojiť kamery a monitor. Súčasne bol inovovaný aj rad Axis S10 s cieľom splniť požiadavky na väčšiu úložnú kapacitu.

VN

Nové smartfóny Galaxy

Spoločnosť Samsung Electronics Czech and Slovak predstavila na slovenskom trhu nové modely smartfónov strednej triedy Galaxy J5 a J7 pre rok 2016. V elegantnom tele s kovovým rámčekom je osadený 5,5" sAMOLED (= super AMOLED) displej pri modeli Galaxy J7 a 5,2" sAMOLED displej pri modeli Galaxy J5.

Telefóny sú vybavené výkonnými procesormi. Ponúkajú celý rad vylepšení, ako napr. prepracovaný dizajn, lepšiu svetelnosť fotoaparátu či operačnú pamäť 2 GB RAM pre spoľahlivý výkon a multitasking. V Ultra Power Saving mode je možné predĺžiť životnosť batérie, ktorá má inak veľmi slušnú kapacitu

3 100/3 300 mAh (J5/J7). Vo výbave je LTE pre rýchle pripojenie a funkcia NFC s Bluetooth 4.1. Novinky sú k dispozícii v čiernej, bielej alebo zlatej farbe.

VN

Lacnejšie a väčšie SSD prichádzajú

Kingston predstavil nový rad lacných „ultra value“ SSD diskov UV400. Ich srdcom je štvorkanálový radič, ktorý zaisťuje 10-krát vyššie rýchlosti čítania a zápisu ako bežný pevný disk (HDD).

Marcin Gaczor, Business Development Manager pre CZ/SK a PL, nám prezradil, že s príchodom 3D-NAND môžeme čoskoro očakávať SSD s kapacitou aj viac ako 16 TB: „Potenciál rozhrania SATA III je vyčerpaný, a preto možno očakávať rast platforiem založených na formátoch M.2 a NVMe. SSD disky budú stále menej vyzerať ako tradičné pevné disky, ale skôr ako pamäťové moduly. S prechodom na TLC-NAND budú výrazne klesať aj ich ceny.“

JR



Podnikové IT riešenia uľahčujú výmenu a prístup k údajom

Zber, uchovanie, prenos, spracovanie a vyhľadávanie informácií patria ku každodennej agende firmy. Musia byť preto prehľadné a jednoduché, inak sa dostaví chaos a pracovné postupy sú zdĺhavé a neefektívne.

Východiskom je – investovať do kvalitných IT riešení. Takéto riešenia sú determinované individuálnymi potrebami firiem s cieľom zabezpečiť široký okruh služieb, riešení a podpory. Spoločne zaisťujú zber, prenos, uchovanie a spracovanie dát; to všetko podniku a jeho zamestnancom uľahčuje výkon a tiež prístup k najrôznejším pracovným procesom. Tam, kde existuje nutnosť zdieľania a výmeny informácií, nájde uplatnenie aj IT riešenie.

Jednoduchosť a prehľadnosť

Každá firma, bez ohľadu na zameranie, musí vyplácať zamestnancom mzdy, viesť účtovníctvo či evidenciu správ, prijímať objednávky. Ak tejto agende chýba prehľadnosť, jednoduchý prístup a manipulácia, môže nastať chaos, čo vedie k neefektívnym a zdĺhavým výkonom.

Správne fungovanie procesu si možno

predstaviť ako orientačnú tabuľu v obchodnom centre s vyznačením polohy predajní v komplexe. V prípade, že návštevník sa ľahko stratí, nedôjde do cieľového miesta, resp. hľadaním „zabije“ priveľa času. Podobná dezorientácia v komunikácii dôležitých informácií hrozí každej firme, a to ešte v oveľa väčších rozmeroch, keďže operuje s kvantom dát.

Digitalizácia

Prostredníctvom podnikových IT riešení môžete jednoducho naskenovať a následne uložiť dokumenty v ich digitálnej podobe. Týmto spôsobom môže firma redukovať stohy papierov a pracovať so súbormi výlučne vo virtuálnom prostredí. Softvérové riešenia tieto dokumenty spracujú a automaticky zaradia do príslušného procesu. Elektronicky môžete evidovať všetky žiadanky od zamestnancov, priepustky od lekára, zmluvy, dovolenkové listky, dotazníky, správy, reporty a podobne...

Elektronický obeh dokumentov

Na optimalizáciu správy dokumentov slúžia najrôznejšie softvérové riešenia známe pod názvom Business process management. Služby optimalizácie správy dokumentov zjednodušujú aj výmenu informácií s klientom či obchodným partnerom.

Zmluvy a faktúry je možné zdieľať s oboma stranami a komunikácia tak môže trvať len

pár minút. Softvérové riešenia sú optimalizované aj pre mobily a tablety, takže dostupnosť informácií je takmer neobmedzená.

Inovatívne IT prostriedky

Každá firma by mala mať účinný nástroj na efektívnu výmenu informácií. Trh ponúka množstvo technických prostriedkov, preto

Služby optimalizácie správy dokumentov sprehľadňujú a zjednodušujú evidenciu a toky informácií.

vhodný výber nepodceňujte. Mal by korešpondovať so zameraním danej spoločnosti – predovšetkým musí reflektovať jedinečné procesy, prevádzku a fungovanie podniku. Zároveň však spolu s nákupom IT riešenia netreba podceňovať ani kvalitný servis a prístup k inováciám technológií, softvéru či aplikácií. IT inovácie zlepšujú komfort firemných procesov. Správne zvolený softvér dokáže procesy zjednodušiť, zrýchliť, a tým ušetriť finančné prostriedky. A to je tá správna cesta k efektívnemu riadeniu podniku.

**Michal Drobný,
Konica Minolta Slovakia**

Produkty Oracle aj pre stredné podniky

Spoločnosť Oracle uviedla na trh databázové systémy X6-2S a X6-2M – zariadenia Oracle Database Appliance (ODA) – ktoré sú určené pre stredne veľké podniky a organizácie.

„Databázové stroje ODA nám umožnili znížiť zložitosť nášho prostredia IT a vyrovnať sa s tým, že v niekoľkých uplynulých rokoch sa množstvo našich dát zvýšilo až 25-krát,“ uviedla Jacqueline Hufford-Jensonová, riaditeľka správy databáz v spoločnosti LifeLock. Ide o rýchlo rastúcu organizáciu strednej veľkosti.

„Výkon, jednoduchosť a funkčnosť integrovaných systémov Oracle teraz dokážeme ponúknuť za ceny, ktoré sprístupňujú tieto technológie organizáciám všetkých veľkostí,“

doplnil Im Gargan, senior viceprezident Oracle pre konvergovanú infraštruktúru. **ML**

Notebook, ktorý budete chcieť mať

Referencie, firemná identita, imidž. Denne prezentujeme seba samých ako schopných



a spoľahlivých. Vieme, že signály, ktoré vysielame okoliu, dokážu zázraky. Napríklad aj zatieniť fakt, že konkurencia ponúka nižšiu cenu – a to len preto, že na klienta pôsobíte serióznejšie vy.

ASUS ZenBook Flip UX360 je taký prípad. Spoľahlivý imidž s najmodernejšími „krivkami“, tenký len 1,39 cm, s hmotnosťou 1,3 kg a s konštrukciou z pevného hliníka vyvoláva dokonalý prvý dojem. No nesklame ani v druhom kole. Masívne pánty otestované 20 000 cyklami otvorenia a zatvorenia ručia za spoľahlivú 360-stupňovú flexibilitu v režimoch tablet, stojan, stan, notebook. A do tretice, fantastický výkon. Procesor Intel s 512 GB SSD, 8 GB RAM a QHD+ displej s rozlíšením 3 200 x 1 800 s IPS technológiou.

JR

Elektronická samospráva prišla na Slovensko

Elektronické služby samosprávy prinesú väčší komfort a nižšie poplatky. Zatiaľ sú dostupné v Bratislave a Košiciach.

Od prvého marca 2017 budú mať samosprávy zo zákona povinnosť poskytovať občanom služby aj elektronicky. Po skúšobnej prevádzke spustili portál elektronických služieb naostro prvé dve mestá – Bratislava a Košice, a to s jedným riešením pre všetky ich miestne časti.

Elektronizácia prinesie efektivitu

Projekt, ktorý je súčasťou eGovernmentu, má občanom a firmám uľahčiť styk s orgánmi samosprávy, zefektívniť a skvalitniť poskytované služby. Integrovaný informačný systém zníži administratívnu záťaž a pripraví podmienky na prechod k „bezpapierovému úradu“.

„Zaplatiť daň za psa, prehlásiť si trvalý pobyt, informovať sa o materských školách, zaplatiť daň z nehnuteľnosti. To je len zlomok služieb, ktoré vieme teraz poskytovať elektronicky,“ uviedol člen riadiaceho výboru a starosta bratislavského Lamača Peter Šramko. Elektronizácia prinesie aj nižšie správne poplatky, väčšinou až o 50 %.

Dodávateľom integrovaného informačného systému je spoločnosť Lomtec.com, ktorá uspela v elektronickej aukcii. Náklady projektu v Košiciach dosiahli takmer dva milióny eur, v Bratislave boli ešte o takmer 800-tisíc eur vyššie. Projekt bol z väčšej časti financovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Daň len s elektronickým občianskym

V rámci projektu bolo v Bratislave implementovaných 85 služieb, košický portál ponúka občanom 80 služieb. Delia sa na oznamovacie, informačné a transakčné. Oznamovacie služby sú dostupné pre každého, informačné a transakčné však možno využívať len s elektronickým občianskym preukazom – kvôli overeniu totožnosti. „Ten je potrebný v prípade, keď si odpoveď vyžaduje právne záväzný dokument – rozhodnutia, stanoviská,“ vysvetľuje výkonný riaditeľ spoločnosti Lomtec.com Miroslav



Ličko. Napríklad miestnu daň možno zaplatiť len pomocou zaručeného elektronického podpisu, ktorý je súčasťou elektronického OP.

Služby možno triediť aj podľa životných situácií. Portály umožnia občanom aktívnejšie zapojiť sa aj do verejného života, napríklad pripomenovaním návrhov všeobecne záväzných nariadení alebo rozpočtu.

Riešenie pre všetky samosprávy

Na základe skúseností z tohto projektu vyvinula spoločnosť Lomtec.com univerzálnu platformu

ESMAO (Elektronické služby miest a obcí) ako komplexné riešenie, určené pre mestá a obce, verejnú správu, ale aj integrované obslužné miesta. Kľúčovým komponentom sú elektronické služby, platforma však obsahuje aj modul na riadenie podaní, dátové úložisko, platobný modul alebo registre na správu a evidenciu údajov. ESMAO je integrované s Ústredným portálom verejnej správy, čím zabezpečuje splnenie povinností podľa zákona o eGovernmente.

MB

Foto: TASR

Vytlačte si doma náhradné diely

3D tlačiareň je skvelý nástroj pre modelárov alebo dizajnérov. 3D tlačiarne prešli dlhým vývojom a konečne sa objavujú modely dostupné aj pre masu. Príkladom je aj nová verzia českej 3D tlačiarne Prusa i3 MK2, ktorá má vďaka automatickej kalibrácii a novej tlačovej podložke takmer nulovú údržbu.

A vytlačiť sa už dnes dá takmer všetko. Dostupné sú už rozsiahle databázy voľne stiahnuteľných 3D modelov z internetu, takže ak sa vám napr. zlomil na diaľkovom ovládači kryt na batérie, nožička na klávesnici alebo nejaký gombík na mixéri, nemusíte zháňať často veľmi predražený náhradný originálny komponent. Z internetovej stránky si stiahnete malý súbor a sami si príslušný diel vytlačíte.

JR

Data storage s nízkymi nákladmi

Spoločnosť SUSE a HPE začali dodávky škálovateľného riešenia pre objektové ukladanie dát (Scalable Object Storage Solution) so SUSE Enterprise Storage. Vďaka nim môžu zákazníci využívajúci open source technológiu účinne riešiť problémy súvisiace s ukladáním dát v masívnom meradle. Znižujú sa celkové náklady na vlastníctvo najmä tým zákazníkom, ktorí budujú cloudové a archívne systémy rádo vo petabajtoch.

Aby bolo možné vyjsť v ústrety širokej škále nárokov zákazníkov, riešenie je k dispozícii na troch HW platformách – na rodine serverov s vysokou hustotou HPE Apollo 4000, na modernej infraštruktúre HPE ProLiant DL380 a novom rade serverov HPE Cloudline CL5200.

JR

Ericsson zmodernizuje český T-Mobile

Operátor T-Mobile ČR si zvolil spoločnosť Ericsson za hlavného dodávateľa a systémového integrátora, ktorý má zabezpečiť zjednotenie a modernizáciu jeho fakturačného systému a systému inteligentných sietí. Ericsson využije cloudové riešenie, založené na produktoch Ericsson Revenue Manager a OpenCloud Rhino.

Cieľom T-Mobile je zjednotiť, zjednodušiť a modernizovať IT architektúru, aby sa zákazníkovi dali poskytovať všetky služby oveľa efektívnejšie a rýchlejšie.

VN

Prémiová desiatka od HTC

Spoločnosť HTC uviedla na slovenský trh svoj doposiaľ najlepší smartfón HTC 10, ktorého fotoaparát získal od rešpektovaného portálu DxOMark skóre 88 – jedno z najvyšších hodnotení v kategórii smartfónov vôbec. Video s rozlíšením 4K doplnia 24-bitovým Hi-Res stereo zvukom, čo je svetové prvenstvo.

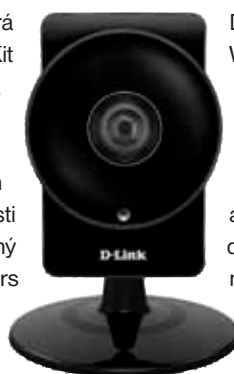
HTC ponúka prémiový metalický dizajn, ale aj výborný výkon a mimoriadne svižný systém so zredukovaným predinštalovaným softvérom a aplikáciami. Programy sa spúšťajú rýchlejšie, 2K LCD displej prináša o 30 % viac farieb a súčasne o 50 % citlivejšie reaguje na dotyk. V ponuke operátora Telekom je vo farbe Carbon Gray.

JR



Kamera pre Apple HomeKit

Vývoj novej Wi-Fi kamery, ktorá bude podporovať Apple HomeKit a novú aplikáciu Home v iOS 10, oznámil D-Link. Táto spoločnosť sa tak stáva jednou z prvých veľkých značiek podporujúcich systém inteligentnej domácnosti od Apple, ktorý bol predstavený na tradičnej Worldwide Developers Conference (WWDC) v San Franciscu.



D-Link už má v ponuke širokú škálu Wi-Fi kamier ako súčasť svojej série mydlink Home. Pridanie podpory pre Siri do HomeKit umožní ovládať kamery aj hlasom, čo otvára ďalšie možnosti pre pohodlné a rýchle ovládanie a monitorovanie domácnosti. Nový model Wi-Fi kamery s priamou podporou pre Apple HomeKit bude k dispozícii už v priebehu tohto roka.

JF

Prichádzajú lacnejšie M.2 SSD



Vzhľadom na rastúci záujem trhu o štíhle notebooky a Ultrabooky sú SSD disky formátu M.2 preferovanou voľbou pre hlavné úložisko. Platí to však nielen u výrobcov, ale aj u používateľov, ktorí pri uprade čoraz

častejšie preferujú práve disky formátu M.2. Spoločnosť Adata Technology preto uvádza na trh nový SSD disk Premier SP550 formátu M.2 2280 SATA 6 Gb/s, ktorý okrem vysokého výkonu a ohromujúcej rýchlosti pri vynikajúcej stabilite predstavuje zároveň aj cenovo dostupné riešenie pre všetkých. Napriek minimalistickým rozmerom iba 22 x 80 x 3,5 mm je k dispozícii v kapacite až do 480 GB a s veľmi bohatou softvérovou výbavou.

JR

Nové farebné „párty“ myši

Logitech predstavil tohtoročnú kolekciu farebných myši 2016 Party Collection. Táto hravá kolekcia je inšpirovaná štýlom z Memphisu 80. rokov, ktorý zdôrazňuje jasné, kontrastujúce farby a grafické vzory. Zároveň bohato kombinuje obľúbené predmety ako napríklad melóny, plameniaky, nanuky a ďalšie energické vzory. Dizajn bezdrôtových myši Logitech M238 tak pocítil dotyk v štýle súčasnej popkultúry.

Nové myši vydržia s jedinou batériou fungovať až 12 mesiacov. Miniatúrne „nano“ prijímač pripojený do USB portu vám umožní myš používať až do vzdialenosti 10 metrov od PC.

JF



Zodpovednosť EÚ v paradigme novej energetiky a spotreby

Sme na začiatku novej éry menších a čistejších technológií – vo všetkých oblastiach ekonomiky i spoločnosti.

Všetci vieme, že zmena klímy je globálnou výzvou. Nedávnym podpisom klimateckej dohody z Paríža prijal svoj záväzok v tomto smere viac ako 170 krajín. Zároveň však máme obrovskú časť ľudstva, ašpirujúcu na rozvoj a lepší život, ktorá potrebuje viac, nie menej energie. Jediný spôsob, ako zvládnuť kompromis medzi oblasťami energetiky a klímy, je nasadenie nízkouhlíkových technológií a inovácií.

Prichádza priemyselná revolúcia

Prežívame zmenu paradigmy, ktorú niektorí nazývajú ďalšou priemyselnou revolúciou – radikálnu transformáciu spôsobu, akým žijeme, komunikujeme, vyrábame, konzumujeme, podnikáme, dochádzame do práce atď.

Zažívame revolúciu, ktorú opäť charakterizuje súčasný príchod viacerých nových technológií.

Podľa známeho ekonóma Jeremyho Rifkina došlo v dejinách k priemyselnej revolúcii vždy so súdobým technologickým prelomom v oblasti energetiky, komunikácie a dopravy. Nové zdroje energie dovolili minulým civilizáciám predefinovať svoje limity; to si vyžiadalo nové formy komunikácie, organizácie a riadenia.

Súčasná priemyselná revolúcia je vo viacerých ohľadoch rovnako hlboká a prevratná ako tie predchádzajúce, živenej niekoľkými technologickými objavmi, ktoré sa udiali v rovnakom čase a navzájom si prospeli. Ide o kombináciu nových technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a jej skladovania, vo vývoji elektrických automobilov, ďalej o hyperkonektivitu našich elektronických zariadení prostredníctvom „internetu vecí“ alebo o schopnosť produkovať a analyzovať tzv. big data.

Sľubná blízka budúcnosť

Nová transformácia, späť s prichádzajúcou revolúciou, nám ponúka obrovské možnosti.

Môžeme v rovnakom čase bojovať proti klimatickým zmenám a umožniť ekonomikám rásť; môžeme poskytnúť viac energie a čistý vzduch; môžeme mať lepšiu priemyselnú výrobu a dopravné systémy; môžeme zlepšiť kvalitu života a vytvoriť milióny nových pracovných miest po celom svete.

Komisia odhaduje pracovné sily Európskej únie v nízkouhlíkovej energetike na približne 9 miliónov ľudí. Možno ešte niečo zaujímavejšie: očakávame, že toto číslo sa do roku 2030 zdvojnásobi! Takže prechod na nízkouhlíkovú ekonomiku môže predstavovať zlatú baňu pre náš ďalší rast a zamestnanosť. Nové eldorado, ak chcete.

Návod na európske líderstvo

Ako môžeme zostať v čele tejto transformácie? Po prvé, podarilo sa nám ukázať cestu oddelenia rastu od emisií: naša ekonomika od roku 1990 vzrástla o 46 %, zatiaľ čo emisie skleníkových plynov sme znížili o 24 %. To nám dáva výhodu prvého fahu.

Po druhé, Európa je už dnes svetovým lídrom v mnohých pokročilých technológiách. Musíme stavať na našej silnej pozícii vo sfére obnoviteľných energií (vietor, fotovoltaika, energia mora), pri atómovej energetike, budovaní inteligentných sietí, budov a miest...

Po tretie, EÚ je uznávaným lídrom v oblasti boja proti klimatickým zmenám. Paríž bol historickým úspechom nielen pre svetové spoločenstvo, ale aj Európsku úniu, ktorá ukázala jednotu a globálne vodcovstvo. Európa bola v tomto prípade nástrojom na vytváranie „vysokých nárokov koalície“ rozvinutých a rozvojových krajín.

Potreba globalnej investície do čistých technológií je značná. Medzinárodná energetická agentúra odhaduje, že realizácia záväzkov

z Paríža si do roku 2030 vyžiada 16,5 bilióna USD (14 biliónov eur).

Je to aj o peniazoch

Ani najlepšie nápady a technológie nám nepomôžu, ak ich „nevezme“ trh: priemysel a spotrebiteľia.

Musi existovať dobrý obchodný prípad investovania, ako aj dôvod na ich kúpu a používanie. Preto potrebujeme vytvoriť priaznivé prostredie pre nízkouhlíkové technológie.

Jednou z prvých akcií novozvolenej Európskej komisie v tomto smere bolo hľadanie súkromných investícií. Tzv. Junckerov plán sa sústreďuje na tri veci: mobilizáciu súkromného kapitálu, podporu vybudovania životaschopných, bankami prijímaných projektov plynovodu a prekonávanie bariér investovania. Medzi prioritné oblasti EK patria obnoviteľné zdroje energie, energetická účinnosť a infraštruktúra.

Odpoveďou na rozpor hospodársky rast vs. ochrana prostredia sú bezuhlíkové technológie.

Európsky fond pre strategické investície (tzv. Junckerov fond) podporil doposiaľ 222 projektov sumou 10 miliárd eur. Cieľom je mobilizovať celkové investície vo výške 315 miliárd €. Pri tom oblasťou s najviac financovanými projektmi je energetika.

Maroš Šefčovič, podpredseda Európskej komisie pre Energetickú úniu
(Z vystúpenia na Hannover Messe, apríl 2016; krátené, medzitulky redakcia)

Foto: Pixabay



SpeedChain sa predstavil aj na Slovensku

V druhej polovici mája sa na Zochovej chate pri Modre uskutočnil prvý ročník logistickej konferencie SpeedCHAIN Slovakia.

Projekt, ktorý stavia na desaťročnej skúsenosti tímu spoločnosti Reliant v ČR, sa aj na Slovensku zameriaval na odborníkov z dopravných, logistických i priemyselných firiem. Dvojdná konferencia priniesla pod heslom „Logistika: Výzvy a riešenia“ veľa zaujímavých tém.

Úspechy logistiky a jej integrácia v SVE

V zaplnenej sále zazneli slová o úspechoch slovenskej logistiky, ktorá dokázala využiť európske príležitosti na vytvorenie perspektívneho odvetvia. „Dokázali sme toho veľa a môžeme byť právom sebavedomí,“ povedal Milan Gavlač, vedúci strategických projektov SARIO. Na

Konferencia priniesla komplexný prehľad tém, ktoré dnes hýbu logistikou v SR.

riziká, spojené s otvorenými hranicami, upozornil František Komora, prezident Zväzu logistiky a zasielateľstva SR, ktorý bol súčasne odborným moderátorom popoludňajšieho programu prvého dňa konferencie. Tá priniesla v troch sekciách vyčerpávajúci prehľad hlavných tém



Vystúpenie Františka Komoru zo ZLZ SR

súčasnej slovenskej logistiky a jej integrácii v rámci priestoru strednej a východnej Európy. Tematické sekcie ponúkli účastníkom nielen prednášky popredných slovenských a zahraničných odborníkov z rôznych oblastí ekonomiky, ale aj priestor pre špecifické otázky a tiež niekoľko panelových diskusií. Spoločenský večer v historickej časti Zochovej chaty poskytol vhodné a dôstojné prostredie na odovzdanie ocenení TOP Slovakia.

Dominantná automotive

Druhý deň konferencie bol zameraný na oblasť automotive v logistike. Bohatý program priniesol opäť zaplnenej sále vystúpenie Jaroslava Holečka zo ZAP SR, Vladimíra Švača z KPMG, Petra Ungermana, ktorý predstavil modernú logistiku Škoda Auto, a Karola Pintera s vystúpením o logistických procesoch DHL Excel Slovakia v podniku VW Bratislava.

SpeedChain Slovakia rozhodne nesklamal a úspešne nadviazal na dlhoročnú tradíciu úspešných logistických konferencií v Prahe.

Ďalšie konferencie SpeedCHAIN budú v novembri 2016 v Prahe a na jar 2017 opäť na Slovensku.

Pozvanie pre všetkých priaznivcov logistiky tak platí už nielen na jedenásty ročník konferencie SpeedCHAIN, ktorý sa bude konať v dňoch 3. – 4. 11. 2016 v pražskom Břevnovskom kláštore, ale aj na druhý ročník SpeedCHAIN Slovakia na jar 2017!

LP

Ekologické logistické centrum

Medzinárodná prepravná a logistická spoločnosť cargo-partner rozširuje svoje skladové kapacity vo Fischamende neďaleko viedenského letiska. Aby pokryla rastúce prepravné objemy vo svojej rakúskej centrále, postaví nové LC s kapacitou 25 000 paletových miest (plus priestory pre nepaletový tovar a vychystávanie). Stavba je koncipovaná ako ekologická a energeticky efektívna – s využitím dreva ako hlavného stavebného materiálu.

Toto drevo má rovnakú pevnosť ako železobetón a je odolné voči požiaru. Zároveň



umožňuje udržiavať teplotu medzi 15 a 20 °C a konštantnú vlhkosť 70 %. Z toho vyplývajú nízke prevádzkové náklady, ktoré boli, spolu s výraznou redukciou emisií CO₂, ďalším z dôvodov pre využitie dreva.

Ekologická architektúra sa začína výberom materiálov – stavba bude vytvorená z komponentov, vyrobených s nízkymi emisiami uhlíka. Cieľom tejto výstavby je postupný prechod firmy k udržateľnej architektúre a účinnejšie spracovanie veľkého množstva objednávok. Dokončenie je plánované na leto 2017.

BD

• tasr •

Zdroj, ktorému môžete
dôverovať

www.tasr.sk

Užiť si Teslu na Slovensku

Najpokročilejšie technológie a služby, ekológia, inovatívnosť a klesajúce náklady – aj to sú dôvody, ktoré nezadržiateľne štartujú revolúciu v elektromobilitate aj na Slovensku.

Na čelo používateľov automobilov s elektrickým pohonom sa dnes zaraďujú firmy. Jedna z nich, spoločnosť InterWay, si nedávno v Bratislave prevzala elektromobil Tesla do vozidlového parku na operatívny lízing. Konkrétne, bude využívať lízingový produkt Tesla Experience od spoločnosti Business Lease Slovakia (BLS).

Tesla ukázala nový smer v kontinuálnom inovovaní softvéru auta, čo ostatné automobilky podcenili.

„Pre nás ako spoločnosť pôsobiacu na neustále sa meniacom IT trhu je inšpiratívne sledovať softvérovú stránku automobilu Tesla,“ naznačil dôvody Ľuboš Balát z InterWay. „Táto značka ukázala nový smer v kontinuálnom inovovaní softvérovej výbavy automobilu, čo bolo dovtedy pre ostatné automobilky nepodstatné,“ zdôraznil. Časový predstih a empirické znalosti prinášajú podľa neho firme nielen náskok pred konkurenciou, ale aj efektívnu správu zdrojov. „Veríme, že e-mobilita je správne rozhodnutie do budúcnosti,“ dodal Ľ. Balát.

Nový pohľad na auto

„Automobilový svet sa mení rýchlo. Existuje celý rad trendov poháňajúcich túto zmenu vrátane autonómnych áut, alternatívnych palív, car sharingu, uprednostnenia mobility pred vlastníctvom vozidla či spracovaním veľkých objemov dát. Základom zmeny je však vždy auto a IT. Ako inovatívny poskytovateľ mobility je Business Lease na vrchole týchto trendov,“ povedal Björn van den Berg, generálny riaditeľ BLS.

Filozofiou tejto lízingovej spoločnosti je poskytovať nielen auto, ale najmä mobilitu ako takú a zabezpečiť klientom absolútnu



starostlivosť. Tá je tu povýšená na core business. „Keďže každý vodič je unikátny, služby sú prispôbené špecifickým potrebám vodičov,“ vysvetlil B. van den Berg. Služba zahŕňa o. i. financovanie nadobudnutia vozidla, jeho dodanie klientovi, úhradu nákladov s registráciou, ale aj daní a poistenia, krytie nákladov na servisovanie, cestnú asistenciu a tiež dodávku nabíjacej stanice.

Technické chuťovky

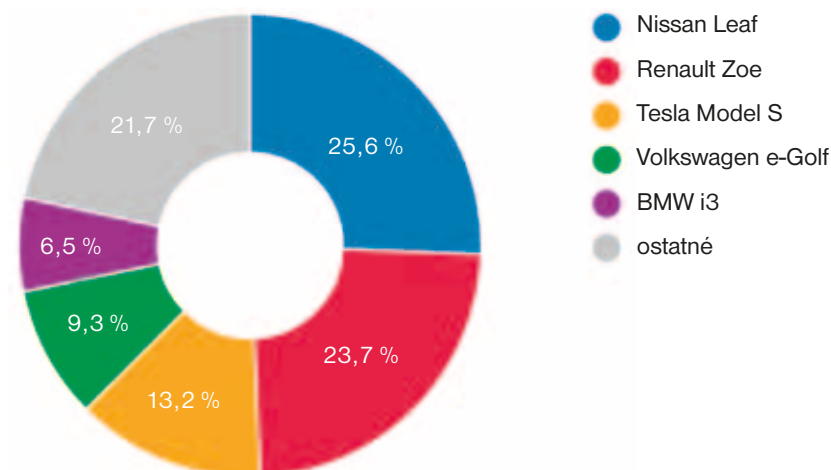
Elektromobilita sa dnes rýchlo rozvíja aj z hľadiska technickej ponuky. „Tesla Motors nás stále prekvapuje inováciami a vlastnosťami Modelov S a X. Napríklad funkciou filtrácie vzduchu uhlíkovým Medical HEPA filtrom, ktorá posunula komfort posádky výrazne

vpred. Okrem akcelerácie, skvelého dojazdu a bezpečnosti majú vodiči Tesiel k dispozícii systém autopilota,“ podotkol Stano Kurek z Tesla Clubu Slovensko. Spôsob, akým sa

Pokles cien za elektromobil je zrejme otázkou blízkych rokov; nové modely zmenia pohľad na dopravu.

tento autopilot vyvíja a zlepšuje, je zaujímavý; vďaka prenosu dát k jeho „učeniu“ prispieva svojou jazdou v podstate každý vodič Tesly.

Elektromobily v Európe 2016



Pozn. poradie podľa výsledkov predaja v období január – apríl 2016.

Zdroj: European Alternative Fuels Observatory

Je známe, že nadšenci Tesly vkladajú veľké očakávania (a mnohí aj svoje peniaze) do pripravovaného Modelu 3, ktorý má prísť na trh v roku 2018. „Svojou cenou a parametrami výrazne posunie e-mobilitu vpred. Je to unikátne elektrické auto v pomere ceny auta a vlastností, ako aj nabíjacích možností, nakoľko v cene auta je aj možnosť nabíjania na Tesla Superchargeroch,“ upozornil S. Kurek.

Trend smerom k dostupnosti

Elektrická energia ako zdroj na poháňanie vozidiel už dnes predstavuje o 2/3 lacnejšiu alternatívu z hľadiska výšky nákladov oproti používaniu fosílnych palív. „Vozidlo, ktoré stojí okolo 30 000 eur a má dojazd 300 – 400 km, prekoná niektoré problémy, ktoré majú s dojazdom súčasné elektromobily,“ spresnil B. van den Berg. Nižšie sú aj celkové náklady TCO (total cost of ownership).

Tesla ponúka nabíjanie áut vo vlastnej rastúcej

sieti „supernabíjačiek“ zdarma. Jedna je najnovšie k dispozícii neďaleko Zvolena. A aj keď ďalší prevádzkovateľ nabíjacích staníc,

Automobilový svet pretvárajú aj autonómne autá, alternatívne pohony, car sharing, big data.

spoločnosť Greenway, nabíjanie dodatočne spoplatnila, jeho cena je stále nižšia v porovnaní s pohonnými látkami. „Aj pokles cien za elektromobil je len otázkou času, rádovo rokov. Nové modely od Tesly aj iné elektromobily budú čoraz dostupnejšie – a najmä, zmenia pohľad na dopravu, energetiku, inováciu a, samozrejme, ekológiu,“ dodal S. Kurek.

Nevlastnite – užívajte!

Už teraz sa mnoho firiem stotožňuje s tým, že operatívny lízing prináša komfort aj dostupnosť drahších novinek. „Outsourcing správy vozidlového parku má presne tie isté ekonomické a biznisové ukazovatele ako outsourcing správy informačných technológií,“ podotkol L. Balát z InterWay. „Tak, ako si mnohí zvykli chodiť na all inclusive dovolenky, považujeme za správne prenechať starostlivosť o vozidlo poskytovateľovi služieb. Dnes už nikto nerieši, že stravovanie v reštaurácii by možno bolo o niečo lacnejšie, ale užíva si komfort, ktorý mu all inclusive poskytuje,“ vysvetlil.

„S rastúcou úrovňou miezd na Slovensku sa postupne vlastný vozidlový park stane pre firmy luxusom. V Holandsku, kde sú mzdy asi trikrát vyššie v porovnaní so Slovenskom, je už teraz okolo 65 % firemných vozidiel na operatívny lízing,“ spresnil B. van den Berg.

SB, Foto: Tesla

Ako si urobiť z cesty k moru bezstarostnú jazdu

Ani porucha auta na ceste do dovolenkovej destinácie vám nemusí pokaziť náladu, ak využívate dobrú servisnú sieť.

Ak sa vám cestou na dovolenku v zahraničí pokazí auto a stane sa nepojazdným, je to naozaj veľká nepríjemnosť. Rozhodne preto nepodceňujte jeho kontrolu. Nesústreďte sa len na kúpu krému na opaľovanie; váš dopravný prostriedok, ktorý vás má odviezť na miesto, kde krém použijete, je tiež dôležitý. Novšie automobily obvykle nie sú problémové. Tie trochu staršie by sa mali podrobiť pred dlhou dovolenkou trasou servisnej prehliadke.

Pár užitočných rád

I v automobile, ktorý je v dobrej kondícii, je dôležité skontrolovať termín výmeny oleja. Vymeňte ho včas, nenechávajte to na poslednú chvíľu. Tlak v pneumatikách by mal zodpovedať zvýšenej hmotnosti auta naloženého batožinou. Väčšinou asi nemyslite na dofúkanie rezervného kolesa, pred dovolenkou je však správny čas nezabudnúť na toto piate koleso.

Je praktické poznačiť si názov vášho paliva v jazyku krajiny, do ktorej cestujete za dovolenkou. Doplňte si počet reflexných viest – podľa počtu pasažierov. Nezaberte veľa miesta a ak plánujete zastávky na odpočívadlách, budú vám i vašim deťom užitočné.

Na čo a na koho sa môžem spoľahnúť v zahraničí?

V zahraničí sa spoľahnite na garanciu mobility. Pomoc v autorizovanom servise vám napokon poskytnú po absolvovaní prehliadky automobilu pred cestou. Na mieste, kde sa vám stala porucha, sa preukážete pečiatkou garancie mobility.

Preštudujte si vopred podmienky servisných služieb. Ich rozsah býva rozličný. Niektoré garantujú odtiahnutie vozidla domov, iné vám požičajú na pár dní náhradné vozidlo, no za poplatok. Asistenčná služba je vo väčšine prípadov k dispozícii len na obdobie garancie. Každý motorista by mal preto vedieť, aké služby poskytuje jeho autoservis.

Príkladom je sieť servisov Q-Service, na

pomoc ktorej sa môžete spoľahnúť v Maďarsku, Chorvátsku, Bulharsku i Rumunsku. Vozidlo vám dokážu spojiť priamo na ceste, čím ušetríte čas a peniaze. Týka sa to napríklad situácií, keď je porucha zapríčinená výrobcom alebo servisom; ide napríklad o drážkové a klinové remene, poistky a ďalšie súčiastky. Podmienkou je však preukázanie predchádzajúcej servisnej kontroly pečiatkou garancie mobility.

Ak poruchu nie je možné vyriešiť na mieste, automobil odtiahnu do najbližšej dielne – vlastnej alebo zmluvného partnera garancie mobility – a zákazníkovi zapožičajú náhradné vozidlo.

BL

Obrázok: QS/ASFK



Vyhliadky autopriemyslu v SVE sú optimistické

Prieskum v brandži:
konkurenčnými výhodami sú mzdové náklady, dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily a daňový režim.

Automobilový priemysel v strednej Európe rastie aj napriek rizikovým faktorom v regióne. Približne jedno z troch áut vyrobených v Európskej únii sa v súčasnosti vyrába v Česku, Maďarsku, Poľsku, Rumunsku, Slovinsku a na Slovensku.

Dôraz na kvalifikovaných pracovníkov

Najväčšími konkurenčnými výhodami týchto krajín sú mzdové náklady, dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily a daňový režim. Vyplýva to zo štúdie o automobilovom priemysle spoločnosti Deloitte. Na druhej strane, medzi najväčšie nevýhody patria nízka spoľahlivosť právneho systému, zaostané školstvo a nedostatky v dopravnej infraštruktúre.

Prieskum spoločnosti Deloitte v automobilovom priemysle sa uskutočnil medzi 80

vedúcimi pracovníkmi výrobných a dodávateľských spoločností sektora z krajín V4, Bulharska a Rumunska.

Kedže dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily sa považuje za dôležitú výhodu, nie je prekvapujúce, že všetci respondenti investujú do zlepšenia zručností a kvalifikácie svojich zamestnancov. „Všetky spoločnosti, ktoré sa zapojili do prieskumu, chcú podporovať a rozvíjať svojich zamestnancov,“ uviedol Juraj Kovács zo spoločnosti Deloitte.

Nedostatky vidia firmy najmä v súdnictve, školstve a dopravnej infraštruktúre regiónu.

„Zatiaľ čo v niektorých krajinách to dosahujú internými školeniami, inde sa zameriavajú na spoluprácu s lokálnymi verejnými inštitúciami a školami,“ konštatoval. Výrobcovia automobilov majú podľa neho stále pocit, že ich očakávaní v oblasti odbornej prípravy nie sú naplnené. Pretože technologickému pokroku sa prikladá čoraz väčší význam, v takejto situácii nemôžu zostať pasívni.

Budúcnosť sľubuje stabilitu

Pokiaľ ide o budúcnosť, väčšina oslovených riaditeľov (97 %) neplánuje v nasledujúcich piatich rokoch premiestňovať svoje výrobné závody. Odpovedali tiež na otázku, ktorú krajinu by si vybrali pre prípadné nové prevádzky. Až 34 % si zvolilo Poľsko, 16 % Bulharsko, po 11 % Maďarsko a Rumunsko. Slovensko a ČR sa ocitli v tesnom závесе s 10, resp. 9 percentami.

Až tri štvrtiny respondentov prieskumu plánujú zvyšovať výrobné kapacity; len 6 % uviedlo, že zvýšiť výrobu neplánujú. Na prvých priečkach sa ocitlo Poľsko a Bulharsko, kde expanziu plánuje viac ako 80 % opýtaných; s najhorším výsledkom na úrovni 64 % skončilo Maďarsko.

V rámci investícií sa väčšina oslovených riaditeľov plánuje zamerať najmä na inovácie nových produktov (76 %) a investície do vzdelávania zamestnancov (66 %). Mnohé spoločnosti prestávajú byť len čisto výrobnými závodmi a čoraz častejšie berú na seba úlohy v oblasti výskumu a vývoja, ako aj úlohy technických kompetenčných centier.

TA

Foto: TASR



Príklad stability – bratislavský Volkswagen má už 25 rokov.

Predstavte si nový Talisman Grandtour



VARIABILITA

Talisman Grandtour poskytuje 5 rôznych režimov nastavenia podvozku, tlmičov a motora – akoby ste mali k dispozícii 5 rôznych automobilov (Eco, Comfort, Neutral, Sport a Perso).



TECHNOLÓGIE

Renault Talisman Grandtour je vybavený hands-free kartou Renault namiesto kľúča, všetky high-tech prvky ovládnate pomocou 8,7" dotykového tabletu, na ceste vás sprevádza špičkový Bose® Surround Sound systém s 13 reproduktormi.



DIZAJN

Spája v sebe eleganciu sedanovej verzie a praktickosť rodinného kombi. Spredu vás zaujmú prenikavé svetlomety LED Pure Vision s výrazným dizajnom svietenia v tvare písmena „C“. Kufor zdobia zadné svetlá, ktoré svietia aj počas dňa.



4Control

Unikátny systém riadenia všetkých štyroch kolies vám pri nízkych rýchlostiach dodá obratnosť a pri vysokých stabilitu v zákrutách.



PRAKTICKOSŤ

Objem batožinového priestoru je 572 litrov a možno ho zvýšiť vďaka sklopným operadlám zadných sedadiel. Veko batožinového priestoru je možné otvoriť aj bezdotykovo pohybom nohy pod zadným nárazníkom.

UŽ OD 24 490 €
V cene vozidla
je záruka Renault 5 rokov
alebo 150 000 km



Škoda Fabia vo farbe kofoly

Značka Škoda uviedla na český trh limitovanú edíciu svojho hatchbacku pod názvom Kofola, ktorá odkazuje na dlhoročnú spoluprácu dvoch renomovaných značiek. Tradičný výrobca nealkoholických nápojov nedávno uzavrel s lídrom automobilového trhu aj dohodu o dodávke vozidiel pre svojich obchodných zástupcov v stredoeurópskom regióne. Škoda Fabia edície Kofola sa ponúka len v počte 99 kusov. Na prvý pohľad zaujme špeciálnym hnedým lakom Marrone a 16-palcovými kolesami Italia. Je vybavená benzínovým motorom 1.2 TSI/66 kW. S farbou exteriéru auta ladí béžový interiér. V rámci výbavového balíku nechýba multifunkčný volant, bezkľúčový prístup Kessy, Bluetooth

a dotykový infotainment Swing. Špecifikom je 15-litrová chladnička.

JB

Nový Peugeot s high-tech ponukou

Nastúpiť do SUV Peugeot 3008 je ako vstúpiť do iného sveta, tvrdí výrobca. Technologická zostava auta je výsledkom nového konceptu Peugeot i-Cockpit. Jeho prvkami sú futuristická palubná doska, 8-palcový dotykový displej s ovládačmi rádia a všemožného príslušenstva a digitálna „head-up“ obrazovka s vysokým rozlíšením.

Pôžitok z jazdy zvyrazňuje modul Amplify, pôsobiaci na sluch (nastavenie hudby), zrak (náladové osvetlenie a farby na displeji), čuch (difúzer voní) i hmat (masážne body v sedadlách). V ponuke sú náladové režimy Boost (pre dynamickú) a Relax (pre pokojnejšiu jazdu). Nový model uvedú na októbrovom parížskom autosalóne.

JF

modely: G80 a G80 Sport. Dizajnom, technológiami a komfortom oslovujú náročných zákazníkov s individuálnym vkusom.

Elegantná limuzína G80 má dĺžku 4,99 a rázvor 3,01 m. Veľkorysý formát karosérie zvyrazňujú dizajnové prvky z tmavého chrómu vzadu a na bokoch. Vpredu dominuje trojrozmerné tvarovaná maska chladiča, zasadená medzi dvojité projekčné LED reflektory. Dva benzínové motory V6 dosahujú výkon 207, resp. 232 kW a kombinujú sa s 8-stupňovou automatickou prevodovkou. K štandardom aktívnej bezpečnosti patria adaptívny radarový tempomat, asistent pre udržiavanie jazdného pruhu a systém DAA (Driver Attention Alert). G80 Sport k tomu pridáva športovejšiu karosériu, odvážnejší, dynamickejší dizajn, výraznejšie tvarované predné sedadlá a športový volant.

MD



Svetové premiéry Genesis

Na júnovom autosalóne v juhokórejskom Pusan predstavila značka Genesis dva nové



Stavebníctvo pre globálny rozvoj

Budovy sa stavajú rýchlo, ale odvetvie sa transformuje pomaly

Globálny stavebný priemysel bol doteraz pri zavádzaní technických inovácií pomalší ako iné odvetvia. Do zmien sa musia zapojiť firmy, inštitúcie aj vlády.

Stavebná výroba dnes zabezpečuje 6 % celosvetového HDP; zároveň asi 30 % emisií skleníkových plynov súvisí so stavbami. Takže aj malé zlepšenie v tomto obrovskom sektore by mohlo generovať obrovské prínosy. Zdôrazňuje sa to v správe Svetového ekonomického fóra (WEF) s názvom „Formovanie budúcnosti stavebného priemyslu: Prelom v myslení a technológiách“. Jej autori ponúkajú zoznam tridsiatich opatrení (tabuľka), ktoré by mali byť súčasťou transformačného rámca stavebného priemyslu. Ich realizácia bude vecou nielen samotných stavebných firiem, ale aj ostatných zainteresovaných strán, najmä verejnej správy. Správu vypracovali v spolupráci s The Boston Consulting Group (BCG).

Pomalšie zavádzanie inovácií

Stavebný priemysel bol podľa správy pomalší ako väčšina ostatných odvetví pri prijímaní technických inovácií a zároveň nedostatočne smelý pri modernizácii svojich stratégií

Celosvetové tržby stavbárov sa blížia k 10 000 mld. USD ročne; v roku 2025 to bude o 50 % viac.

a procesov. Jedným z dôsledkov je napríklad to, že produktivita práce v stavebníctve USA v posledných 40 rokoch klesala. To je prekvapujúce, najmä ak si uvedomíme ústrednú úlohu tohto odvetvia v živote každého človeka a jeho silný vplyv na ďalšie odvetvia, životné prostredie a ekonomiku ako celok.



Sektor, ktorý pracuje pre všetkých

S celkovými ročnými tržbami vo výške takmer 10 biliónov USD a pridanej hodnote 3,6 bilióna USD predstavuje stavebný sektor asi 6 % svetového HDP – pričom vo vyspelých krajinách to je približne 5 % a v rozvojových krajinách až okolo 8 % HDP. Očakáva sa, že toto odvetvie v najbližších rokoch významne porastie, a to až na objem tržieb na úrovni 15 biliónov USD v roku 2025. Už dnes je v stavebníctve na celom svete zamestnaných viac ako 100 miliónov ľudí.

Stavebníctvo je „horizontálne“ odvetvie, podobne ako napríklad finančníctvo – t. j. slúži a spolupracuje so všetkými ostatnými ekonomickými odvetviami. Z jeho celkových výkonov pripadá 38 % na obytné budovy, 32 % na dopravnú, energetickú a vodnú infraštruktúru, 18 % na kancelárske budovy a 13 % na priemyselné stavby. Moderná a kvalitná infraštruktúra má zásadný vplyv na šance danej krajiny dosiahnuť udržateľný a inkluzívny rast. Podľa odhadu Medzinárodného menového fondu z roku 2014, ak sa vo vyspelých ekonomikách investuje 1 % HDP navyše do budovania infraštruktúry, po štyroch rokoch sa vďaka tomu môže zvýšiť HDP o dodatočných 1,5 %.

Na pomoc prichádzajú roboty a drony

Stavebný priemysel dnes ovplyvňujú megatrendy v štyroch oblastiach: v oblasti trhov

a zákazníkov, udržateľnosti a odolnosti, spoločnosti a pracovných síl a napokon v oblasti verejnej politiky a regulácií.

Jedným z megatrendov je využívanie špičkových technológií. Tie už dnes ovplyvňujú všetky podsektory a fázy životného cyklu stavieb – od plánovania a návrhu až po prevádzku a údržbu. Ich praktické zavádzanie je však stále zriedkavé a nerovnomerné. Stavebné odvetvie sa bude môcť skutočne pochváliť transformáciou len vtedy, keď budú tieto technológie bežne zaužívané – to je jasné poslanstvo správy Svetového ekonomického fóra.

Vlády by mali pomôcť stavebníctvu rýchlym schvaľovaním, podporou V&V a potlačením korupcie.

Zmena už prichádza a na jej čele sú stavebné firmy s ich podporou inovatívnych procesov a produktov. Príkladom môžu byť rýchlo sa rozvíjajúce digitálne technológie, ktoré zvýšia produktivitu aj kvalitu stavieb, zlepšia bezpečnosť na stavenisku a jeho kompatibilitu so životným prostredím. Patria medzi ne 3D modely na navádzanie, roboty vykonávajúce nebezpečnú prácu či drony na kontrolu postupu prác. „Firmy majú teraz jedinečnú

príležitosť na transformáciu prostredníctvom nových technológií a materiálov," povedal Santiago Castagnino z BCG. „Ak zároveň zoptimalizujete plánovanie a procesy, možno sa vám podarí znížiť náklady o 15 % a skrátiť termíny až o 30 %.“

Rozvoj odvetvia vo verejnom záujme

Záver správy WEF poukazuje na nevyhnutnosť aktivity na širokom fronte. Všetky zainteresované strany pozdĺž hodnotového reťazca – jednotlivé spoločnosti, odvetvie ako celok (vrátane pridružených odborníkov z inštitúcií a akademickej sféry) aj vládne orgány – by mali robiť kroky, ktoré zabezpečia napredovanie odvetvia. Súkromné firmy by mali aktívne riešiť svoju transformáciu. Mali by vo

Optimalizácia procesov môže znížiť náklady o 15 % a skrátiť termíny až o 30 %.

vlastnom záujme posúdiť príležitosti, ktoré prinášajú nové technológie a materiály, a potom podľa toho upraviť svoje procesy, aktivity aj obchodné modely. Stavebné odvetvie ako celok by malo posilniť koordináciu a spoluprácu v hodnotovom reťazci a dohodnúť sa na spoločných cieľoch a normách.

A napokon, orgány verejnej správy – ktoré vystupujú jednak ako regulátor, jednak často aj ako významný vlastník či používateľ stavieb – by mali vytvárať produktívne prostredie z hľadiska transformácie stavebného sektora. Vládne inštitúcie sa významne podieľajú na



Stavebníctvo priťahuje pozornosť najmä extrémnymi projektami. Kilometer vysokú Kingdom Tower v Džidde majú dokončiť v roku 2019.

Správna prax pre stavebníctvo budúcnosti

Aktéri	Stavebné firmy	2.1. Technológie, materiály a nástroje			2.2. Procesy a úkony		
		– Pokročilé stavebné a dokončovacie materiály	– Štandardizované, modulárne a prefabrikované komponenty	– Automatizované a poloautomatizované stavebné vybavenie	– Dobre pripravené a nákladovo efektívne projektové plánovanie	– Inovatívne modely zazmluvnenia s vyváženým zdieľaním rizika	– Jasný a primeraný rámec pre projektový manažment
		– Nové stavebné technológie ako 3D tlač	– Inteligentné vybavenie prispôbené životnému cyklu	– Digitálne technológie a big data pozdĺž celého reťazca	– Posilnené riadenie u subdodávateľov a dodávateľov	– Šťihly a bezpečný manažment stavby	– Dôkladné monitorovanie projektu (rozsah, čas, náklady)
		2.3. Inovácia stratégií a obchodných modelov			2.4. Ľudia, organizácia a kultúra		
		– Diferencovaný obchodný model, cieľená konsolidácia a partnerstvá	– Trvalo udržiavateľné produkty s optimalizovanou hodnotou počas životného cyklu	– Stratégia internacionalizácie na zväčšenie rozsahu	– Strategické plánovanie pracovnej sily, inteligentný nábor a udržanie HR	– Systavne zvyšovanie kvalifikácie a znalostný manažment	– Vysoko výkonná organizácia, kultúra a stimulačné schémy
	Odvetvie	3.1. Spolupráca v odvetví			3.2. Spoločný marketing celého odvetvia		
		– Vzájomná dohoda na štandardoch v celom odvetví	– Väčšia výmena dát, benchmarking a zdieľanie osvedčených postupov	– Spolupráca v rámci odvetvia pozdĺž celého hodnotového reťazca	– Spolupráca celého odvetvia pri marketingu zamestnávateľov	– Koordinovaná komunikácia s občianskou spoločnosťou	– Efektívna interakcia s verejným sektorom
	Vláda	4.1. Regulácie a politiky			4.2. Verejné obstarávanie		
		– Harmonizované pravidlá a štandardy v stavebníctve, efektívne povoločacie procesy	– Otvorenie trhu aj pre zahraničné firmy a MSP	– Podpora a financovanie výskumu a vývoja, zavádzanie technológií a vzdelávania	– Aktívne riadené a rozfázované projekty podporené spoľahlivými zdrojmi	– Striktné dodržiavanie protikorupčných štandardov a transparentnosti	– Obstarávanie podporujúce inovácie a orientáciu na životný cyklus

Zdroj: Svetové ekonomické fórum a The Boston Consulting Group

formovaní jeho vývoja. Napríklad rýchlejšim pridelením regulačných a environmentálnych povolení môžu znížiť meškanie projektov. Môžu tiež zlepšiť konkurencieschopnosť tým, že do tendrov pozvú aj zahraničných uchádzačov, podporia akademický a firemný výskum a vývoj v tejto oblasti, zavedú environmentálne štandardy a potlačia korupciu vo verejnom obstarávaní.

Výzvy, ktoré už nepočakajú

Jedným z megatrendov, ktorý zatrasie stavebným priemyslom, je súčasný nárast populácie mestských aglomerácií na svete o 200 000 ľudí denne. Každý z nich potrebuje dostupné bývanie, sociálnu, dopravnú a sieťovú infraštruktúru.

Technológie ako roboty, drony a 3D tlač zvýšia produktivitu, kvalitu aj bezpečnosť.

Výzvy takéhoto rozsahu predstavujú tlak na zmeny v stavebníctve. Jeho premenu pocíti celá spoločnosť, pretože sa znížia náklady na výstavbu, ako aj životné prostredie, tým, že sa budú lepšie využívať obmedzené materiálové zdroje a stavby budú čoraz viac ekologicky efektívne. Z celkového ekonomického hľadiska je stavebníctvo nástrojom znižovania zaostávania v infraštruktúre a podpory hospodárskeho rozvoja.

WEF

Obrázky: PPN, Komatsu, AS+GG



Novým pomocníkom stavbára je dron.

Stavebníctvo a životné prostredie

Stavebný priemysel je najväčším globálnym spotrebiteľom zdrojov a surovín. Na stavby sa ročne spotrebujú približne 3 miliardy ton surovín; toto odvetvie o. i. odoberá polovicu celosvetovej produkcie ocele. V USA pochádza asi 40 % pevného odpadu z výstavby alebo demolácie budov. Takýto odpad predstavuje aj z celosvetového hľadiska značnú stratu cenných hornín, kovov a organických materiálov – je tam teda príležitosť na vytvorenie uzavretej recyklačnej slučky. Pokiaľ ide o energie, budovy spotrebujú asi 25 – 40 % z ich celkového objemu, čím významne prispievajú k uvoľňovaniu oxidov uhlíka.

Šance sa teda skrývajú v zlepšení kvality výstavby a použitých materiálov, vo vytváraní zdravšieho vnútorného prostredia, ktoré zvyšuje jeho udržateľnosť a znižuje náklady. To sa týka širokého spektra používateľov – od rodín s deťmi, ktoré si kupujú vlastné bývanie, po vládne orgány rozhodujúce o veľkých infraštruktúrnych projektoch.

Gotthardský dobre poistený tunel

Prvého júna otvorili vo Švajčiarskych Alpách najväčší železničný tunel na svete. Stavba trvala 17 rokov, stála 10,8 mld. € a poistil ju Allianz.

Nový Gotthardský tunel sa považuje za jeden z divov modernej techniky a architektúry. Má 57 km, avšak celý systém so všetkými križovatkami a prístupovými tunelmi je dlhý až 152 kilometrov. Na stavbe pracovalo vyše 2 400 robotníkov, ktorí sa dostali až do hĺbky 2 300 metrov. Vyťažili neuveriteľných 28,2 mil. ton skál. To by stačilo na päť veľkých Cheopsových pyramíd v Gíze.

Európska skratka pre osobnú aj nákladnú dopravu

Tunel cez alpský masív St. Gotthard nahradil starší železničný tunel, dlhý „len“ 15 kilometrov, otvorený ešte v roku 1882. Nové dielo skrátilo cestu medzi Zürichom a Milánom o celú hodinu – na aktuálne 2 hodiny a 40 minút. Vlak s pasažiermi môže ísť v tuneli maximálnou rýchlosťou 250 km/h, v prípade nákladného vlaku je to 160 km/h. Trať by mala pomôcť presunúť veľkú časť nákladnej dopravy na železniciu a odľahčiť tak cestnú sieť v tejto oblasti.

Tunel má kontinentálny význam – urýchli dopravu medzi severnou a južnou Európou a bude súčasťou hlavnej trasy Rotterdam – Janov.

Komplikácie počas výstavby

Budovatelia obrovskej stavby sa museli vyrovať s viacerými nečakanými komplikáciami.



Napríklad v rokoch 2005 až 2007 vplyvom seizmických otrasov so silou asi 2,4 stupňa Richterovej stupnice horský masív niekoľkokrát stlačil profil tunela a na niektorých miestach sa zrútil strop. Oprava asi 200 metrov poškodeného úseku trvala približne dva roky.

„Takýto gigantický stavebný projekt je vystavený obrovským rizikám, ako sú zrútenie, požiar, únik vody či plynu, zemetrasenie, ťažká technika, výbušniny, ale aj ľudské zlyhanie,“ vysvetlil Beat Guggisberg z Allianz Suisse s tým, že škoda môže siahť do stoviek miliónov eur či frankov.

HK

Foto: AlpTransit Gotthard

Úspešní pracujú inak – v lepšom prostredí

Inovatívne riešené pracovné prostredie láka do firmy kvalitných zamestnancov a môže tiež ušetriť režijné náklady.

V kanceláriách či v inom pracovnom prostredí tráviame veľkú časť svojho produktívneho života. Dvestopäťdesiat pracovných dní alebo 2 000 pracovných hodín – priemerne toľko strávi pracujúci človek v zamestnaní za rok. Počas 40 rokov tak v práci strávime dovedna viac ako celých deväť rokov. Aj preto je kvalita pracovného prostredia veľmi dôležitá – a najmä v poslednom období sa na ňu kladie väčší dôraz. Tak, aby priniesla rovnováhu medzi pracovnými povinnosťami, ich efektívnym zvládaním a súčasným životným štýlom.

V ústrety najmä mladým

Zmeny v pracovnom prostredí odrážajú modernú dobu, v ktorej žijeme. Reflektujú najmä požiadavky mladej generácie, ktorá má odlišný prístup k pracovným i osobným hodnotám, ako to bolo v minulosti. Zároveň reagujú aj na masívny nárast používania moderných technológií.

Novodobé pracoviská sa spájajú s lepším využitím plochy, kanceláriu bez papiera, prácou z domu.

Novodobé pracoviská sa často spájajú s prácou z domu, s úsporou nákladov, „kanceláriou bez papiera“, so štruktúrnym znižovaním plochy využívaných priestorov a ich lepším využitím. „Vyznačujú sa najmä efektívnosťou, stimuláciou spolupráce medzi zamestnancami, ich vyššou aktivitou i vzájomnou interaktivitou,“ vysvetľuje Tomáš Hegedúš, výkonný riaditeľ spoločnosti CBRE Slovensko.

Trend vo svete i u nás prináša pozitívne výsledky

Celosvetový prieskum spoločnosti CBRE ukázal, že stratégie úspešných firiem zamerané na pracovné prostredie majú dva hlavné motívy – šetrenie režijných nákladov a prilákanie a udržanie si talentovaných zamestnancov. „Práve



udržanie si kvalitných zamestnancov je dnes kľúčovým faktorom na zachovanie konkurenčnej výhody,“ prízvukuje T. Hegedúš.

Výnimkou nie je ani Slovensko. Potvrdzujú to aj slová výkonnej riaditeľky spoločnosti Profesia Ivany Molnárovej. „Atraktivita zamestnávateľa závisí od mnohých faktorov. Brand spoločnosti je jedným z najdôležitejších atribútov, pokiaľ ide o počet a kvalitu reakcií uchádzačov o prácu. Pracovné prostredie sa stáva jeho čoraz dôležitejšou súčasťou. Keďže na pracovnom trhu dochádza k zosilneniu konkurenčného boja medzi firmami o talenty a kvalifikovaných zamestnancov, práve pracovné prostredie môže byť rozhodujúce pre ľudí, ktorí si vyberajú, pre akého zamestnávateľa budú pracovať,“ uviedla šéfkla portálu.

Office roka

Inovatívne pracoviská sú udržateľným riešením, ktoré lepšie vyvažuje osobný a pracovný život. Výsledkom môže byť lepšia dynamika, komunikácia a vzájomná spolupráca na pracovisku. A ako na tento trend dokážu reagovať firmy

pôsobiace na Slovensku? Odpoveď možno naznačí nedávno vyhlásená súťaž o najzaujímavejšie pracovné prostredie – Office roka.

PM

Obrázok: Neuropea

Prečo inovovať firemný office

Päť dôvodov, prečo firmy prechádzajú k inovatívnemu pracovnému prostrediu:

1. **efektívnosť**: menšia podlahová plocha a evidentné úspory za nájom,
2. **schopnosť ľahšie prijímať budúce zmeny** vďaka nutnosti zmeniť celý koncept; flexibilné použitie umožní docieľiť to, že sa budú pohybovať ľudia, nie budova,
3. **stimulácia spolupráce** – medzi ľuďmi, medzi tímami alebo naprieč oddeleniami,
4. **väčšia aktivita zamestnancov**, prilákanie mladých ľudí, konkurenčná výhoda na trhu práce,
5. **imidž**: vytvorenie silnej značky.

Dovolenka na Slovensku: záujem je aj o all inclusive

Prežiť letnú dovolenku bez starostí, s jedlom a pitím k dispozícii, a tiež s ponukou športových aktivít – takéto all inclusive služby by pri dovolenke na Slovensku privítalo 39 % Slovákov.

Vyplyva to z prieskumu agentúry MB Brand Management, ktorý sa robil na vzorke 1 460 respondentov vo veku 18 až 69 rokov. V prieskume sa respondentov pýtali na ideálnu dovolenku. „All inclusive je ľahákom pre mnohých najmä vďaka ich skúsenosti s touto službou v zahraničí. Až 39 % opýtaných sa úplne stotožnilo s výrokom, že by ich ponuka all inclusive oslovila pri kúpe dovolenky aj na Slovensku,“ priblížila riaditeľka agentúry Mária Boľanská.

Domácejmu turizmu nahráva geopolitická situácia; portály hlásia silný rast predaja.

O takéto služby „všetko v cene“ majú najväčší záujem ľudia vo veku 25 až 44 rokov, a to až 49 % oslovených. Pokiaľ ide o regionálne hľadisko, obyvatelia Bratislavského kraja majú len podpriemerný záujem o služby all inclusive pri dovolenke na Slovensku; vyslovilo sa tak 36 % opýtaných. „Pre ľudí z Bratislavského kraja je pri pobyte na Slovensku viac než all inclusive dôležitá príroda a pokojné miesto. All inclusive je však lákadlom aj pre nich,“ dodala M. Boľanská. Najvyšší záujem o takúto dovolenku mali ľudia z Nitrianskeho kraja – 43 %. Veľký záujem bol aj na východe Slovenska, a to 41 %.

Môže to byť rekordná sezóna

O tom, že Slováci majú radi dovolenky na Slovensku, svedčí aj prieskum portálu Zľavomat.sk, podľa ktorého vzrástol záujem Slovákov o domáce dovolenky o 46 % oproti minulému roku. „Dôvodom rastúceho záujmu Slovákov o dovolenkovanie doma môže byť geopolitická situácia



v Európe a bezpečnostná neistota v blízkosti európskych letovísk,“ objasňuje marketingový manažér portálu Štefan Miho. Podľa vývoja nákupu je pritom možné, že Slováci svoj dovolenkový rozpočet rozdelia na viac kratších dovolení na Slovensku a v okolitých štátoch.

Portál ZlavaDna.sk už v máji zaznamenal nárast predaja pobytov na Slovensku o 37 %, pričom predajnosť dovolení do zahraničia sa znížila približne o polovicu. Ak sa predpoklady potvrdia, mohlo by ísť o najúspešnejší rok slovenského turizmu v histórii.

Podľa riaditeľa portálu Zdenka Hoscheka sú medzi dovolenkármi tradične populárne Vysoké a Nízke Tatry, dobre sa tiež predávajú pobyty v kúpeľných mestách. Slováci

vyhľadávajú aj nové lokality. „Čoraz viac sa predávajú aj menej navštevované lokality ako Orava, Kysuce, ale napríklad aj Horehronie. Slováci sa snažia viac spoznať Slovensko a objavovať jeho krásy,“ dodáva Z. Hoschek.

Príležitosť pre hotelierov, ponúkajúcich kvalitu

Cestovanie do zahraničia zvýšilo nároky slovenských dovolenkárov. Hoci si ubytovacie zariadenia zväčša vyberajú sami, privítali by zahrnutie všetkých služieb, vrátane stravy, v cene. Za komfort sú ochotní priplatiť si, nerozhodujú sa teda len podľa ceny.

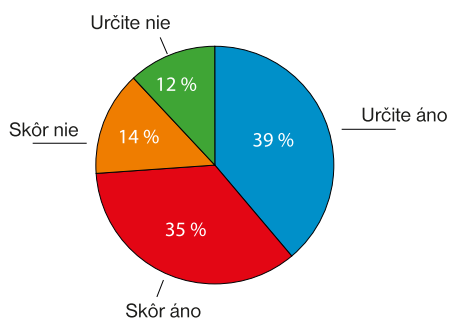
Naši občania spoznali úroveň služieb v zahraničí a chcú ju aj doma; hotely by to mali využiť.

Rovnako dôležité je pre nich mať rôzne aktivity a služby na dosah ruky. Dôraz kladú na športové vyžitie, animačné programy pre celú rodinu, wellness alebo starostlivosť o deti zabezpečenú v detskom kútiku. Ponuka all inclusive služieb je tak pre hotely a ubytovacie zariadenia výzvou. Ak dokážu prispôbiť svoju ponuku a rozpočty preferenciám potenciálnych zákazníkov, môže sa stať jednou z ciest, ako naplniť ubytovacie kapacity.

TA/MB

Foto: TMR

All inclusive dovolenka v SR?



Pozn.: Reakcie respondentov na výrok, že by ich ponuka all inclusive oslovila pri kúpe dovolenky aj na Slovensku.

Zdroj: TASR/MB Brand Management

Sústredenie futbalistov ako produkt cestovného ruchu

Horné Rakúsko chce ponukou tréningových možností pre športové hviezdy zároveň prilákať aj širokú skupinu našich dovolenkárov.

Medzinárodní futbalisti profesionáli nachádzajú v turistických destináciách tejto spolkovej krajiny výborný servis na svoju prípravu na súťaže. Pred majstrovstvami Európy to využila aj slovenská futbalová reprezentácia, ktorá absolvovala týždenné sústredenie v stredisku Windischgarsten v horách regiónu Pyhrn-Priel.

Naši futbalisti sa od 20. do 28. mája usídlili v hotelovom rezorte Dilly, ktorý im ponúkol jednak svoje zariadenia wellness, plavecký bazén a rekreačné bazény a futbalové ihrisko, jednak

V regióne tradične absolvuje predsezónnu prípravu asi 30 klubových mužstiev z celej Európy.

d ďalšie možnosti v okolí. Futbalisti mohli relaxovať pri golfe na blízkom ihrisku, zabehať si alebo zajazdiť na bicykli v okolitom teréne. Odtiaľ vyrazili aj do blízkeho Welsu odohrať víťazný prípravný zápas s Gruzínskom (3 : 1).

Okrem reprezentácie aj Slovan a Trenčín

Podľa zástupcov organizácie Oberösterreich Tourismus je ponuka sústredení pre špičkové futbalové tímy bežnou praxou a súčasťou aktív s úvisiacich s cestovným ruchom v regióne. Do Horného Rakúska sa tradične chystajú aj klubové mužstvá z celej Európy, aby najmä počas letných mesiacov načerpali sily nevyhnutne potrebné na dlhú majstrovskú sezónu. Od mája do augusta sa viac ako 30 mužstiev potí na hornorakúskych futbalových ihriskách, aby získali potrebnú formu.

Aj medzi týmito klubmi má Slovensko špičkové zastúpenie. Svoje základne bude mať v rakúskych horách viacnásobný majster a víťaz pohára Slovan Bratislava a taktiež aktuálny majster a víťaz pohára AS Trenčín.



Futbal pomáha propagovať kvalitné destinácie

Turistická organizácia Horného Rakúska a miestne destinácie chcú tento rok začať viac využívať prítomnosť slovenského špičkového futbalu na prilákanie pozornosti slovenských dovolenkárov. Napríklad spomínaná oblasť Pyhrn-Priel ležiaca asi 80 km južne od Linza, dostupná po diaľnici, sa prírodnými krásami, charakterom a výškou svojich hôr vyrovná Vysokým Tatrám. Nehovoriac o úrovni zariadení cestovného ruchu od siete horských chát až po golfové ihriská.

Okrem oblasti, ktorú si tak obľúbili futbalisti, láka spolková krajina Horné Rakúsko aj do ďalších troch svojich turistických regiónov. Sú nimi Salzkammergut s ešte vyššími horami (dominuje im takmer trojtisícový Hoher Dachstein), dunajský región, ktorý staval najmä na kultúru,

cykloturistiku a gastronómiu, a napokon región Mühlviertel, ktorý je akýmsi pokračovaním českej Šumavy a o. i. tradičnou oblasťou pívnej gastronómie.

Využívajúc futbalový ošiaľ, Hornorakúšania nedávno zorganizovali aj prezentáciu svojho cestovného ruchu na Slovensku. Naši občania by podľa nich mohli mať záujem tráviť dovolenku tam, kde trénujú futbalové hviezdy. Motív navštíviť príjemné časti Álp podobné slovenskej krajine, by však mohol byť aj širší. Aktívnejší dovolenkári, ktorí už spoznali celé Slovensko, prebicyklovali rakúsky úsek Dunaja a k moru ich to príliš nefahá, môžu v rámci vcelku komfortnej dovolenky objavovať ďalšie malebné zákutia v rakúskych Alpách.

JF/SG

Zdroje foto (montáž):
TVB Pyhrn-Priel a TASR

Ako to jedna kačička natrela všetkým hotelom na svete

V dosť uniformnom svete hotelového marketingu sa často osvedčí ľudský prístup; zákazník ocení originálnu maličkosť. Tak, ako v istom švajčiarskom hoteli.

Často cestujete. Bývate v množstve hotelov. Sú rozdielne; no vy viete, že všetky majú spoločnú jednu vec – chcú, aby ste sa tam vrátili a znova ubytovali. Všetky tieto hotely míňajú svoj marketingový rozpočet v nádeji, že dosiahnu práve toto.

Marketing hotelov je často v zajatí rutiny, na únik z nej však stačí malý nápad.

Problém je, že konkurencia je veľa a, úprimne povedané, hotely sú často jeden ako druhý, keďže sú súčasťou systému hviezdčkového ratingu – je tak? Keď sa webstránka Tnooz, zameraná na cestovný ruch, pokúsila zistiť skutočný počet hotelov na našej planéte, došli k odhadu, že ich je čosi menej ako 200-tisíc a ponúkajú nejakých 17,5 milióna izieb.

Marketing bez veľkej fantázie

V čom sa teda, podľa vás, snaží odlišiť ich marketing? V ničom; sú to stále tie isté ošuchané, notoricky známe veci, ktoré, zdá sa, robia všetci. Napríklad ponúkajú všadeprítomné vernostné karty (ako keby ste vážne potrebovali ďalší kus plastu) sľubujúce za ďalšiu návštevu modré z neba. Veľmi mnoho z nich má internetovú stránku nudnú ako katalóg a veľa ďalších sa presunulo k internetovému marketingu a na sociálne siete. Niektoré od vás dokonca chcú, aby ste sa tam s nimi „spriatelili“ (ako keby ste túžili po tom, aby vás prenasledoval matrac alebo minibar a chodili vám e-maily o nových „špeciálnych ponukách“).

Ďalšie dokonca nie sú zamerané takto technicky a stále sa spoliehajú na kupóny! Prichádzajú aj s kopou ďalších ťahov – publikujú PR články, organizujú presstripy, robia



televízne, rozhlasové a printové kampane. Ale všetko je to dosť nudné a „na jedno kopyto“, alebo nie?

Nečakané privítanie

Až kým nestretnete Dereka. Je to plastová kačička za desať centov, ktorú som objavil v kúpeľni vo svojej izbe v Grand Resorte – hotelovom paláci z osemnásteho storočia v Bad Ragazi vo Švajčiarsku. Derek z večera na ráno zmenil moje hotelové návyky.

OK, to ja som dal káčerovi meno Derek (Donald bol už obsadený). Celý žltý a priateľský čakal v tej bielej vysvietenej high-tech kúpeľni práve na mňa.

Čo hovoril? Vlastne nič, veď kačky nevedia rozprávať, to je jasné. V skutočnosti však volal: „Vitaj v Grand Resorte v Bad Ragazi vo Švajčiarsku! Trochu sa pobav v tom svojom rozcestovanom biznismenskom živote! Ak sa cítiš sám, rozprávaj sa so mnou! Som tvoj nový kamoš!“

Viete, s malým káčerom nie ste nikdy sami. A čo je asi najdôležitejšie (mal na sebe totiž vytlačené malé diskrétné logo) – to, čo vám naozaj chce povedať, je: „Vezmi si ma domov a zapamätaj si náš hotel.“ Je to čosi trochu iné, než robia všetci ostatní.

Spoločník na cestách

Derek bol odvtedy so mnou v Londýne, New Yorku a Dubaji. Býva v mojej cestovnej hygienickej taške. Keď sa vybalím v ďalšej

hotelovej izbe kdekoľvek na svete, zakaždým mi vyčarí úsmev na tvári. On zariadil, že Grand Resort v Bad Ragazi som si zapamätal omnoho lepšie, než by to dokázal ktorýkoľvek iný hotelový suvenír, čo som kedy dostal. O niekoľko týždňov sa tam vraciam a hotel mi ani nemusel poslať e-mail alebo žiadosť na Facebooku, ponúknuť mi vernostnú kartu či urobiť čokoľvek iné. Mám pocit, akoby vedeli, že prichádzam. Navyše Derek by už mal navštíviť domov a znovu sa stretnúť so svojou kačacou rodinou.

Vďaka Derekovi nezabudnem na hotel, kde som ho získal; odvtedy so mnou cestuje po svete.

Derek je dnes už vlastne dosť známy, lebo o ňom rozprávam vo svojich vystúpeniach na konferenciách po celom svete – a teraz o ňom dokonca čítate aj vy.

Všetci v živote potrebujeme mať nejakého Dereka. Nielen v hygienickej taške, ale aj v biznise. Nie je úžasné, čo dokáže urobiť malá kvapka odlišnosti a originality?

Michael Jackson

biznisový motivátor a publicista

(Text je prevzatý z blogu na LinkedIn; medzititulky doplnila redakcia.)

Obrázky: Pixabay



NOVINKA

Autoatlas a všetky slovenské
cyklotrasy na jednej adrese

www.lexikon.sk



www.lexikon.sk



Objavme
Slovensko
a inšpirujme sa
Cestovný lexikón
Slovenskej republiky
2016/2017

Čítaním u nás
podporíte
našu zem



www.floowie.com

Publikuj. Čítaj. Zdieľaj. Zarábaj.




floowie

Indický drahokam v britskej korune

Majú západné krajiny vrátiť svojim bývalým kolóniám kultúrne dedičstvo, ktoré si privlastnili? Indický politik Sashi Tharoor sa vyjadruje k oživej diskusii o osude diamantu Koh-i-Noor.

Indický generálny prokurátor Randžit Kumar nedávno vyhlásil, že India sa nebude snažiť o návrat drahokamu Koh-i-Noor, jedného z najstarších a najväčších diamantov na svete, ktorý Britom India údajne „darovala“. Vyhlásenie šokovalo celú Indiu a vyvolalo vášnivú debatu. Natolko vášnivú, až sa vláda poponáhľala s tvrdením, že ešte stále chce dostať klenot späť. Odhodlanie vlády dosiahuje tento výsledok však zostáva prinajlepšom nepresvedčivé.

R. Kumar svojim vyhlásením reagoval pred Najvyšším súdom na žalobu mimovládneho Celoindického frontu pre ľudské práva a sociálnu spravodlivosť. Ten v žalobe žiadal, aby sa vláda snažila získať slávny diamant, ktorý sa teraz nachádza medzi britskými korunovačnými klenotmi.

Nepokojné dejiny Hory svetla

Diamant Koh-i-Noor našli neďaleko Gunturu v dnešnom štáte Ándhrapradesh zrejme v 13. storočí a jeho vlastníkom sa stala tamojšia kráľovská dynastia Kakatiyovcov. Umiestnili ho do chrámu, ktorý však vyraboval dillíjsky sultán Aláuddín Khildží a spolu s ostatnými pokladmi vzal drahokam do hlavného mesta. Neskôr prešiel do vlastníctva Mogulskej ríše, ktorá vznikla v Dillí v šestnástom storočí.

V roku 1739 padol Koh-i-Noor do rúk perzského dobyvateľa Nádira Šáha, ktorého lup z dobytia Dillí (a vyvraždenia jeho obyvateľov) zahŕňal aj drahocenný Pávi trón. Bol to práve Nádir, aspoň tak hovorí legenda, kto diamant pomenoval Koh-i-Noor, teda „Hora svetla“. Jedna z jeho manželiek údajne farbisto vyhlásila: „Ak by silák hodil štyri kamene, jeden na sever, jeden na juh, jeden na východ a jeden na západ – a piate kameň do vzduchu, ak by sa priestor medzi nimi naplnil zlatom, nevyrovnalo by sa to hodnote Koh-i-Nooru.“ Po smrti šacha Nádira v roku 1747 diamant



prešiel do rúk jedného z jeho generálov, Ahmada Šáha Durráního, ktorý sa stal emirom Afganistanu. V roku 1809 bol jeden z Durráního potomkov nútený odovzdať diamant ako poctu mocnému sikhskému maharadžovi z Pandžábu Randžitovi Singhovi. Jeho následníci však Sikhské kráľovstvo neudržali. Briti porazili Sikhov v dvoch vojnách, po ktorých nasledovala britská anexia sikhských území v roku 1849. Práve vtedy Koh-i-Noor údajne „darovali“ Britom.

Nedobrovoľný dar

Británia tvrdí, že Sikhské kráľovstvo ponúklo drahokam Britskej východoindickej spoločnosti v roku 1849 ako „dobrovoľnú kompenzáciu“ výdavkov práve skončených sikhsko-indických vojen. Tento argument je smiešny. Po prvé, formálne odovzdanie diamantu vykonal posledný maharadža sikhskej ríše Dalíp Singh, ktorý mal iba desať rokov – a rozhodne nemal inú možnosť. Ako som pripomenul iným indickým politikom, ak mi priložíte k hlave pištoľ, možno vám dám peňaženku, ale to ešte neznamená, že to bude dar. A neznamená to ani, že by som ju nemal dostať späť.

Vzácnny kameň bol lákavou vojenskou korisťou a občas menil majiteľov proti ich vôli.

Kompenzácia, ktorú víťazom vojny poskytnú porazení, je obvyčajne známa ako reparácie, no tie nebývajú celkom dobrovoľné. Naopak, mnohé bývalé kolónie by mohli tvrdiť, že sú to práve Briti, kto im dlhuje reparácie za stáročia útlaku a rabovania. Vrátenie neoceniteľných artefaktov veľkej kultúrnej hodnoty, odcudzených na vrchole imperiálnej vlády, by bolo príhodným miestom, odkiaľ začať.



Koh-i-Noor možno vidieť pri návšteve hradu Tower, kde vystavujú korunovačné klenoty.

Možnosti Indie sú obmedzené

Keď sa k britským historickým argumentom pridá indický zákon o pamiatkach a umeleckých pokladoch (Antiquities and Art Treasures Act) z roku 1972, ktorý nedovoľuje vláde snažiť sa o návrat starožitností vyvezených pred získaním samostatnosti v roku 1947, nemá podľa R. Kumara indická vláda žiadne východisko, ako zabezpečiť návrat diamantu.

Diamant chce aj Pakistan, Afganistan a Irán; ich spory uľahčujú V. Británii situáciu.

Pobúrenie vyvolané týmito prokurátorovým stanoviskom donútilo hovorca vlády rýchlo cúvnuť a vyhlásiť, že nebolo oficiálne. Ministerstvo kultúry oznámilo, že si bude nárok ďalej uplatňovať, no pokiaľ R. Kumara nepožiadajú o nové svedectvo pred Najvyšším súdom, jeho stanovisko zrejme uzavrelo indický nárok na najslávnejší drahokam sveta. Otázkou zostáva, či to má byť konečný výsledok.

Chcú ho viacerí

Iste, Koh-i-Noor predstavuje určitý problém aj vzhľadom na súperiace nároky. Iránci vraia, že Nádír Šáh si ho privlastnil právom,



Tvar pred rezom z roku 1852

Afganci zas tvrdia, že Sikhovia ich donútili, aby sa ho vzdali. Do ringu vstúpil aj Pakistan so svojim dosť chabým tvrdením, že hlavné mesto Sikhskej ríše bolo v Láhaure; už však prehliadajú fakt, že po desaťročiach etnických čistiek nezostali v Pakistane takmer nijakí Sikhovia. Vzhľadom na to, že drahokam strávil väčšinu svojej existencie v Indii, pokladajú Indovia svoj nárok za samozrejmy.

Pre Britov je existencia súperiacich nárokov úľavou, pretože im pomáha odrážať nápor požiadaviek na to, aby odčinila nespočetné množstvo krívd dvoch či viacerých storočí koloniálneho zneužívania vzdialených krajín. Britské vyvlastnenie dedičstva iných národov, od mramorových sôch z Parthenónu až po drahokam Koh-i-Noor, je osobitne citlivým bodom sporu. Briti sa obávajú, že odovzdanie čo i len jedného predmetu by mohlo otvoriť Pandorinu skrinku problémov.

Memento niekdajšiemu impériu

Počas svojej návštevy Indie v roku 2010 premiér David Cameron otvorene vyhlásil, že Koh-i-Noor „sa ani nepohne“, pretože „ak poviete áno jednému, zrazu zistíte, že Britské múzeum je prázdne“. Keďže R. Kumar sa v prípade Koh-i-Nooru v podstate postavil na stranu Británie, hoci z iných dôvodov, nacionalisti ako ja strácajú vieru, že niekedy dostaneme túto nesmierne cennú súčasť nášho dedičstva naspäť.

Británia nám to dlhuje. Namiesto toho, aby vrátili dôkaz svojej chamtivosti právoplatným vlastníkom, chvastajú sa Briti Koh-i-Noorom v korune kráľovnej matky v londýnskom Toweri. Je neúprosnou pripomienkou toho, čím v skutočnosti bol kolonializmus: hanebným zotročením, nátlakom a spreneverou. Možno je to dobrý dôvod nechať Koh-i-Noor v Británii, kam však rozhodne nepatrí.

Sashi Tharoor, poslanec, bývalý minister zahraničných vecí Indie a zástupca generálneho tajomníka OSN

© Project Syndicate

Obrázky: SXC, wikimedia

Pozn.: Na titulnom obrázku z roku 1937 je kráľovná Alžbeta s korunou osadenou diamantom Koh-i-Noor. Vpravo princezná Elizabeth, dnešná Alžbeta II.



Živá história v Bardejove

Bardejov, historické mesto zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO, viackrát zvíťazil v súťaži o najkrajšie mesto Slovenska. Cenné je najmä jeho Radničné námestie s Bazilikou sv. Egidia, gotickými domami a (bývalou) renesančnou radnicou. V auguste sa tam o. i. uskutoční aj tradičný Bardejovský jarmok, ponúkajúci gurmánske špeciality a rôzne výrobky remeselníkov.

Nedáleké Bardejovské kúpele majú výnimočne dlhú tradíciu kúpeľných služieb; v minulosti hostili významné osobnosti vrátane panovníkov a ich manželiek. Boli tam napríklad cisár Jozef II. (1783), neskoršia Napoleonova manželka Mária Lujza (1809) a ruský cár Alexander I. (1821). Najviac však rezonuje trojtýždňový pobyt cisárovné Alžbety, alias Sissi, z roku 1895. Jej socha sa dnes vyníma v kúpeľnom parku. Na august sa opäť pripravuje spomienka na túto udalosť – tzv. Alžbetínsky deň s promenádovaním v dobových kostýmoch z čias Františka Jozefa.

ŠK

Nový HYMM pre mužov

Amway prináša na trh nový rad kozmetiky pre mužov značky HYMM. S touto tradičnou značkou teraz prichádza nový dizajn, vyššia kvalita, špecifické vône a ingrediencie. Produkty radu HYMM sú určené na každodennú starostlivosť o pleť aj pokožku tela. Obsahujú liečivé a upokojujúce výťažky z aloe vera a harmančeka, vitamín E, ako aj hydratačné zložky. Každý produkt je ešte obohatený o účinnú zložku, ktorá je preň špecifická.

Celá kolekcia pánskej kozmetiky HYMM má sviežu, typicky pánsku vôňu, ktorú odborníci opisujú ako vyváženú kompozíciu bergamotu, citrónu, jablka a grapefruitu s neskorým nástupom divokého čaju. Srdce vône je tvorené jemnými tónmi jazmínu, arómou vodnej konvalinky, cédrového dreva, machu a živice.

Súčasťou produktového radu sú gél na holenie s výťažkom z feniklu, hydratačný balzam po holení (aloe vera, vitamín E a alantoin), dezodorantná guľôčka s výťažkami z lístkov šalvie a telový/vlasový šampón 2 v 1 (výťažky z mäty a morské minerály). Nechýba ani holiaci strojček, ktorého žiletka sú doplnené hydratačnou páskou s výťažkom z aloe vera a s vitamínom A.

VN



Toto leto bude hot



Hot dog nemusí byť len tradičný párk v rožku s horčicou a kečupom. Toto jednoduché chutné jedlo možno pripraviť na množstvo spôsobov a každý si v ňom nájde tú svoju chuť. Používajú sa

rôzne druhy párkov, klobások, mäsových výrobkov a údenín, ďalej pečiva, omáčok, syrov, zeleniny a ďalších prísad; základný princíp však ostáva rovnaký. Je to obľúbený „street food“ pokrm, ku ktorému nepotrebuje žiadne zbytočné príbory ani tanieri. Vychutnať si ho môžete vonku počas prechádzky, na pikniku v tráve alebo ním ozvláštniť domácu letnú grilovačku. Mecom aj v tejto sezóne prináša chutné novinky s vysokým podielom mäsa z radu svojich prémiových produktov. Sú určené nielen náročným spotrebiteľom, ale všetkým, ktorí si radi pochutnajú na kvalitnom mäse. Príkladom môžu byť Debrecínske klobásy, obsahujúce až 85 % mäsa. Majú lahodnú chuť, ktorú zvýrazňuje údenie na bukovom dreve.

VN

Slovenská pivná korunka

Do jubilejného 10. ročníka prestížnej súťaže domácich pív sa prihlásilo 29 veľkých, malých, remeselných a reštauračných pivovarov s rekordnými 152 vzorkami v desiatich kategóriách. Aj tento rok sa potvrdilo, že Slováci uprednostňujú spodne kvasené pivo. Dôkazom bol najväčší počet prihlásených vzoriek (104) práve v tejto kategórii. Slávnostnému udeľovaniu ocenení predchádzala profesionálna degustácia 32 nápojovými expertmi, ktorí o pívach rozhodovali anonymne. Najúspešnejšie boli Pivovary Topvar so štyrmi zlatými korunkami, Heineken Slovensko a Pivovar Šemrák získali po dve zlaté trofeje.

„Uvariť kvalitné pivo je umenie,“ komentovala výsledky Júlia Hurná, prezidentka Slovenského združenia výrobcov piva a sladu. „Slovensko ho ovláda, keďže sa môže pochváliť rozmanitosťou a vysokou kvalitou pív, ako aj remeselnou zručnosťou svojich pivovarníkov,“ dodala.

Pivná korunka odštartovala v roku 2006, kedy sa do nej zapojilo 7 pivovarov s 31 vzorkami v troch súťažných kategóriách. Počty prihlášok sa každoročne zvyšujú, čo je dôkazom rastúcej rozmanitosti pív a rozvoja slovenského pivného trhu.

KŽ

Vychutnajte si Toskánsko

Pripravte si doma gastronomický zážitok – pravá chuť Toskánska môže byť aj na vašom tanieri. Cremosa al Prosciutto je novou príchutou v rodine mrazenej pizze Buitoni. Tzv. „biela pizza“ má smotanový základ s cibuľkou, vareným údeným bravčovým mäsom a údenou



šunkou. Lahodnú chuť jej dodáva predpečenie v kamennej peci, vďaka čomu má pizza chrumkavé cesto. Nemenej dôležitou súčasťou sú kvalitné ingrediencie. Že chuť naozaj výborne, sa však musíte presvedčiť sami.

VN

Dajte vášmu mäsu správnu šťavu!

Chuť jedál z grilu získava nový rozmer. Prekvapte svojich hostí lahodnými pokrmami, na ktoré vďaka novej omáčke Hellmann's Whisky Cocktail Sauce určite nezabudnú. Život má veľa príchutí, stačí si len vybrať tú správnu pre vás!

Hellmann's Whisky Cocktail Sauce



s paradajkovým základom sa hodí k rôznym druhom mäsa, morským plodom aj rybám. V ústach je najprv ľahko sladkastá, ku koncu prekvapí jemnou ostrosťou. Kvapka whisky dodáva omáčke tú správnu plnú, výraznú chuť.

VN

Hrnec, pri ktorom nepotrebuje sporák

Oddych po práci či víkend na chate. Obávajú sa, že vám ho príliš skráti čas, ktorý strávite pri sporáku? Riešením je variabilný varný hrniec KitchenAid s 12 predprogramovanými funkciami a automatickým udržiavaním teploty.

Jedlo za vás nielen uvarí a premieša, ale bude nad ním tiež bdieť a udržiavať ho teplé tak dlho, ako budete potrebovať. Zvládne metódy varenie ako restovanie, vysmážanie, varenie v pare, dusenie, pečenie, pomalé varenie pri nízkej teplote a pod. Vďaka sprievodcovi typu „krok za krokom“ zvládne aj také náročné jedlá, ako sú napr. rizoto, pilaf, omáčky, polievky, kaše, marmelády či domáci jogurt. Viac informácií na www.kitchenaid.cz.

VN



Voľba sládkov pokračuje

Tento obľúbený program priniesol milovníkom piva nové, špeciálne várky pív, ktoré nie sú bežne na výčape. Najväčšiu odozvu štangastov zaznamenali vlni Pilsner Urquell Nefiltrovaný a Radegast Rýdzo horký 12 %. Pre veľký úspech sa pivovarníci rozhodli vo Voľbe sládkov pokračovať aj tento rok. „Chce to však majiteľa prevádzky, ktorý rád prináša zákazníkom niečo nové, a zároveň pivárov,

ktorí majú chuť skúšať novinky a špeciality,“ uviedol Branislav Kubiš, obchodný riaditeľ Pivovarov Topvar. Týmto spôsobom možno podporiť návštevnosť prevádzok, kde si ľudia môžu pivo najlepšie vychutnať.

V aktuálnom ročníku Voľby sládkov zaznamenal dobrý ohlas napríklad špeciál Gambrinus Rubin. Ide o rubínovo zafarbený ležiak s ľahko korenistou vôňou a horkosťou.

PJ

Mlieko a mliečne výrobky včera a dnes

V našich krajoch je mlieko tradičnou súčasťou výživy; konzumujeme ho odnepamäti. Jeho spotreba je však momentálne na storočnom historickom minime. Prečo?

Pred viac ako 120 rokmi vyšla prvá slovenská kuchárska kniha, ktorej autorom bol Ján Babilon. Recepty, z ktorých mnohé by mohli smelo konkurovať dnešným kulinárskym vychytávkam, ako napríklad čokoládová či mandľová polievka, plnka z „jeleních húb“ či makový náky, mali na zozname ingrediencií jednu spoločnú – mlieko. „Babilon používa mlieko a mliečne výrobky v rozličných nápojoch, polievkach, polevách, plnkách, vo varených, vyprážaných či v pečených jedlách. Je to dôkaz toho, že mlieko v rôznych podobách bolo v nie tak dávnej minulosti bežnou a častou súčasťou jedálneho lístka,“ hovorí prof. MUDr. Štefan Hrušovský, CSc., Dr. SVS., internista, hepatológ a gastroenterológ zo SZU v Bratislave.

Najprv bolo všetko bio

Pred 100 rokmi bolo spracovanie mlieka a výrobkov z neho bez hygienických noriem, na ktoré sme zvyknutí dnes. Všetko bolo vlastne dokonale bio a eko. K zmene došlo v prvej polovici 20. storočia, keď sa hlavná produkcia kravského mlieka postupne dostávala z vidieckych stajní do väčších krávinov.

Spotreba mlieka v SR klesla z uspokojivých 240 kg na osobu v roku 1989 na súčasných 160 kg.

Mlieko sa začalo pasterizovať, čo malo, okrem iných pozitív, účinok na zníženie výskytu mnohých infekcií prenášaných mliekom. Starostlivým výberom zvierat a systematickými hygienickými opatreniami sa postupne dosiahla eradikácia tuberkulózy dobytka. Začali sa zvyšovať hygienické štandardy, platíť medzinárodné normy kontroly výroby a takisto sa začalo rozširovať spektrum vyrábaných mliečnych



výrobkov. V tomto období sa zrodil mliekarenský priemysel, ako ho poznáme dnes.

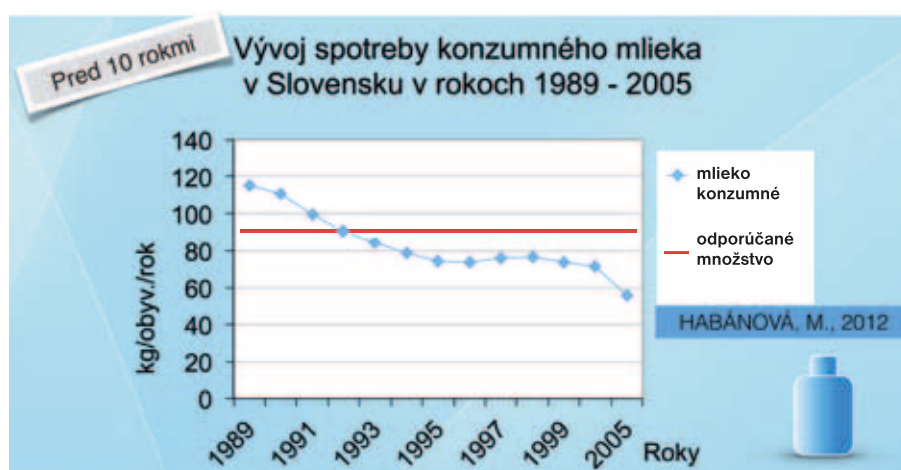
Rast až do roku 1989

V druhej polovici 20. storočia mliekarenský priemysel najviac ovplyvnilo kolektívne hospodárenie a produkcia vo veľkých chovoch v štátnych majetkoch a jednotných roľníckych družstvách (JRD). Vtedy sa veľmi zlepšila distribúcia mlieka a mliečnych výrobkov. Okrem predajní potravín ich bolo dostať napríklad v mliekarniach, ktoré boli bežnou súčasťou dedinského i mestského

života. Obľúbené boli mliečne bary, kde sa namiesto alkoholických drinkov podávali mliečnejky a mlieko na rôzne spôsoby.

„Všetko sa zmenilo po roku 1989. V druhej polovici 80. rokov 20. storočia bola konzumácia mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku na vrchole. V spomenutom roku 1989 Slovensko vyprodukovalo 2 milióny ton mlieka a spotreba dosiahla 240 litrov na osobu a rok. To sa rovná napríklad dnešnej spotrebe v USA a o niečo prevyšuje súčasné odporúčania EÚ,“ konštatuje Š. Hrušovský.

Spotreba konzumného mlieka* v SR



* Len tekuté mlieko; bez spracovaných mliečnych výrobkov.
Zdroj: kampaň Biele plus/Marta Habánová 2012



Pokles spotreby pod zdravú hranicu

Pokles konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov po roku 1989 nastal aj napriek zlepšujúcim sa podmienkam výroby i ponuky na trhu. Výrobcovia stále rozširovali sortiment mlieka a mliečnych produktov, obchodné siete rástli a dostupnosť týchto produktov po celej krajine bola čoraz lepšia. No zároveň sa medzi rokmi 1990 a 2000 spotreba mlieka a mliečnych výrobkov na obyvateľa/rok znížila o tretinu – z 240 kg na osobu a rok na 160 kg. Podľa profesora Hrušovského je však odporúčaná spotreba mlieka a mliečnych produktov na úrovni 220 kg/os./rok.

„Bolo by ideálne, kedy sa na Slovensku spotreba mlieka a mliečnych produktov zvýšila a priblížila spotrebe pred rokom 1989, a to z hľadiska výživových benefitov konzumácie týchto potravín na ľudský organizmus,“ konštatoval. „Mlieko je pre obyvateľov strednej Európy prirodzenou a typickou súčasťou každodenného jedálneho lístka. Jeho zníženou konzumáciou či dokonca nekonzumáciou sa ukracujeme o hodnotné zložky, ktoré sú pre ľudský organizmus a jeho fungovanie nenahraditeľné,“ doplnil.

Špičkové farmy, ale nižšie stavy

Produkcia kravského mlieka a výrobkov z neho je dnes na Slovensku na špičkovej svetovej úrovni. Napríklad neďaleko od Bratislavy je

Mlieko dodá telu cenné látky ako bielkoviny, tuk, vápnik, fosfor, vitamíny A, B a E.

druhá najväčšia mlieková farma v Európe s viac ako 2 500 dojnicami vybavená zariadeniami na čipové sledovanie aktivity a zdravotného stavu každého zvieratka. Pretrvávajú však aj chovy vo farmách s menším počtom zvierat, ktoré sa v sezóne tradične pasú na zelenej trávě. A ešte stále sa nájdu aj vidiecke hospodárstva trebárs

s jedinou kravou, ktorej mlieko nie je určené na predaj.

V situácii znižovania spotreby je však ťažké vyhnúť sa poklesu produkcie kravského mlieka. Napriek kombinácii moderných spôsobov chovu – extenzívny spôsob s voľným pohybom zvierat a intenzívny spôsob s celoročným ustajnením – stavy dobytku na Slovensku prudko klesli. „Z dvoch miliónov ton mlieka vyprodukovaných v roku 1989 sme sa dostali na ani nie polovicu – 928 300 ton – v roku 2011,“ upozornil Š. Hrušovský.

Dobrá výber, vysoká kvalita, podpora zdravia

Mliečne „biele spektrum“ na trhu i v domácnostiach u nás dopĺňa ešte ovčie a kozie mlieko. Produkcia a konzumácia týchto druhov mlieka a produktov z nich sa opiera jednak o tradíciu, jednak aj o moderné poznatky. Kozie mlieko môžu konzumovať napríklad aj ľudia s alergiou na kravské mlieko (kazeín). Ovčie produkty, predovšetkým bryndza, majú zasa probiotické účinky. „Tieto produkty sú takisto významné z hľadiska výživy, aj keď v porovnaní s kravským mliekom sú v menšine, pokiaľ ide o dostupnosť i objemy na trhu,“ pripomenul profesor Hrušovský.

„Výživnosť mlieka a mliečnych výrobkov, ich špičková kvalita, široká ponuka a všeobecná dostupnosť robia z týchto potravín nezastupiteľný prvok moderného stravovania. Preto verím, že ich spotreba u nás v najbližších rokoch narastie na úroveň spred 30 rokov, keď dosahovala množstvá odporúčané dnes Európskou úniou,“ uzavrel.

KS

Obrázky: TASR, Biele plus

Obsah výživovo cenných látok v mlieku

hodnoty v %	kravské	kozíe	ovčie
tuk	cca do 3,6	3,0	5,6 – 8,0
laktóza	4,65	4,5	4,5 – 5,3
proteíny	3,29 (kazeín 80 %)	3,0 (kazeín 0 %)	4,7 – 5,6

Zdroj: kampaň Biele plus/Štefan Hrušovský

Hartmann potvrdil popredné pozície

Skupina Hartmann, ktorá patrí k vedúcim poskytovateľom zdravotníckych a hygienických prostriedkov na svete, posilnila túto svoju pozíciu. Jej obchodný obrát za rok 2015 vzrástol o 4,2 % na 1,941 mld. €. EBIT rástol ešte vyšším tempom – o 8,4 % na 132,7 mil. €. Konsolidovaný zisk po zdanení (84,8 mil. €) s nárastom o 8,2 % tiež prevýšil čísla z predošlého roka.

V oblasti hojenia rán narástli v minulom roku tržby o 5,2 % na 425,1 mil. €. Dvojciferný

rast zaznamenal koncept Hydroterapia pre liečbu ťažko hojitelných rán a systém podtlakovej liečby Vivante. Úspešný bol aj predaj pooperačných náplastí a teplomerov. Segment starostlivosti o inkontinenciu patrí k najlepším; jeho podiel na celkovom obráte skupiny činí 33,2 %. Za vlaňajšok tu vzrástol obrát o 2,8 % na 644,4 mil. €. V oblasti prevencie infekcií vzrástol obrát o 5,7 % na 466 mil. € – najmä vďaka chirurgickým a ambulantným súpravám na mieru. K pozitívnym výsledkom prispel i rad jednorazových chirurgických nástrojov a rukavíc. VN



Slnčný vitamín potrebujeme

Nedostatok vitamínu D o. i. ohrozuje kosti a spôsobuje únavu. Môže sa to prejavíť nielen v zime, ale aj v lete.

Deficit vitamínu D, ktorý sa prezýva aj slnečný vitamín, môže spôsobiť viacero zdravotných problémov. Podpisuje sa pod zlé vstrebávanie vápnika s následkom osteoporózy, pod depresiu, autoimunitné choroby, kožné či kardiovaskulárne problémy, častú chorobnosť či neprimeranú únavu a nedostatok energie. Tento vitamín si telo človeka vie prirodzene vyrobiť vďaka slnečnému žiareniu. V pokožke ho metabolizuje na formu, pomenovanú ako D3. Vitamín D3 ovplyvňuje celkovo vyše 200 procesov v tele.

Poznanie predchádza problémom

„Ľudia s nadváhou, ale aj s metabolickými chorobami, osteoporózou či osteopéniou, ďalej seniori, deti a tiež ľudia pracujúci vnútri by si mali nechať skontrolovať hladinu vitamínu D3 a podľa výsledkov sa poradiť s lekárom o možnostiach liečby,“ hovorí ortopéd a traumatológ Tomáš Kubranský. „Jednoduché vyšetrenie môže pri preventívnej prehliadke urobiť obvodný lekár, gynekológ či endokrinológ,“ upresňuje.

Až 90 % vitamínu D prijímame zo slnečného žiarenia.

Hladinu vitamínu D3 rád overiť aj v prípade, ak mal človek za posledný rok viac ako jednu zlomeninu. Vitamín je totiž zodpovedný za ukladanie vápnika do zubov a kostí. „V každom

případe je vhodné dopĺňať si jeho hladinu v tele, pretože väčšina z nás sa nesprávne nielen stravuje, ale aj opaľuje,“ dopĺňa.

Ako zvýšiť hladinu vitamínu D

Pomôcť môžu úprava stravy, správne opaľovanie či výživové doplnky. Vitamín D3 je obsiahnutý napríklad v mäse tučných rýb ako losos, tuniak, sardinka, makrela alebo v oleji z ich pečene. V menšom množstve sa nachádza aj v hovädzej pečeni, vo vaječnom žĺtku, v mlieku, mliečnych výrobkoch, kvasniciach, hríboch sušených na slnku, v kakau a kokose.

Jeho najväčší podiel (až 90 %) však možno získať správnym opaľovaním. Odporúča sa prvých 20 minút slniť s opaľovacím krémom s nízkym faktorom a až potom použiť faktor vyšší ako 8. Druhá možnosť je opaľovať sa 10 až 15 minút bez krému, potom sa natrieť krémom

s ochranným faktorom 15 a viac. Opaľovať sa za týmto účelom odporúča T. Kubranský dva až tri razy týždenne, pričom slnko by malo svietiť minimálne na tvár, ruky a chrbát.

Nedostatok tohto vitamínu môže zapríčiniť osteoporózu, depresiu či autoimunitné choroby.

Vitamín D3 je rozpustný v tukoch, a preto sa ukladá v tukovom tkanive. Obézni ľudia teda môžu mať v tele jeho koncentráciu nižšiu. Aby si ju zvýšili, musia tráviť viac času na slnku a prípadne aj užívať preparáty, ktoré ho obsahujú.

TA

Ilustračné foto: PPN



Proti alergickej nádche

Peľovou alergickou nádchou trpí 30 % dospelé populácie a až 40 % detí. Kýchanie, vodnatá nádcha, upchatý nos, svrbenie a slzenie očí vedia potrápiť každého pacienta a zneprijemniť mu život.

Teraz je tu novinka – inovatívny výživový doplnok Rinimun 500®, ktorý obsahuje účinnú látku: prírodný imunomodulátor Epi-Cor. Je to patentovaná zmes makro- (proteínov, vlákniny, betaglukánov, mastných

kyselín, aminokyselín, antioxidantov) a mikronutrientov (vitamínov – hlavne skupiny B



– a minerálov). Posilňuje imunitu a zároveň tlmí prejavy alergickej nádchy. Významne znižuje počet dní s opuchom sliznice nosa, uľaví aj od ostatných príznakov a pomáha ľahšie zvládnuť alergickú sezónu – ako doplnok k liečbe, predpísanej alergiológom.

Preparát obsahuje okrem účinnej látky aj dobre vstrebateľnú formu zinku. Má tvar kapsúl a užíva sa raz denne; vhodný je aj na dlhodobé užívanie.

VN

Pozor na trombózu artérií

Aby vám tento problém do života nevstúpil

Výskyt artériovej trombózy súvisí s dedičnosťou a nezdravým životným štýlom. Jej dôsledky môžu byť fatálne.

Súčasný rýchly spôsob života ohrozuje naše zdravie. Aktívnu prácu v čoraz väčšej miere strieda celodenné sedenie v kancelárii za počítačom. K tomu pár cigaretiiek denne, zjedanie stresu sladkosťami či fast foodom, keď sa nestíhame ani na chvíľu odtrhnúť od práce – tieto neduhy dokážu nášmu zdraviu

Trombóza artérií vedie k mozgovej príhode či infarktu myokardu s celoživotnými následkami.

poriadne zvariť. Navyše, užívanie hormonálnej antikoncepcie a riziko kardiovaskulárnych chorôb či cukrovky vďaka rodinným predispozíciám – to všetko sú rizikové faktory vzniku artériovej trombózy.

Príčiny a dôsledky

Artérová trombóza predstavuje tvorbu krvnej zrazeniny zo zložiek prúdiacej krvi. Priamymi vyvolávajúcimi príčinami sú znížený prietok krvi artériami, zvýšená zrážanlivosť krvi a mikrozápál v cievnej stene. „Najčastejšie sú postihnuté mozgové artérie, koronárne artérie alebo tepny dolných končatín,“ vysvetľuje všeobecný lekár MUDr. Peter Marko, MPH. Prejavy a následky sú tragické: v prípade postihnutia mozgovej artérie ide o náhlu cievnu mozgovú príhodu, pri postihnutí koronárnej artérie vzniká akútny infarkt myokardu a postihnutie tepny dolnej končatiny môže viesť k náhlej nefunkčnosti alebo až odumretiu nohy vinou gangrény.

Podľa MUDr. P. Marka sú hlavnými rizikovými faktormi vysoký krvný tlak, zvýšená hladina cholesterolu, cukrovka, nadváha až obezita a fajčenie. U žien sa k tomu pridáva užívanie antikoncepcie či hormonálnej substitučnej liečby v menopauze. „Najčastejšie ide



o vekovú kategóriu nad 50 rokov, nevyhýba sa však ani mladším ročníkom,“ konštatuje skúsený lekár.

Ako predísť problémom

Ak chceme predísť problémom, je dôležité včas zasiahnuť: skončiť s prejedaním, fajčením, kontrolovať si krvný tlak, hladinu cukru, cholesterolu a triacylglycerolov v krvi, zaradiť zdravú stravu a pohyb, obmedziť stres.

Účinným pomocníkom môžu byť napríklad aj paradajky či listy viniča. Paradajkový koncentrát pomáha udržať normálnu agregáciu krvných doštičiek, ktorá prispieva k zdravému krvnému prietoku v cievach. To je dôležité pre normálne fungovanie srdcovocievneho systému. Viacnásobné klinické štúdie preukázali, že pri pravidelnom užívaní jedenkrát

Hlavné rizikové faktory: vysoký krvný tlak, cholesterol, cukrovka, obezita, fajčenie.

denne je efekt trvalý, funguje u 97 % pacientov a nie sú hlásené nežiaduce účinky ani alergie. Môžu ho užívať aj tehotné a dojčiace ženy. Špeciálny paradajkový koncentrát Fritflow®, kombinovaný s extraktom z vínnej révy, je základom preparátu SanguiFLOW® od slovenskej spoločnosti Generica. Koncentrát sa získava z čerstvých rajčín, v ktorých cenné bioaktívne látky tvoria asi 3 %. Vysoko

koncentrované v jednej tablete predstavujú približne rovnaké množstvo ako v troch veľkých misách paradajkovej polievky – ale bez pridaných kalórií.

Myslime na svoje cievy

„Zdravý krvný prietok cievami je nevyhnutný pre dostatočné okysličovanie tkanív v celom tele, pre správne fungovanie všetkých orgánov,“ upozorňuje MUDr. Marko, MPH. „Hladké krvné doštičky sa nezrážajú a nenarúšajú sa procesy hojenia pri poraneniach,“ hovorí. Podľa neho možno SanguiFLOW® používať dlhodobou

Paradajkový koncentrát prospieva zdravému krvnému prietoku v cievach.

ako prírodnú alternatívu v primárnej prevencii kardiovaskulárnych ochorení. Vďaka extraktu z listov révy, ktorý prispieva k udržiavaniu zdravého krvného tlaku, ho môžu užívať aj ľudia liečiaci sa na hypertenziu.

Ak chceme žiť naplno a neobávať sa možných rizík artériovej trombózy, je dôležité starať sa o zdravý prietok krvi a krvný tlak. Neoplatí sa zanedbávať svoje zdravie. Nájdite si čas pre seba, stavte na aktívny pohyb, zdravé stravovanie a hľadajte pomoc aj v prírode.

VN

Foto: SXC



Potravinové doplnky v lete: betakarotén a zelený čaj

Doplniť energiu, spáliť tuky, zdravo sa opáliť. Týmto letným ambíciám môžu napomôcť vhodné doplnky stravy.

Na rozdiel od štandardných liekov účinkujú pozvoľna v radoch týždňov až mesiacov, preto začiatkom letného obdobia by sa s ich užívaním nemalo otáľať. Ešte predtým by sme však mali zistiť, či nevyvolávajú nežiaduce účinky a ako sa znášajú s jedlom.

Betakarotén je zdroj vitamínu A a pôsobí proti fotooxidácii – poškodeniu kože slnkom.

Prevažná väčšina potravinových doplnkov by sa mala užívať spolu s jedlom či bezprostredne po ňom. Nalačno totiž nie sú účinné – iba prejdú tráviacim traktom a nevstrebajú sa. Neodporúčajú sa ani ich konzumácia súčasne s liekmi, pretože si môžu vzájomne znižovať účinok.

Karotén ako ochrana pred slnkom

Letné slnenie bez dostatočnej ochrany môže spôsobiť vážne zdravotné problémy, vrátane rakoviny kože. Tá každoročne postihne desaťtisíce Slovákov a dlhodobo patrí k najčastejším diagnostikovaným onkologickým ochoreniam. Taktiež využívanie solárií – napriek všeobecnému presvedčeniu – nebezpečenstvo



vzniku melanómu iba zvyšuje. Príprava pre zdravé opaľovanie by tak mala vychádzať zvnútra organizmu.

Proti fotooxidácii, teda poškodeniu kože nadmerným opaľovaním, pôsobí betakarotén, dôležitý zdroj vitamínu A. Je tiež výborným antioxidantom, neutralizuje voľné radikály, zabraňuje rozvoju kardiovaskulárnych chorôb, stimuluje imunitný systém a spolu s ďalšími vitamínmi a minerálmi podporuje zdravie zraku.

„Betakarotén by sa mal užívať minimálne 1 až 2 týždne pred priamym slnením, pričom odporúčaná denná dávka je 16 mg,“ odporúča MUDr. Tomáš Kampe, konzultant LR Health & Beauty. „Pri jednorazovom predávkovaní síce nehrozia vážnejšie zdravotné problémy, avšak dlhodobé nadmerné užívanie môže viesť k zmene farby kože do oranžova. U fajčiarov sa navyše zvyšuje riziko výskytu nádoru pľúc,“ upozorňuje.

Energiu v tele usmerní zelený čaj

Každý, kto žije aktívne a intenzívne, by mal telo optimálne zásobovať potrebnými živinami, ktoré pri športovaní spotrebuje. Najmä v lete má veľa ľudí energetický výdaj vyšší ako v zime – a tomu by sa mala prispôbiť aj životospráva. Príslun kvalitnej energie je totiž pre činnosť vyčerpaného organizmu nevyhnutný.

Potravinové doplnky, ktoré by sa mali užívať pri letnom športovaní, často obsahujú zelený čaj. Ten podnecuje telesnú energiu, predlžuje fyzickú výdrž a zvyšuje športový výkon. V kombinácii s výťažkami z aloe vera vie naštartovať zdravé spaľovanie tukov bez straty svaloviny, čo je ideálne pre tých, ktorí chcú schudnúť.

AS

Foto: SXC

Osvieženie v horúcom lete

V letnom období najmä počas pracovného dňa zabúdame, že by sme mali pravidelne piť. Nedostatok vody v organizme spôsobuje bolesť hlavy, nervozitu a rôzne iné zdravotné ťažkosti, ktoré sa nepekne prejavajú napríklad aj na pleti v podobe mdlej a rýchlo starnúcej pokožky.

V dnešnej širokej ponuke nie je celkom ľahké vybrať si tú správnu vodu na každodenné uhasenie smädu a dodržanie správneho pitného režimu. Najlepšia je, samozrejme,

čistá pramenitá voda, ale veľa ľudí preferuje ovocné príchuť. S tými zasa často prichádza nežiaduci cukor alebo umelé sladidlá. Nová voda Toma Nádyh s príchuťou uhorka – limetka je vynikajúca na uhasenie smädu, počas teplého letného dňa príjemne osvieži a dodá energiu. Navyše neobsahuje žiaden cukor ani iné sladidlo, a teda žiadne kalórie.



Je „sestrou“ čistej pramenitej vody Toma Natura, pochádzajúcej z pieskovcov Adršpašsko-teplických skál na severovýchode ČR, ktorá patrí k najkvalitnejším podzemným vodám v strednej Európe. Toma Nádyh je z rovnakého zdroja, obohatená len o prírodné arómy a trochu bublinkiek.

VN

Efektívna starostlivosť o textílie

V bratislavskej Petržalke otvorili najmodernejšiu priemyselnú pracovňu

Podľa vlastníka, spoločnosti Salesianer Miettex, je bratislavská prevádzka jediná v regióne, ktorá spĺňa najvyššie štandardy hygieny.

Slávnostným otvorením za účasti rakúskeho veľvyslanca v SR Mag. Helfrieda Carla a predstaviteľov mestskej časti Bratislava-Petržalka oficiálne uviedli do prevádzky novú priemyselnú pracovňu, ktorá poskytne prácu stovke zamestnancov. Moderná veľkokapacitná prevádzka je investíciou rakúskej spoločnosti Salesianer Miettex, ktorá práve v tomto roku oslavuje storočnicu od svojho založenia.

Firma pôsobí na Slovensku od roku 1995. Vďaka investícii „na zelenej lúke“ v Petržalke s objemom viac ako 10 miliónov eur vzniklo približne sto pracovných miest, pričom 90 % zamestnancov je zo Slovenska. Najmodernejšia práca prevádzka v regióne, s celkovou plochou 3 600 m² a kapacitou prania 48 ton denne, bude zodpovedať výkonu takmer 10 000 práčok v domácnostiach.

Kompletný servis textílií

Hlavným predmetom podnikania Salesianer Miettex je kompletný textilný prenájom so servisom pre hotelierstvo a gastronómiu, ďalej pracovné odevy pre priemysel a obchod,



ako aj zásobovanie zdravotníctva.

„K týmto segmentom sa pridáva hygiena do sociálnych priestorov, čistiace a reklamné rohože. Neoddeliteľnými súčasťami sú nákup, skladovanie, údržba, hygienické pranie textílií a včasné dodanie, teda kompletná logistika. Dôraz sa kladie na hygienu a trvalosť,“ vysvetlil konateľ spoločnosti Michal Macháč.

Šetrite fixné náklady

Servis textilného prenájmu je pre gastronómiu a ubytovacie zariadenia rozhodne prínosom. Stovky náročných hostí vyžadujú bezpečné, no zároveň hospodárne riešenie. Pri dodávateľsky zabezpečenom zásobovaní nie sú už potrebné investície do vlastnej pracovne, textílií a odevov, skladovania ani logistiky. Nevznikajú tak žiadne náklady na ďalšie

priestory, stroje, personál, ani na obstarávanie náhradných odevov a textílií.

KP

Výhody servisného prenájmu textílií a odevov:

- najvyššie hygienické a kvalitatívne normy splnené špecialistami,
- bezpečná dostupnosť prostredníctvom spoľahlivo presnej dodávky,
- flexibilná a nanajvýš transparentná kalkulácia,
- príprava presne podľa skutočnej potreby,
- ušetríte na skladových priestoroch, investíciách do vlastných textílií a personálnych nákladoch.

Sto rokov logistiky v podaní Salesianer Miettex

Perfektná logistika, ktorá zaručuje bezpečnosť zásobovania, je jadrom služieb tohto lídra v servisnom prenájme textílií.

Od príručného vozíka k modernému manažmentu prepravy – tak by sa dal charakterizovať jej vývoj. Základný kameň úspešnej výstavby svojej pracovne položila pred sto rokmi zakladateľka firmy Magdaléna Wittmannová na vtedajšiu dobu revolučnou logistickou myšlienkou: zbierala bielizeň s pomocou príručného vozíka priamo u svojich zákazníkov.

Prvý dodávkový automobil pre pracovňu obstarali v roku 1929 a vozidlový park sa v nasledujúcich rokoch rýchlo rozrástol. Cieľom bolo obslužiť stále rastúci počet zákaziek. A dnes na to, aby logistika fungovala hladko a bez ťažkostí, je na ceste za zákazníkmi Salesianer Miettex už 270 dodávkových áut, z toho 165 v Rakúsku. Takže firma je nielen najväčším podnikom v krajine pre textilný manažment, ale patrí aj k 15 najväčším prepravcom. Ročne prejdú jej vozidlá približne 11,5 milióna kilometrov.

Trvalá udržateľnosť a e-mobilita

Pre Salesianer Miettex má trvalá udržateľnosť vysokú hodnotu aj v oblasti logistiky. Vozidlový park postupne prebudováva na

nízkoemisnú triedu Euro 6. Pre vodičov pravidelne organizuje školenia zamerané na úsporu pohonných látok. Takto sa jednoduchými zmenami v ich správaní podarilo znížiť spotrebu motorovej nafty na jeden kg bielizne za tri roky o 7,5 %.

Firma vidí budúcnosť v e-mobilita. „Veľmi dôkladne sledujeme technický vývoj,“ hovorí majiteľ spoločnosti Thomas Krautschneider. „V súčasnosti nedáva ešte e-mobilita z hospodárskeho hľadiska dostatočný zmysel. Plánujeme však spustiť testovací program, pričom si v tomto smere vymieňame skúsenosti s inými podnikmi, ktoré sa intenzívne zaoberajú logistikou,“ vysvetľuje.

KP

Vylepšený vysávač na okná



Ak chcete čistiť okná a radi skúšate trendy novinky, stavte na vylepšený elektrický vysávač na okná Vileda Windomatic. Funguje ako ručný vysávač s gumovou lištou. Okno stačí umýť čistiacou tekutinou; dosucha ho vysaje práve

tento prístroj. Domáci pomocník odvedie všetku špinavú vodu do integrovanej vodnej nádržky, ktorú možno jednoducho a pohodlne umývať v umývačke riadu. Bez jedinej kvapky ostane tiež parapet i podlaha. Vďaka flexibilnému krku sa ľahko dostanete do rohov a spodných záhybov okien. Špeciálna dvojité gumová lišta navyše zabezpečí, že vaše okná zostanú bez jedinej šmuhy.

S Windomaticom získate naozaj všestranného pomocníka na každodenné upratovanie. Dá sa totiž použiť nielen na okná, ale aj na iné rovné povrchy ako okenné rámy, zrkadlá, sprchové kúty, autá... a možno ho použiť aj horizontálne. Na jedno nabitie vydrží v prevádzke až 40 minút, pričom naplno ho nabijete za 4 hodiny. **KK**

Podlaha celkom ako drevená

Moderné technológie umožňujú realisticky napodobiť veľmi subtilne, drahé či ťažko spracovateľné materiály; navyše s praktickými vlastnosťami, o ktorých sa nám predtým ani nesnívalo. Tvorbu atraktívnych napodobenín povznášajú na vyššiu úroveň. Dizajnéri tak môžu pracovať celkom novými spôsobmi, ktoré by napríklad so skutočným drevom neboli možné.

Výsledkom je luxusná kolekcia vinylových podláh Quick-Step Pulse veľmi realistického vzhľadu. Mimoriadne dlhé a široké kusy podlahy obsahujú veľké množstvo variácií štruktúry dreva, ktoré vytvárajú vizuálny dojem skutočnej drevenej podlahy. Ladiaca štruktúra prispieva k autentickému vnemu a pocitu skutočného dreva.

Podlahy Pulse vyhovujú nielen praktickým požiadavkám – sú teplé, vodotesné, odolné voči opotrebovaniu, absorbujú hluk – ale sú aj esteticky príťažlivé, rovnako atraktívne ako drevo a vyrábajú sa bez použitia ftalátov. **LV**



Servisný prenájom textílií pre úspešných



Najnovšia High-Tech
práčovňa so 100 ročnou
tradíciou na spracovanie
pracovného oblečenia

SALESIANER MIETTEX s.r.o.

Panónska cesta, 851 04 Bratislava
office@salesianer.sk
www.salesianer.sk
+421 2 68 255 111



Záhradný nábytok: trendom sú kovy a exotické dreviny

Dizajnéri tento rok kladú dôraz na vzájomné prepojenie medzi interiérom a exteriérom a kvalitné materiály.

Či už sa rozhodnete vo svojej záhrade usporiadať rodinné stretnutia alebo si len v tieni stromov pokojne čítať, stavte na čisté línie a eleganciu. Tento rok sa nesie v znamení kovov inšpirovaných mestským štýlom, siahnuť však môžete aj po kombinácii s prírodným drevom. Minimalistická kovová kostra nábytku môže byť doplnená napríklad o drevené opierky.

V záhrade majú miesto aj pohovka a altán

Ak sa rozhodnete pre drevo, vyberajte radšej z exotických drevín. „Napríklad drevo meranti je odolné voči vode, slnečnému žiareniu a drevokaznému hmyzu. Navyše, obsahuje prírodné silice, čím odpudzuje záhradných škodcov,“ vysvetľuje Petra Triščiková zo spoločnosti MT nábytok. Pokiaľ zvolíte mäkkší typ dreva, ako smrek, borovicu či smrekovec, mali by ste tomu prispôbiť aj celkovú starostlivosť.

Priestor v záhrade, v ktorom chceme tráviť čas oddychu, by mal podľa dizajnérov pripomínať interiér domu – preto tu môže byť aj pohodlná sofa. Trendom sú materiály odolné proti nepriaznivým vplyvom počasia. „Populárne sú pohovky z ratanu a umelého ratanu.



Na poťahy sa hodí napríklad polyakryl, odolný nielen voči dažďu, ale aj slnečnému žiareniu,“ odporúča P. Triščiková. Hitom sezóny je multifunkčnosť. Vyberte si preto radšej pohovku, ktorú využijete nielen na relax, ale aj pri väčších oslavách.

Počas letného grilovania by ste nemali zabudnúť na ochranu pred priamym slnkom. Tú poskytnú markízy, slnečníky, pártý stany či altány. Altán vyberajte z priedušných materiálov, aby ním prúdil vzduch, použité látky však musia byť odolné proti poveternostným podmienkam. Niektoré typy majú navyše spúšťačie moskytiéry, aby vás pri letnom posezení neobťažoval dotieravý hmyz. Správny altánok či záhradný stan dokáže zachrániť nejednu oslavu.

Aj kvalitné drevo treba udržiavať

Každý nábytok vyžaduje starostlivosť, o tom vonkajšom to platí dvojnásobne. Plastový nábytok je na poveternostné podmienky najcitlivejší a skoro vybledne, pri daždi ho preto

Záhrada môže byť štýlovou oázou pokoja a premeniť sa na obývačku či jedáleň.

vždy odložte. Drevo je odolnejšie, ale tiež náročnejšie na údržbu. Natierajte ho špeciálnym olejom, ktorý vytvorí ochranný film; bude tak odolnejšie voči vode i slnečným lúčom. Oplatí sa použiť aj preparáty proti plesniam či drevokaznému hmyzu.

Olejovanie zabráni vysychaniu dreva; pokiaľ máte zastrešenú terasu, môžete ho aj navoskovať. Nikdy však nenechávajte nábytok zbytočne zmoknúť. Ak nemáte špeciálny kryt, použite aspoň plachtu. Odborníci potom odporúčajú nábytok v zime skladovať v suchých a zastrešených priestoroch, aby vydržal rovnako kvalitný do ďalšej sezóny.

MT

Foto: PBY



Vyberte miesto pre svoje knihy

Máte doma „kopec“ kníh a neviete, kam ich dať? Nová knižnica alebo regál pre ne môžu byť veľmi štýlovou súčasťou interiéru. Aj keď v dnešnej dobe už mnohí ľudia uprednostňujú elektronické knihy čiže e-booky, staré dobré papierové knihy zostávajú s nami a majú v domácnosti stále svoje miesto. Čitateľský kút alebo samostatná miestnosť? To, aký priestor v dome vyčleníte pre knihy, samozrejme, závisí od ich počtu a veľkosti interiéru. Niektoré profesie si vyžadujú každodenné používanie kníh alebo učebníc, a to aj

doma. Častým miestom na ich umiestnenie tak, aby boli poruke, sú regály, poličky alebo napríklad aj kombinácie otvorených regálov s uzavretými skrinkami. Ak máte doma pracovňu, umiestnite regál v blízkosti pracovného stola; blízko neho môžete umiestniť aj komfortné kreslo s malým stolíkom. Ak plánujete využívať miestnosť na čítanie, nezabudnite na kvalitné osvetlenie. Nestačí iba stropné svetlo, ale doplňte ho stolnou či príručnou lampou so silnejšou žiarovkou.

Na štýlový regál potom môžete okrem kníh a iných papierových materiálov umiestniť aj rôzne drobnosti, farebné dekorácie či kvety, ktoré dotvoria a oživia interiér.

TK



Foto: Nábytok Tempo Kondela

Najväčšie lákadlo pre zlodějov? Váš opustený dom

Zatiaľ čo budete relaxovať na zaslúženej dovolenke, váš prázdny domov bude magnetom pre zlodějov. Tí majú žatvu práve v letných mesiacoch. Nedajte im šancu; zabezpečte svoje bývanie a užite si dovolenku naplno.

Rizikovým obdobím, keď je vykradnutých najviac domov a bytov, sú letné mesiace. Ľudia sa často pochvália svojim známym odchodom na vytúženú dovolenku a, navyše, o svojich zážitkoch informujú aj na sociálnych sieťach. Zdieľanie týchto citlivých informácií je ideálnym zdrojom pre páchatel'ov. Príležitosť robí zlodēja, tak im nedávajte šancu!

Zabezpečte okná

Jedným z najrizikovejších bodov v dome a byte sú okná. „Tie by mali byť zasklené sklami s bezpečnostnou fóliou s minimálnou hrúbkou 0,8 mm; účinnejšia je silnejšia fólia s hrúbkou 1,5 mm,“ radí Pavol Polášek zo spoločnosti RI OKNA. „Rámy možno zabezpečiť celoobvodovým kovaním podľa príslušnej bezpečnostnej triedy, pri ktorej sú všetky uzatváracie body vybavené bezpečnostnými protiplechmi priskrutkovanými do výstupu rámu okna. Dôležitou ochranou je tiež uzamykateľná kľučka,“ dodáva. Bezpečnosť okien podľa neho zvyší aj predokenná hliníková roleta. „Ďalším prvkom je tzv. systémový magnetický kontakt, ktorý zaregistruje, že bolo okno otvorené. Vďaka napojeniu na elektronické zabezpečenie domu dôjde



Okná s bezpečnostnými prvkami ochráni váš majetok.

k upozorneniu, že do obydľia vnikla cudzia osoba,“ vysvetľuje P. Polášek.

Zamerajte sa aj na dvere

Málo spoľahlivé dvere, ktoré nezodpovedajú moderným štandardom, vymeňte za vystužené okované dvere v bezpečnostných zárubniach. Vďaka ich zaobstaraniu získate aj výhodnejšiu poisťku bytu.

Nechváľte sa svojou dovolenkou na sociálnych sieťach pred ňou ani počas nej.

Najväčšou prekážkou sú pre zlodějov alarmy a bezpečnostné dvere. Kombinácia elektronického a mechanického zabezpečenia zlodēja najspoľahlivejšie odradí. Alarm napojte na bezpečnostné centrum, ktoré nepretržite dohliada na bezpečie vášho domova. V prípade, že by páchatel' zničil vchodové dvere, bezpečnostné centrum zaistí domov až do vášho príchodu.

Nezabudnite poistiť domácnosť

Pred odchodom svoj byt poistite. Majte uschované doklady od nakúpených spotrebičov a to najcennejšie si zdokumentujte fotoaparátom. Ak máte garáž prepojenú s bytom, musí byť aj tá vybavená kvalitným zámkom. V prípade, ak vlastníte cennosti a šperky „po babičke“, ktoré nechcete nechať doma, presuňte ich dočasne k známym, ktorí ich postrážia. Alternatívou je bezpečnostná schránka v banke.

Vypnite všetky elektrospotrebiče, ktoré by v čase vašej neprítomnosti mohli spôsobiť požiar. Ak je to možné, uzavrite aj prívody vody a plynu. Prasknuté potrubie by mohlo spôsobiť nenávratné škody nielen vám, ale aj vašim susedom.

Nenechávajte jasné signály

S plánovaným odchodom sa zverte len ľuďom, ktorým dôverujete, a na svoju neprítomnosť zbytočne neupozorňujte. Nechváľte sa svojou dovolenkou na sociálnych sieťach pred ňou ani počas nej. Zachytené spomienky nahrajte až po príchode.

Požiadajte známeho, aby za vás vyberal poštovú schránku, vetral a zalieval kvety. Zlodēja zmätiete tiež tým, že necháte vytiahnuté žalúzie a nebudete zafahovať závesy. Môžete nainštalovať aj časový spínač, ktorý sám rozsvieti svetlá alebo zapne televíziu. Dva týždne pred dovolenkou parkujte inde, než ste zvyknutí.

Pozor na spoločné priestory

Možnože ste už aj vy do domu pustili človeka, ktorý išiel za svojim známym. Pamätajte však, že dom by mal byť prístupný len pre vlastníkov bytov a podnájomníkov. Majte všetky spoločné priestory vypratane a dobre osvetlené. Vchod zamykajte aj počas dňa a nezabúdajte ani na zabezpečenie pivnice.

LL

Foto: RI OKNA

Dopyt po alarmoch rastie

Na slovenskom trhu zaznamenávame rast dopytu po komplexných bezpečnostných systémoch. Dôvodom tohto rastu je nielen veľký technologický pokrok, ktorý v posledných rokoch zaznamenali aj bezpečnostné systémy – či už je to prepojenie alarmu s online aplikáciou v mobilnom telefóne alebo s pul-
tom centralizovanej ochrany. Ďalšie príčiny

rastu trhu vysvetľujú samotní výrobcovia. „Bezpečnostné systémy si ľudia nekupujú pre radosť, ale preto, lebo ich potrebujú,“ hovorí Ján Dérík zo spoločnosti Jablotron Slovakia. Dôvodom rastu trhu



je aj zmena chápania bezpečnostných systémov. Už to nie sú „skrinky“ kaziace svojím vzhľadom váš dizajnový interiér. Okrem technických kvalít majú novšie bezpečnostné systémy aj atraktívny a nadčasový vzhľad, ktorého autormi sú špičkoví európski dizajnéri. VN

Cesta k vnútornej slobode v obrazoch Dariny Gladišovej

Tvorba D. Gladišovej sa vyvíjala postupne, reflektujúc realitu v spoločensťve slovenskej kultúry. Jej cestu však sprevádzali aj otázky týkajúce sa širších súvislostí, v ktorých je človek súčasťou vesmíru a je nútený rozmyšľať o tom, čo ho presahuje.

Akademická maliarka Darina Gladišová (1953) absolvovala Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave u profesora Jána Želibského. Intenzívne sa venuje najmä mystickým obrazom a obrazovým kontempláciám; popri tom tvorí aj krajinomaliarske a figurálne kompozície charakteristické jej špecifickým umeleckým rukopisom.

Kompozície jej obrazov sú pretlmočené prostredníctvom výrazových štruktúr, bez pátosu či realistického popisu. Jednoducho vyznievajúca štruktúrna stavba či farebne precitný ekvivalent vyvierajú z tvorivého a ľudského presvedčenia umelkyne. Výsledkom je umelecky kompaktné a vyzreté dielo.

Inšpirácia Františkom

V tvorbe D. Gladišovej má významné miesto postava a spiritualita svätého Františka z Assisi. Na túto tému vytvorila napríklad cyklus šiestich veľkorozmerných kompozícií s názvom Corpus Christi, ktorý je umiestnený v refektári Františkánskeho kláštora v Bratislave.

Čo priviedlo umelkyňu na túto cestu? „Nebolo to náhodné rozhodnutie, ale silný duchovný zážitok, ktorý ma nasmeroval na cestu svätého Františka z Assisi. Ovplyvnilo to nielen moju tvorbu, ale celý môj osobný a duchovný život. Výsledkom toho sú aj moje umelecké aktivity,“ vysvetľuje. „Jadrom františkánskeho posolstva dnešných čias je hlboká úcta ku všetkému živému, vychádzajúca z kozmického a mystického ponímania všeludského či všeživého spoločenstva a bratstva. Svätý František vždy trval na tom, aby sme nesúdili a nepohrdali žiadnou kategóriou ľudí a aby sme odmietali každú formu násillia. Nestačí sa postaviť do zástupu veriacich, a pritom



Darina Gladišová

žiť v nepriateľstve s ľuďmi iného názoru iba preto, že sa vôbec nehodia do našej elitárskej koncepcie myslenia a čítania. Vtedy nám Boh bude unikať, pretože si myslíme, že všetko vieme.“

Výtvarné umenie je podľa D. Gladišovej jedným z najsilnejších vizuálnych prostriedkov, prostredníctvom ktorých je možné odovzdávať posolstvo lásky a pokoja. „Ak chceme, aby sa svet stal opäť pokojným domovom, musíme sa vzdať sebeckta, nadradenosti a pýchy, ktorou sa snažíme všetko ovládať a bezohľadne všetko prijímať alebo brať ako samozrejmosť,“ vyzýva.

Byzantská ikona ako východisko tvorby

Väčšina diel D. Gladišovej čerpá inšpiráciu z východnej ikonografickej tvorby, hoci sa

Tvorba a ocenenia

Darina Gladišová sa narodila 15. 4. 1953 v Záhorciach (okres Veľký Krtíš). V roku 1980 absolvovala VŠVU v oddelení krajinárskeho a figurálneho maliarstva u prof. Jána Želibského. Zrealizovala individuálne výstavy a zúčastnila sa na medzinárodných sympóziách vo viacerých krajinách. Získala ocenenia na výstavách v Sofii (1984 a 1996), vo francúzskom Cagnes-sur-Mer (1985) a v Prahe (1986). V roku 1999 ocenili jej film Novum ver venovaný sv. Františkovi na filmovom festivale v talianskom Assisi cenou Sorella Chiara – Lux. Jej diela sú zastúpené v súkromných aj galerijných zbierkach doma i v zahraničí; niektoré sú realizované priamo v sakrálnej architektúre slovenských kostolov.



nezvazuje jej formálnymi pravidlami. Ikony kedysi maľovali výlučne muži; ženám to nedovoľovalo ich spoločenské a historické postavenie. Podľa Dariny Gladišovej, hlboko veriacej umelkyne, však Kristus vo svojich

Výtvarné umenie je pre D. Gladišová prostriedkom na šírenie posolstva lásky a pokoja.

podobností nerobil rozdiely medzi mužom a ženou. V umelecky založenej podstate maliarky sa začali na povrch dostávať spirituálne motívy pripodobňujúce prácu umelca ku kňazskému duchovnému poslaniu. Modlitba sa stala umením a naopak, umenie modlitbou.

To, že D. Gladišová bola od začiatku inšpirovaná byzantskou kultúrou, ukázala už jej prvá samostatná výstava v Bratislave v roku 1984. Vysvetľuje, prečo to tak bolo a čo jej táto inšpirácia priniesla. „Moja pripútanosť k byzantskej ikone a inšpirácia východnou ikonografickou tvorbou nie sú náhodné. Vychádzam z hlboko zakorenenej tradície mojich predkov – gréckokatolíkov. Je azda aj prirodzené, že moja tvorba bola od začiatku výrazne ovplyvnená touto kultúrou. Aj preto bola moja prvá kolekcia obrazov, ktorú som vystavila v Galérii Cypriána Majerníka po ukončení VŠVU, inšpirovaná byzantskou ikonou. Už tu som sa intenzívne – vtedy možno ešte podvedome – naviazala na náboženskú tematiku.“

Byzantská ikona má svoje prísne ortodoxné pravidlá; nie je výlučne umeleckou produkciou. Vychádza z presne danej liturgie

a symboliky, má zvestovať evanjelium cez obraz. Vo východnej tradícii je presným textom, ktorý je možné čítať. „Ikona sa pre mňa stala cestou a vstupnou bránou do spirituálnej meditácie prostredníctvom hlbokého duchovného precitania mojej vlastnej identity,“ zdôrazňuje D. Gladišová.

Dielo ako výraz spirituálnej lásky

Viera, nádej a láska sú prítomné v tvorbe mnohých výtvarných umelcov. Vari najmä láska – ako láska pozemská, všeobjímajúca Božia láska, vesmírna meditácia, láska k prírode, k človeku, žene, mužovi... u Gladišovej dominuje spirituálna láska k Stvoriteľovi, k osvieteniu ducha. Vo svojich dielach sa snaží pochopiť zmysel ľudského bytia a duchovnú podstatu poslania človeka.

Umelecké stvárnenie spirituálnych tém má u Dariny Gladišovej dve výrazné umelecké



roviny: abstraktnú a figuratívnu, pričom obidve sú obsahovo aj výrazovo rovnocenné. Figuratívna poloha jej umožňuje znázorniť konkrétne historické a mystické situácie a stavy zobrazovaných, vyjadruje ich psychologický a duchovný rozmer, ich emócie a city. Abstraktná poloha vystihuje čistú podstatu autorky – tvorkyne obrazu, ale aj autorky ako špecifickej ľudskej energie, človeka, ktorý vyjadruje precítené situácie osvietenia ducha a vlastné zážitky zo stretnutia s duchom Božím, s absolútnou esenciou lásky a svetla, ktoré môžeme iba vytušiť.

Nedovoľte, aby vám úspech vzal slobodu

Darina Gladišová je dnes už uznávanou maliarkou. Ako sa však zdá z prehľadu množstva individuálnych výstav (v Bulharsku, vo Francúzsku, v Poľsku, Česku, Taliansku, Holandsku, vo Švédsku, v Maďarsku), jej úspech je

akoby viac evidentný v zahraničí než doma na Slovensku. Veľkú samostatnú výstavu na slovenskej pôde však mala pred pár rokmi vo Východoslovenskej galérii v Košiciach.

„Umelecké ocenenia tvorby sú pre mňa síce povzbudením a určitým potvrdením tvorivého úsilia, ale umelec by sa nemal s úspechom príliš identifikovať. Ak začnete byť od úspechu závislí, prestanete byť slobodní,“ tvrdí maliarka. Ocenenie umelca je azda skôr informáciou pre tých, ktorí sa umením zaoberajú – aby si vedeli skorigovať určité názory, respektíve potvrdiť niektoré úsudky. Pre umelca, ktorý pracuje duchovne, je dôležité, aby sa na nejaký čas utiahol do ticha „vlastnej klauzúry“ a aby „vystúpil z radu“. „Ak túži umelec spoznať sám seba, svoje osobné a umelecké hodnoty, spozná ich až vtedy, keď sa prestáva identifikovať s pomínutelnými vecami – komerciou – a keď prestáva prisudzovať dôležitosť povrchným

malichernostiam,“ vysvetľuje svoj postoj. Častým pokušením umelca je niekam patriť, začleniť sa do všeobecne uznávaného tzv. „správneho prúdu“. Podľa D. Gladišovej je to však iba akási ilúzia, do ktorej umelca vmanévrujú aj neistota alebo strach, nedostatok odvahy zostať slobodným a nezávislým.

**K východnej
ikonografickej tvorbe
umelkyňu priblížili
aj rodinné
gréckokatolícke tradície.**

„Môj odchod do ústrania nebol, ako sa to niekedy mylne vykresľuje, rezignáciou, ale práve naopak – mojím novým začiatkom. Tento nový impulz bol počiatkom nového

spoločenstva, akýmsi zábleskom z nového poznania, dotyk s transcendentným priestorom. Všetko to, čo prežívam v duchovnej kontemplácii, sa snažím viditeľne sprostredkovať cez vlastné dielo.

Tvorivý proces sa tak pre mňa stáva duchovným kanálom, ozvenou či odtlačkom mojej duše. Prestáva byť výlučne umením a presahuje svoje obsahové hranice. Stáva sa tichým miestom stretnutia s Bohom, ktorý ma priťahuje čistým svetlom, pravdou a súčasne tiež najvyššou krásou,“ vyznáva sa tvorkyňa výrazne spirituálnych umeleckých diel.

Umenie má ukazovať dobro

Čo si akademická maliarka Darina Gladišová myslí o nových trendoch v umení? Je v dnešnej dobe dôležité zobrazovať aj negatívne stránky života – násilie, deštrukciu a rôzne frustrujúce anomálie? Práve to býva častým predmetom súčasných umeleckých prejavov, v ktorých sa umelci snažia nastaviť zrkadlo skutočnosti. Aký význam má takáto konfrontácia?

„Podstatou umenia vždy bolo povznášať dušu človeka. Každý umelec má vo svojej duchovnej podstate zafixované svoje určenie a možnosti, z ktorých vychádza. Tvorba je akýmsi odrazom stavu ducha,“ konštatuje D. Gladišová. „Ak je umelec zjednotený vo svojej duchovnej podstate s láskou, potom tvorba pôsobí harmonicky a je nositeľkou krásy, pokoja a dobra. Nepopieram ani to, že povinnosťou umenia je tiež znepokojovať. Malo by sa to však diať v pozitívnom zmysle slova, v podobe výstrahy a varovania pred záhubou tmy. Zlo, negatívne stránky života a podobne podľa mňa vo výtvarnom umení nie je vôbec vhodné zobrazovať. Je dôležité maľovať pozitívnu silu a nie jej protivníka – zlo, ktorému by sme tak prostredníctvom tvorby otvorili cestu späť do života.“

**Umelcov úspech
je azda signálom pre
pozorovateľov; on sám
by od neho nemal závisieť.**

Maliarka považuje za zásadné a žiaduce pristupovať k tvorivému procesu s úctou a s čistotou v duši a v myšlienkach. „Každý obraz je dôležité chápať ako živý a životný artefakt, pretože je odrazom živej mysle tvorcu, teda človeka, ktorý mu vdychuje silu živého pôsobiaceho ducha – obsahové poslanstvo a energiu, ktorá z neho vyžaruje. Zneužiť túto špecifickú výpovednú danosť na zlý účel je nebezpečné pre tvorcu aj pre jeho okolie.“



S radosťou aj pokorou tvoriť a ísť po svojej ceste

V dielach D. Gladišovej sa snúbi gotická preduchovnosť s renesančnou radosťou, vyjadrenou v ľudsky podaných postavách svätcov a svätíc, spirituálna meditácia s introvertnou askézou, pokorná odovzdanosť viere s cieľavedomou umeleckou prácou, racionálna štruktúra vlastného vedomia so zraniteľnou citovosťou vedúca cez neustále pochybnosti o konaní ľudskej bytosti k čistej esencii láskavej nehy a pochopenia vrcholiaceho vo finálnom umeleckom stvárnení, v harmónii človeka, prírody, viery a celého vesmíru.

„Život je jedna veľká mozaika, ktorá sa skladá niekedy z pestrofarebných kamienkov, inokedy z temných, ťaživých bremien. Kontúry tohto veľkolepého obrazu, jeho význam v Božom pláne pochopíme často až na sklonku nášho života. Napovie nám, kto vlastne sme a na akých hodnotách sme si vybudovali náš život. Či naše snaženie podnecovalo lásku a túžbu po pravde alebo po uspokojovaní našich ambícií. Tvorba je odrazom stavu ducha, ale aj celého života,“ ozrejmjuje umelkyňa svoj pohľad.

Vlastné životné impulzy nekonkretizuje, avšak dokáže zasvätené hovoriť o katarzii vyplývajúcej z utrpenia. „Utrpenie prehĺbuje empatiu a lásku v nás. Veď stačí, ak nám niekto blízky ochorie a my sa musíme o neho celé dlhé roky starať... V jednom jedinom okamihu vám zrazu Boh nastaví zrkadlo a vy

sa musíte rozhodnúť. Buď upustíte zo svojich ambícií a dáte priestor láske, alebo sa budete starať iba o svoje potreby a vlastný osobný rast. Vtedy zistíme, akí naozaj sme. Láska je totiž vždy spojená s obetou a vierou a prejavuje sa často vo vyhrotených situáciách.“

**V ikone nachádza
D. Gladišová vstupnú
bránu duchovného
precítania vlastnej identity.**

Pozorný pohľad na diela D. Gladišovej odhaľuje cieľavedomú cestu za pozitívnym oslovením adresáta a odovzdaním poslania optimizmu. Ich vnímanie presahuje logickú racionalitu a mieri práve do sféry radostnej spirituality. Ako dostať takéto vnemy do súladu s našou životnou realitou?

Umelkyňa má svoju odpoveď jasnú už dávno. „O spirituálnej láske môžeme hovoriť až vtedy, keď nás Boh očistí od vlastného egoizmu,“ hovorí. „Spirituálna láska prichádza ako osvetlenie mimo nášho racionálneho pohľadu na svet a život, je odetá v pravdivéj odovzdanosti, v tichej pokore našej duše. Tento okamih je veľmi silný; je momentom, kedy nadobudneme vnútornú istotu, že ideme po bezpečnej ceste vedúcej k svetlu, ktoré nás postupne oslobodzuje od strachu. Duša sa naplní hlbokým pokojom a stávame sa sloboďnými bytosťami.“ **Mária Kovalčíková**

Vzdelávanie, kurzy, semináre

Bratislavský kraj

Manažment

Časový manažment, 7. – 8. 7., BA, FBE Bratislava
3D Leadership – ako získať vplyv bez uplatňovania moci, 13. – 14. 7., BA, Image Lab SK
Seminár Revízia normy ISO 9001:2015, 21. 7., BA, CeMS
PRINCE2® Combo, 10. – 12. 8., BA, Tayllor & Cox Slovensko
Logistika výroby – plánovanie a riadenie, 7. – 8. 9., BA, Top Consult Group & VKC Intenzíva
Špeciálny výcvik profesionálneho manažéra, 8. – 30. 9., BA, Espiral
Project Management Fundamentals, 12. – 16. 9., BA, Hewlett-Packard

Ľudské zdroje a personalistika

LinkedIn pre personalistov, 7. 7., BA, Recruitment Academy
CIPD: Základný Certifikát v HR – CHRP, 5. 9., BA, PricewaterhouseCoopers Slovensko
Asertivita a priaznivá atmosféra na pracovisku, 7. 9., BA, Espiral
Mediátor, 9. – 30. 9., BA, Centrum ďalšieho vzdelávania UK
Profesionálna asistentka/Office manažérka, 20. 9., BA, Mega Education
Vyjednávanie, argumentácia, presvedčanie, 20. 9., BA, Top Consult Group & VKC Intenzíva

Účtovníctvo a dane

Kurz podvojného účtovníctva, 6. – 19. 7., BA, Edu-Land
Mzdárska škola (3-dňové školenie), 18. – 20. 7., BA, Poradca podnikateľa
Jednoduché účtovníctvo, 19. – 26. 7., BA, Agentúra Jaspis
Prevod účtovnej závierky na IFRS, 25. – 27. 7., BA, Mentis
Diploma in IFRS, 7. – 9. 9., BA, BPP Professional Education
ACCA – Foundations in Accountancy, 12. – 14. 9., BA, PricewaterhouseCoopers Slovensko
Kurzy mzdového účtovníctva pre začiatočníkov a pokročilých, 17. – 25. 9., BA, Maxim

IT a počítače

Microsoft Access I. – začiatočník, 6. – 7. 7., BA, IT Academy
ITIL® Foundation, 19. – 21. 7., BA, Tayllor & Cox Slovensko
Rýchla a efektívna analýza dát a reporting v Power BI, 8. 8., BA, Smart People
Linux/Unix DNS Server, 24. – 25. 8., BA, IT Learning Slovakia
Cobit® 5 Foundation, 12. – 13. 9., BA, Hewlett-Packard

Vedúci/externý auditor bezpečnosti informácií podľa ISO 27001:2013, 19. – 23. 9., BA, DNV GL Business Assurance Slovakia

Právo a legislatíva

Nový zákon o odpadoch + vykonávacie predpisy, 8. 7., BA, Verlag Dashöfer
Civilný sporový poriadok – porovnanie nového znenia s pôvodným, 14. – 15. 7., BA, BPM Slovakia
Zákon o ochrane osobných údajov, 13. 9., BA, Agentúra Jaspis

Marketing, PR a obchod

Copywriting I. – začiatočník, 6. 7., BA, IT Academy
Tvorba úspešných PPC kampaní I., 11. 7., BA, IT Learning Slovakia
Prezentačné zručnosti I, 13. – 14. 7., BA, FBE Bratislava
Profesionálny obchodník, 19. – 20. 7., BA, Top Consult Group & VKC Intenzíva
Diplomatický protokol v anglickom jazyku, 20. 7., BA, Agentúra Apollo
Building Business Cases, 25. 8., BA, Hewlett-Packard
Business lady I. – dokonalá profesionálka!, 7. – 9. 9., BA, Espiral
Úvod do internetových obchodov, 8. 9., BA, oXy Online

Západné a stredné Slovensko

Manažment a odborné kurzy

Požiadavky ISO/TS 16949:2009 na SMK, 7. – 8. 7., Bojnice, CeMS
FMEA – analýza možných chýb a dôsledkov, 14. 7., Považská Bystrica, DNV GL Business Assurance Slovakia
Základný kurz strojníkov stavebných strojov, 18. – 19. 7., Zvolen, JF
Manažér kvality (akreditované školenie MŠ), 25. 7. – 9. 8., Nitra, CeMS
8D report, 23. 8., Žilina, CEIT (Stredoeurópsky technologický inštitút)
Aktualizačná odborná príprava technikov PO, 23. – 26. 8., Nitra, Agroinštitút
Školenie elektrotechnikov, 29. – 31. 8., Trnava, Vzdelávacia akadémia J. A. Komenského
Kontrolný plán – eliminácia reklamácií, 5. – 6. 9., Trnava, DNV GL Business Assurance Slovakia
Shop Floor manažment, 7. 9., Žilina, IPA Slovakia
Aktualizačná odborná príprava bezpečnostného technika, 13. – 14. 9., Žilina, Educo-Consult
Nástroje na zabezpečenie kvality – QFD a DOE, 14. 9., Trenčianske Teplice, DNV GL Business Assurance Slovakia
VDA 6.3 – Audit výrobného procesu, 19. – 20. 9., Piešťany, DNV GL Business Assurance Slovakia

Ľudské zdroje a personalistika

Mzdy a personalistika, 2. – 16. 7., Žilina, 9. – 23. 7., Nitra, Agentúra Jaspis
Cesta k povolaniu – workshop kariérového poradenstva, 9. – 11. 9., Banská Bystrica, UMB

Účtovníctvo a legislatíva

Jednoduché účtovníctvo, 4. – 8. 7., 3. – 17. 9., Nitra, 1. – 5. 8., 10. – 24. 9., Nové Zámky, 5. – 9. 9., Trnava, 10. – 17. 9., Banská Bystrica, Agentúra Jaspis
Podvojný účtovníctvo, 11. – 29. 7., Nové Zámky, 16. 7. – 13. 8., Trnava, 25. 7. – 12. 8., 5. – 23. 9., Nitra, Agentúra Jaspis
Mzdárska škola (3-dňové školenie), 13. – 15. 7., Žilina, Poradca podnikateľa
Nový zákon o odpadoch, vykonávacie predpisy, 12. 9., Žilina, Poradca podnikateľa

IT a počítače

Zoznámete sa s počítačom, 11. 7. – 22. 8., Zvolen, AV Zvolen
Práca s PC – kancelársky balík MS Office, 1. – 31. 8., Topoľčany, AV Topoľčany

Východné Slovensko

Odborné kurzy

Aktualizačná odborná príprava technikov PO, 11. – 14. 7., Prešov, BTS-PO
ADR školenie vodičov – základné, 12. – 15. 7., KE, Dekra kvalifikácia a poradenstvo
Základný kurz odbornej spôsobilosti v elektrotechnike, 13. – 14. 7., KE, Vzdelávanie Košice
Interný auditor QMS, 26. – 27. 7., KE, Vincotte International SK&CZ
Preventívna a plánovaná údržba, 6. 9., KE, CEIT (Stredoeurópsky technologický inštitút)
Aktualizačná odborná príprava bezpečnostných technikov, 19. – 20. 9., KE, Be-Soft
Interný auditor manažérského systému podľa ISO 9001, 14001 a OHSAS 18001, 19. – 23. 9., Poprad, DNV GL Business Assurance Slovakia
Kurz prvej pomoci, 20. 9., KE, Medison

Ľudské zdroje a personalistika

Mzdy a personalistika, 23. 7. – 20. 8., KE, Agentúra Jaspis
Trojdnové školenie pre personalistov a mzdárov, 21. – 23. 9., Vysoké Tatry, Verlag Dashöfer

Účtovníctvo a dane

Podvojný účtovníctvo, 2. – 30. 7., 12. – 30. 9., KE, Agentúra Jaspis
Jednoduché účtovníctvo, 5. – 9. 9., KE, Agentúra Jaspis

Informácie o vzdelávacích aktivitách prinášame v spolupráci s internetovým portálom www.education.sk

GoodWILL

VYBERTE SI SAMI, KDE NÁS CHCETE ČÍTAŤ



...dostupný kdekoľvek aj na vašich
obľúbených miestach.



www.goodwill.eu.sk

Available on the
App Store
www.CoverPageApp.com



Mission Scenarios Tactical Training Multi-ship Training Enabled

Customer oriented, competent, and flexible...

... VRM is one of the main producers in Central and Eastern Europe when it comes to delivering high-fidelity, custom-built, and affordable full mission flight simulators for a variety of fixed wing and rotary wing aircraft.

Some of our key references include 11 state-of-the-art flight training devices delivered to the U.S. ARMY that are operated in the US, Afghanistan, and Iraq. We are also proud to have recently delivered a MiG-29 Full Mission Simulator for the Polish Air Force.

VRM stands for high quality and best value!